

Územně analytické podklady

správního obvodu obce s rozšířenou působností Šlapanice

pátá úplná aktualizace

2020

Městský úřad Šlapanice
odbor výstavby
oddělení územního plánování a památkové péče
pracoviště Brno, Opuštěná 9/2, 656 70 Brno

Akce: **5. úplná aktualizace územně analytických podkladů ORP Šlapanice**

Evidenční číslo zhotovitele: 220 – 001 – 920

Požizovatel: Městský úřad Šlapanice
Odbor výstavby, oddělení územního plánování a památkové péče
Ing. Jiří Rufer

Zhotovitel: Urbanistické středisko Brno, spol. s r.o.

Jednatelé společnosti: Ing. arch. Vanda Ciznerová
Mgr. Martin Novotný

Projektanti: Ing. arch. Vanda Ciznerová
, Ing. arch. Pavel Ducháček
Ing. Pavel Veselý
Mgr. Martin Novotný
Mgr. Lucie Buryšková

tel.: 54517 5791 – 5799
54517 5890 – 5896
fax: 545 175 892
e-mail: info@usbrno.cz

listopad 2020

OBSAH DOKUMENTACE

Úvod	7
A. Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území	9
A.1 Širší územní vztahy	9
A.2 Prostorové a funkční uspořádání území	9
A.3 Struktura osídlení	13
A.3.1. Sídlní struktura Jihomoravského kraje	13
A.3.2. Brněnská metropolitní oblast	21
A.3.3. Urbanistické, architektonické a kulturní hodnoty území	23
A.3.4. Kulturní limity - ochrana památek	25
A.3.4. Civilizační hodnoty území	30
A.4 Sociodemografické podmínky a bydlení	31
A.5 Příroda a krajina	33
A.5.1. Přírodní hodnoty území	33
A.5.2. Ochrana přírody	35
A.6 Vodní režim a horninové prostředí	39
A.6.1. Ochrana nerostného bohatství	39
A.6.2. Ochrana vodních zdrojů, protipovodňová ochrana	40
A.7 Kvalita životního prostředí	41
A.8 Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa	43
A.9 Občanská vybavenost a veřejná prostranství	44
A.10 Dopravní a technická infrastruktura	46
A.10.1. Ochrana dopravní infrastruktury	46
A.10.2. Ochrana technické infrastruktury	50
A.11 Ekonomické a hospodářské podmínky	55
A.12 Rekreace a cestovní ruch	57
A.13 Bezpečnost a ochrana obyvatel	57
A.14 Ostatní limity využití území	57
A.14.1. Ochrana zájmů Ministerstva obrany ČR	57
A.14.2. Ostatní limity	60
A.15. Zjištění a vyhodnocení záměrů na provedení změn v území	60
A.15.1. Nadmístní záměry	60
A.15.2. Záměry dopravní infrastruktury	62
A.15.3. Záměry technické infrastruktury	63
A.15.4. Ostatní záměry	63
B. Rozbor udržitelného rozvoje území	65
B.1. Širší územní vztahy	65
B.2. Prostorové a funkční uspořádání území	65
B.3. Struktura osídlení	66
B.4. Sociodemografické podmínky a bydlení	67
B.5. Příroda a krajina	69
B.6. Vodní režim a horninové prostředí	70
B.6.1. Vodní režim	70
B.6.2. Horninové prostředí a geologie	71
B.7. Kvalita životního prostředí	72
B.8. Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkce lesa	73
B.9. Občanská vybavenost a veřejná prostranství	74
B.10. Veřejná dopravní a technická infrastruktura	75
B.10.1. Dopravní infrastruktura	75
B.10.2. Technická infrastruktura	76

B.11. Ekonomické a hospodářské podmínky	76
B.12. Rekreační a cestovní ruch	77
B.13. Bezpečnost a ochrana obyvatel	78
B.14. Vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro udržitelný rozvoj území	79
C. Okruhy problémů k řešení	82
C.1. Zjištěné nesoulady s nadmístní dokumentací	82
Zkratky	84
Podklady	85

Grafická část:

Výkres limitů využití území	1 : 25 000
Výkres hodnot území	1 : 25 000
Výkres záměrů na provedení změn v území	1 : 25 000
Problémový výkres	1 : 25 000

Úvod

Pořizování územně analytických podkladů (ÚAP) je upraveno příslušnými ustanoveními zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále také „stavební zákon“).

Obsahové náležitosti ÚAP stanovuje vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění pozdějších předpisů (dále také „vyhláška“).

Obecní úřad obce s rozšířenou působností Šlapanice, jakožto úřad územního plánování, vykonává přenesenou působnost ve věcech územního plánování a stavebního řádu. Podle § 6 stavebního zákona úřad územního plánování pořizuje územně plánovací podklady, tedy územní studie a územně analytické podklady.

Územně analytické podklady se pořizují pro správní obvod obce s rozšířenou působností.

Účel ÚAP

Územně analytické podklady slouží jako podklad pro územně plánovací činnost. ÚAP správního obvodu obce s rozšířenou působností slouží tedy jako podklad pro pořizování územních plánů, regulačních plánů a územních studií; slouží také jako podklad pro vyhodnocování vlivů územně plánovacích dokumentací na udržitelný rozvoj, poskytování územně plánovacích informací a pro rozhodování stavebních úřadů, zejména v územích obcí, které nemají platný územní plán.

Aktualizace ÚAP

Podle § 27 a § 28 stavebního zákona se ÚAP průběžně aktualizují (datová část) a ve dvouletých cyklech se pořizují jejich úplné aktualizace. Dokumentace úplných aktualizací ÚAP SO ORP se zpracovávají ke konci sudých roků.

Postup pořízení

Územně analytické podklady SO ORP Šlapanice byly poprvé pořízeny v roce 2008. **Pátá úplná aktualizace územně analytických podkladů správního obvodu obce s rozšířenou působností Šlapanice (ÚAP SO ORP)** - je pořízena MěÚ Šlapanice, odboru výstavby, oddělení územního plánování a památkové péče v období září až prosinec roku 2020.

Podkladem pro zpracování ÚAP byly zejména: čtvrtá úplná aktualizace ÚAP SO ORP Šlapanice z roku 2016, aktuální údaje o území, vlastní průzkum území, územní plány, statistické údaje, krajské a rezortní rozvojové dokumenty i jiné dostupné informace.

Poskytovatelé údajů jsou ze zákona povinni pořizovatelům ÚAP průběžně předávat aktuální údaje o území bezodkladně po jejich vzniku nebo po jejich zjištění, především v digitální formě, přičemž nesou zodpovědnost za jejich správnost, úplnost a aktuálnost. Vlastníci technické infrastruktury jsou povinni předávat polohopisnou situaci technické infrastruktury v souřadnicovém systému Jednotné trigonometrické sítě katastrální v měřítku katastrální mapy, případně v měřítku podrobnějším.

Za chybějící nebo neaktuální údaje o území, které poskytovatelé údajů pořizovateli ÚAP nepředali vůbec nebo nepředali dle výše uvedené specifikace, nenese pořizovatel ÚAP zodpovědnost. Je třeba počítat s tím, že grafická část údajů o území od různých poskytovatelů má různou přesnost.

Část informací a dat, zejména hodnoty a problémy, vytvářeli zpracovatelé sami – na základě vlastních zjištění a průzkumů území.

Obsah a forma ÚAP

Obsah ÚAP se člení na dvě části: podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území (PRURÚ) a rozbor udržitelného rozvoje území (RURÚ). První část obsahuje zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, hodnot území, limitů využití území, záměrů na provedení změn v území. Druhá část obsahuje zjištění a

vyhodnocení udržitelného rozvoje území a určení problémů k řešení v územně plánovacích dokumentacích. Dokumentace ÚAP sestává z textové, grafické a datové části.

Oproti čtvrté aktualizaci je obsah ÚAP pozměněn - uveden do souladu s novelou vyhlášky. Dokumentace je rozšířena o další kapitoly a je změněna struktura kapitol dle vyhlášky.

Je-li to možné a účelné, jsou v textu u limitů, hodnot, záměrů, problémů a analýz uvedeny obce, jejichž území se týkají.

Vzhledem k velikosti a uspořádání správního obvodu ORP Šlapanice bylo pro výkresy zvoleno měřítko 1 : 25 000. Kvůli čitelnosti jsou ve výkresech znázorněny pouze vybrané limity, hodnoty a záměry; nejsou znázorněna např. ochranná pásma nebo veškerá telekomunikační infrastruktura.

V datové části ÚAP jsou obsaženy všechny jevy. Vektorová data jsou zpracovaná ve formátu SHP podle datového modelu ÚAP JMK verze 5.

Nad obsahový rámec ÚAP pořizovatelé zpracovali přílohu s územními analýzami: kartogramy, které ilustrují vývoj území a využití území.

Užití ÚAP

Při územně plánovací činnosti je třeba využívat kompletní ÚAP: textovou část, výkresy, územní analýzy a data. Dále je třeba využívat aktuální údaje o území a další podklady dle odkazů v tomto textu (např. mapy povodňového ohrožení) a konat doplňující průzkumy a rozborů.

ÚAP jsou územně plánovacím podkladem, neobsahují návrhovou část a nejsou závazné. Jsou úplné, správné a aktuální do té míry, do jaké poskytovatelé údajů plní své povinnosti podle stavebního zákona.

A. Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území

Zahrnují zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot, limity využití území, zjištění a vyhodnocení záměrů na provedení změn v území.

Hodnoty území jsou dvojího typu: buď jsou chráněny na základě právních předpisů (ochrana přírody, památek, půdy, lesa apod.), nebo se zjišťují průzkumem území (urbanistické, architektonické, kulturní a civilizační hodnoty). *Hodnoty jsou znázorněny v samostatném výkresu.*

Územně analytické podklady dále obsahují limity využití území, tedy *omezení změn v území z důvodu ochrany veřejných zájmů, vyplývající z právních předpisů nebo stanovených na základě zvláštních právních předpisů nebo vyplývajících z vlastností území.* Zjednodušeně řečeno: limity využití území jsou jevy, které nějakým způsobem ovlivňují využitelnost území.

Limity využití území jsou součástí „údajů o území“, pořizovateli je předávají "poskyvatelé údajů", tedy orgány veřejné správy, jimi zřízené právnické osoby či vlastníci dopravní a technické infrastruktury.

Následující kapitoly popisují hodnoty území zjištěné průzkumem území, doplněné údaji z odborné literatury, turistických map a internetu, dále jsou zde uvedeny stěžejní limity využití území z oblasti ochrany přírody, památek, půdy, lesa, vodních zdrojů, nerostného bohatství, dopravní a technické infrastruktury, obrany atd., vyskytující se v SO ORP Šlapanice. *Hodnoty území, které jsou současně limity využití území (ochrana přírody, ochrana památek, infrastruktury), jsou vyjmenovány v samostatných podkapitolách.*

A.1 Širší územní vztahy

SO ORP Šlapanice se nachází v Jihomoravském kraji východně od Brna. Kromě Brna sousedí s ORP Blansko a ORP Kuřim na severu, ORP Vyškov na východě, ORP Slavkov u Brna na jihovýchodě, ORP Židlochovice na východě, ORP Rosice a ORP Ivančice na západě.

SO ORP Šlapanice náleží do **brněnského metropolitního regionu**, dříve brněnské aglomerace. Jde o exponované území bezprostředně navazující na metropoli - území s vysokým rozvojovým potenciálem a s velkými požadavky na změny v území. Šlapanicko je výrazně zasaženo suburbanizací, nová zástavba obcí má příměstský charakter.

Podle Politiky územního rozvoje ČR, ve znění její 1. aktualizace z roku 2015, je celý SO ORP Šlapanice zahrnut do **metropolitní rozvojové oblasti Brno OB3**. Politika územního rozvoje (PÚR) charakterizuje metropolitní rozvojovou oblast Brno jako území ovlivněné rozvojovou dynamikou krajského města Brna, s velmi silnou koncentrací obyvatelstva a ekonomických činností, které mají z velké části i mezinárodní význam. Rozvoj oblasti podporuje dobrá dostupnost jak dálnicemi a rychlostními silnicemi, tak I. tranzitním železničním koridorem, mezinárodní kooperační svazky napojují oblast zejména na prostor Vídně a Bratislavy. Úkolem pro územní plánování v OB3 je vyřešit vzájemné vazby veřejné infrastruktury a vytvořit územní podmínky pro řešení dopravní (zejména silniční) sítě jižně od dálnice D1. Za tímto účelem ukládá PÚR Jihomoravskému kraji pořádit územní studie.

A.2 Prostorové a funkční uspořádání území

Správní obvod obce s rozšířenou působností Šlapanice (SO ORP Šlapanice) je součástí území Jihomoravského kraje. Jde o nespojitě území obepínající ze tří čtvrtin statutární město Brno: od severu přes východ a jih po jihozápad. Do 1. 1. 2003 bylo toto území součástí okresu Brno – venkov. Správní centrum – Šlapanice – není přirozeným spádovým centrem pro obce v SO ORP, obce spádují především do Brna, krajského města a druhého největšího města v ČR.

*Na následující obrázku je znázorněn **správní obvod obce s rozšířenou působností Šlapanice**:*

Do správního obvodu ORP Šlapanice náleží následujících **40** obcí:

Babice nad Svitavou	Modřice	Popůvky	Střelice
Bílovice nad Svitavou	Mokrý Horákov	Pozořice	Šlapanice
Blažovice	Moravany	Prace	Telnice
Březina	Nebovídy	Prstice	Troubsko
Hajany	Ochoz u Brna	Radostice	Tvarožná
Hostěnice	Omice	Rebešovice	Újezd u Brna
Jiříkovice	Ořechov	Řícmanice	Velatice
Kanice	Ostopovice	Silůvky	Viničné Šumice
Kobylnice	Podolí	Sívce	Vranov
Kovalovice	Ponětovice	Sokolnice	Želešice

Geografie Šlapanicka je rozmanitá: na západě je tvořena Bobravskou vrchovinou, na jihu a jihovýchodě nížinou Dyjsko – svrateckého úvalu, na severu a severovýchodě se zvedá Dražanská vrchovina, jejímž podcelkem je Moravský kras. Terénní konfigurace, zejména údolí řek Svitavy, Svratky a potoků měly původně rozhodující vliv na založení sídel.

V následujících tabulkách jsou obsaženy **statistické údaje** za SO ORP Šlapanice, *některé z nich jsou znázorněny v příloze ÚZEMNÍ ANALÝZY.*

Vybrané ukazatele za správní obvod obce s rozšířenou působností Šlapanice v letech 2005-2019 z veřejné databáze ČSÚ:

UKAZATEL	2005	2007	2009	2011	2013	2015	2017	2019
	Počet obcí	40	40	40	40	40	40	40
Počet částí obcí	43	43	43	43	43	43	43	43
Počet základních sídelních jednotek	53	53	53	62	62	62	62	64
Počet katastrálních území	43	43	43	43	43	43	43	43
Počet obcí se statutem města	2	3	3	3	3	3	3	3
Počet obcí se statutem městyse	x	1	1	1	1	1	1	1
POZEMKY								
Výměra v ha (k 31. 12.)	34 312	34 311	34 288	34 308	34 313	34 314	34 312	34 312
zemědělská půda	17 530	17 481	17 425	17 414	17 377	17 365	17 302	17 241
lesní pozemky	13 091	13 100	13 097	13 090	13 089	13 089	13 088	13 088
zastavěné plochy	740	758	775	788	796	799	811	817
Hustota zalidnění (osoby/km ²)	160.6	168.9	175.8	182.6	187.8	193.7	199.2	205.2
OBYVATELSTVO								
Počet obyvatel (k 31. 12.) ¹⁾	55 107	57 965	60 278	62 661	64 446	66 461	68 364	70 414
Živě narození	587	680	737	724	775	819	848	860
Zemřelí celkem	578	555	536	541	541	624	602	608
podíl zemřelých na novotvary (%)	26.1	25.2	26.3	24.2	25.7	27.2	22.3	25.8
podíl zemřelých na nemoci oběhové soustavy (%)	49.1	47.0	52.2	52.5	53.0	45.4	46.8	45.9
podíl zemřelých na nemoci dýchací soustavy (%)	6.6	9.4	4.7	5.4	4.1	7.4	7.5	6.9
Přirozený přírůstek obyvatel (narození - zemřelí)	9	125	201	183	234	195	246	252
Přistěhovalí	2 216	3 683	2 337	2 036	2 035	2 048	2 143	2 165
Vystěhovalí	1 785	2 000	1 429	1 298	1 321	1 351	1 471	1 540
Přírůstek obyvatel stěhováním (přistěhovalí - vystěhovalí)	431	1 683	908	738	714	697	672	625
Celkový přírůstek (úbytek) obyvatel	440	1 808	1 109	921	948	892	918	877
Sňatky	255	293	266	276	279	301	335	333
Rozvody	121	150	147	142	148	145	167	171
Potraty	155	146	142	171	178	171	138	168
Průměrný věk mužů (roky)	38.7	38.7	38.8	38.8	39.0	39.1	39.2	39.4
Průměrný věk žen (roky)	41.4	41.3	41.3	41.3	41.4	41.4	41.6	41.6
Podíl obyvatel ve věku 65 a více let (%)	14.6	14.7	15.2	15.8	16.6	17.1	17.6	17.8
Index stárí (počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let)	95.0	96.3	96.8	95.3	95.8	94.2	94.3	92.9
NEZAMĚŠTNANOST (dle MPSV k 31. 12.²⁾)								
Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřadem práce	1 730	1 154	2 042	1 990	2 537	1 750	1 075	928
dosažitelní (%)	90.2	88.6	98.0	99.1	99.3	99.4	98.7	92.1
osoby se zdravotním postižením (%)	16.4	21.1	12.6	11.3	9.9	11.5	15.1	14.2
absolventi (%)	7.1	6.6	7.8	9.0	6.2	6.5	6.1	4.6
osoby s dlkou evidence nad 12 měsíců (%)	32.7	25.1	12.6	27.4	33.3	32.3	24.3	18.9
Pracovní místa v evidenci úřadu práce	181	727	143	160	121	322	1 026	1 962
Počet uchazečů na 1 pracovní místo v evidenci ÚP	9.6	1.6	14.3	12.4	21.0	5.4	1.0	0.5
Podíl nezaměstnaných osob (%) ³⁾	4.04	2.52	4.81	4.65	5.93	4.05	2.45	1.94
EKONOMICKÉ SUBJEKTY SE SÍDLEM NA ÚZEMÍ SPRÁVNÍHO OBVODU (k 31. 12.)								
Ekonomické subjekty celkem (podle RES) ⁴⁾	11 654	12 682	13 553	14 921	15 151	15 512	16 233	16 482
fyzické osoby ⁵⁾	9 238	9 769	10 321	11 160	11 902	12 401	12 832	12 837
z toho zemědělské podnikatelé ⁶⁾	472	473	172	177	171	198	208	219
právníky ⁷⁾	2 416	2 913	3 232	3 761	3 249	3 111	3 401	3 645
z toho obchodní společnosti	1 199	1 381	1 547	1 725	1 853	2 042	2 255	2 418
Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ekonomické činnosti (%) ⁸⁾								
zemědělství, lesnictví a rybnářství	5.5	5.2	3.3	5.0	4.3	4.3	4.5	4.5
průmysl celkem	17.8	17.0	17.2	16.9	16.0	15.6	15.2	15.2
stavebnictví	12.8	13.7	13.1	12.5	11.9	12.0	11.8	11.9
obchod, ubytování, stravování a pohostinství	30.2	29.9	28.2	26.2	24.6	25.6	25.9	23.5
Počet subjektů podle počtu zaměstnanců bez zaměstnanců	4 132	3 938	5 223	5 999	5 800	6 010	6 231	6 542
1–9 zaměstnanci (mikropodniky)	1 041	1 160	1 181	1 219	1 243	1 262	1 314	1 336
10–49 zaměstnanci (malé podniky)	244	272	294	283	255	273	276	283
50–249 zaměstnanci (střední podniky)	43	45	44	42	48	55	58	66

UKAZATEL								
	2005	2007	2009	2011	2013	2015	2017	2019
250 a více zaměstnanci (velké podniky) nezjištěno	7 6 187	8 7 259	9 6 802	11 7 367	10 7 795	8 7 904	9 8 345	9 8 246
BYTY								
Dokončené byty	436	689	812	353	298	417	352	379
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	7.9	12.1	13.6	5.7	4.7	6.3	5.2	5.4
Podíl bytů dokončených v rodinných domech (%)	56.2	47.0	49.8	77.3	74.5	54.7	86.4	60.9
Průměrná obytná plocha 1 dokončeného bytu (m ²)	79.5	81.9	77.0	90.2	86.0	71.6	86.2	79.8
CESTOVNÍ RUCH								
Hromadná ubytovací zařízení ⁹⁾	12	12	12	10	23	17	18	17
lůžka	420	421	428	i.d.	779	514	604	568

¹⁾ od roku 2011 byly do počtu obyvatel promítnuty výsledky SLDB 2011

²⁾ v roce 2013 uvedeny údaje k 31.3. 2014

³⁾ podíl dosažitelných uchazečů ve věku 15 až 64 let na počtu obyvatel stejného věku; ukazatel je používán od roku 2012 (časová řada byla zpětně dopočtena do roku 2005)

⁴⁾ vlivem zpřesnění dat podle Registru osob (ROS) nejsou údaje před rokem 2013 plně srovnatelné

⁵⁾ do roku 2013 bez zahraničních fyzických osob

⁶⁾ do roku 2008 včetně samostatně hospodařících rolníků nezapsaných v obchodním rejstříku

⁷⁾ do roku 2013 včetně zahraničních fyzických osob

⁸⁾ do roku 2008 podle OKEČ

⁹⁾ zařízení s 5 a více pokoji a současně s 10 a více lůžky určenými pro cestovní ruch; od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Pro územně analytické podklady sleduje ČSÚ následující údaje:

SO ORP Šlapanice		2016	2017	2018	2019
1	Počet obyvatel (k 31.12.)	67446	68364	69537	70414
1	Přirozený přírůstek	195	246	209	252
1	Saldo migrace	790	672	964	625
2	Podíl obyvatel ve věku 0-14 na celkovém počtu obyvatel (%)	18.4	18.7	19.1	19.2
2	Počet obyvatel ve věku 0-14 (k 31.12.)	12 393	12784	13255	13524
3	Podíl obyvatel ve věku 65 a více let na celkovém počtu obyvatel (%)	17.4	17.6	17.7	17.8
3	Počet obyvatel ve věku 65 a více let (k 31.12.)	11728	12056	12304	12564
6	Počet částí obce (k 31.12.)	43	43	43	43
8	Podíl nezaměstnaných osob dosažitelných (%) k 31.12.	3.3	2.4	2.0	1.94
8	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.) - dosažitelní	1439	1061	858	855
8	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.) - celkem	1449	1 075	952	928
8	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce - absolventi (k 31. 12.)	81	66	49	43
8	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce - evidence nad 12 měs. (k 31. 12.)	424	261	190	175
11	Počet dokončených bytů	495	352	564	379
11	Počet dokončených bytů v rodinných domech	256	312	289	245
17	Počet hromadných ubytovacích zařízení celkem (k 31.12.)	19	18	17	17
18	Počet lázeňských léčeben (k 31.12.)	0	0	0	0
18	Počet lůžek v lázeňských léčebnách (k 31.12.)	0	0	0	0
22	Podíl zemědělské půdy z celkové výměry (%)	50.5	50.4	50.4	50.2
23	Podíl orné půdy ze zemědělské půdy (%)	85.7	85.7	85.7	85.5
24	Podíl trvalých travních porostů ze zemědělské půdy (%)	4.2	4.2	4.2	4.3
27	Podíl zastavěných a ostatních ploch z celkové výměry (%)	10.6	10.7	10.7	10.9
28	Podíl vodních ploch z celkové výměry (%)	0.7	0.7	0.7	0.7
29	Podíl lesních pozemků z celkové výměry (%)	38.1	38.1	38.2	38.1
30	Koeficient ekologické stability	0.86	0.86	0.86	0.86
30	Orná půda (ha)	14842.2	14821.6	14807.7	14746
30	Chmelnice (ha)	0.1	0.1	0.1	0.1

SO ORP Šlapanice		2016	2017	2018	2019
30	Vinice (ha)	130.6	130.7	130.6	125.2
30	Zahrady (ha)	1207.3	1208.3	1210.5	1272.9
30	Ovocné sady (ha)	408.1	408.1	405.8	352.2
30	Trvalé travní porosty (ha)	734.3	733.4	733.7	744.6
30	Lesní půda (ha)	13089.1	13088.2	13091.1	13088.3
30	Vodní plochy (ha)	248.3	248.1	248.0	247.2
30	Zastavěné plochy (ha)	805.1	810.5	815.6	817.3
30	Ostatní plochy (ha)	2848.3	2863.4	2869.3	2918.7
30	Zemědělská půda (ha)	17322.7	17302.3	17288.5	17241
30	Celková výměra (ha)	34313.5	34312.5	34312.5	34312.5
37	Živě narození	813	848.0	856.0	860
37	Zemřelí	618	602.0	647.0	608
37	Přistěhovalí	2241	2143.0	2326.0	2165
37	Vystěhovalí	1451	1471.0	1362.0	1540
37	Průměrný věk (k 31. 12.)	40.4	40.4	40.4	40.5
37	Počet obyvatel ve věku 15- 64 let (k 31.12.)	43325	43524	43978	44326

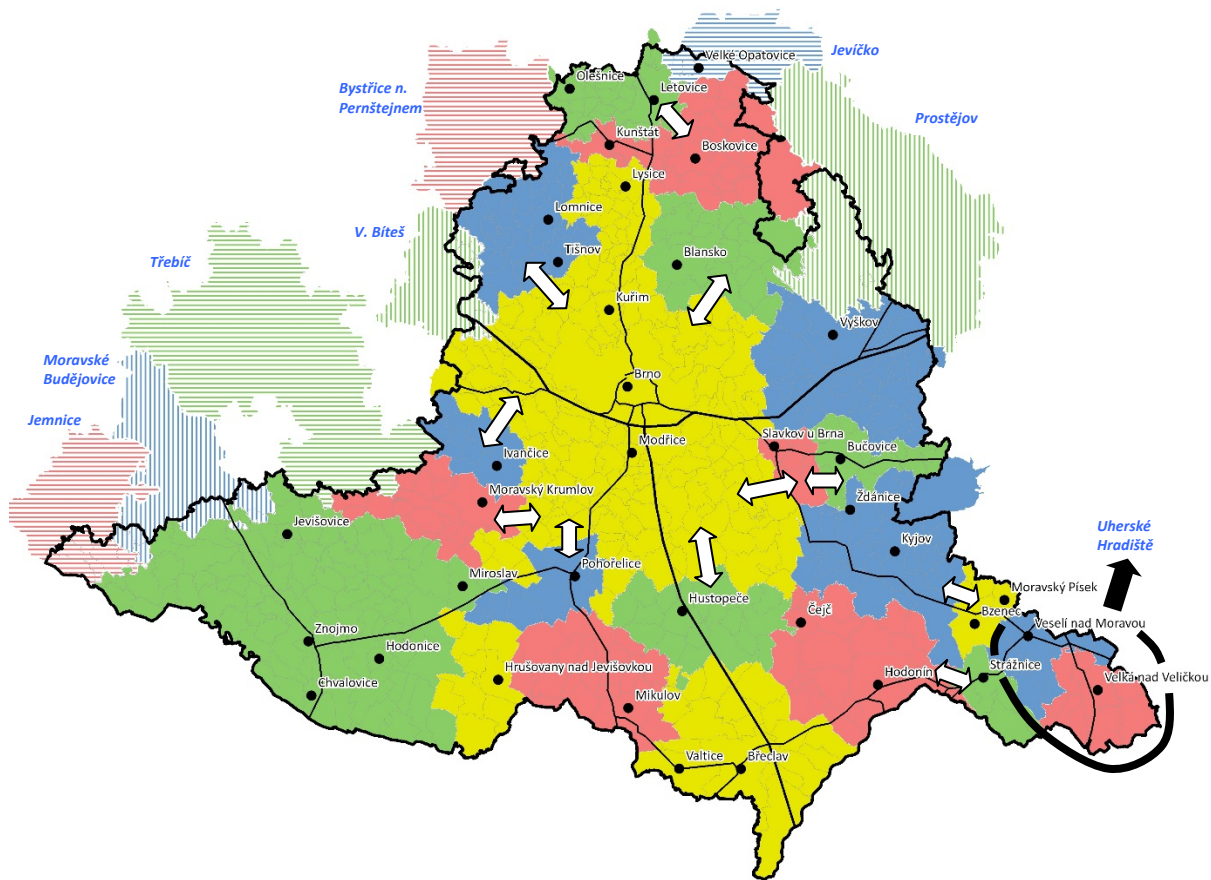
A.3 Struktura osídlení

A.3.1. Sídelní struktura Jihomoravského kraje¹

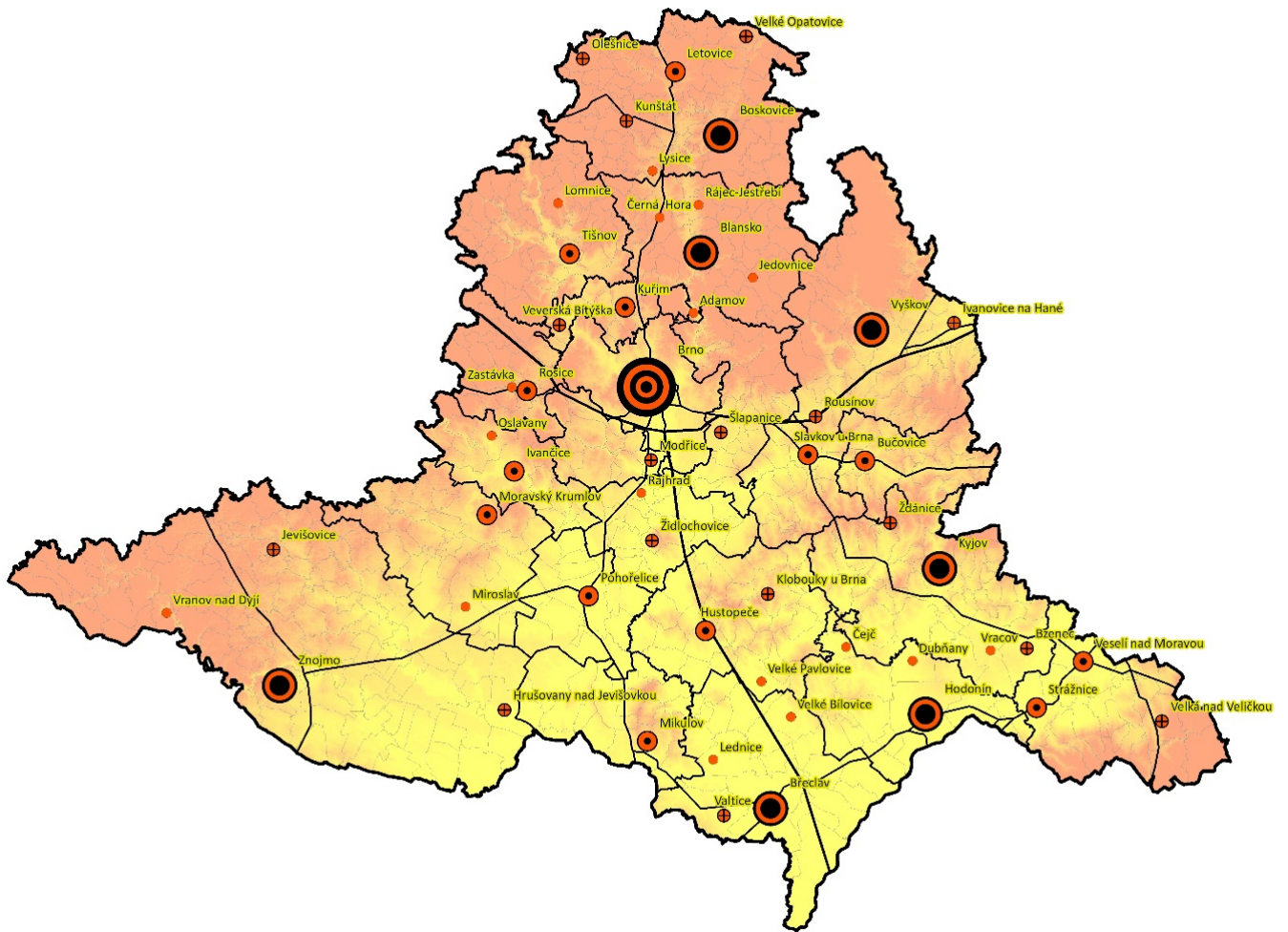
Z analýzy sídelní struktury Jihomoravského kraje plyne, že SO ORP Šlapanice tvoří společný pracovní region s Brnem a leží v oblasti intenzivního populačního růstu v zázemí města Brna. **Šlapanice a Modřice** jsou klasifikovány jako mikroregionální centra ležící v jádru brněnské aglomerace výrazně kooperující s Brnem. Významným cílem dojížděky za prací i vybaveností jsou zejména Modřice.

Viz následující obrázky:

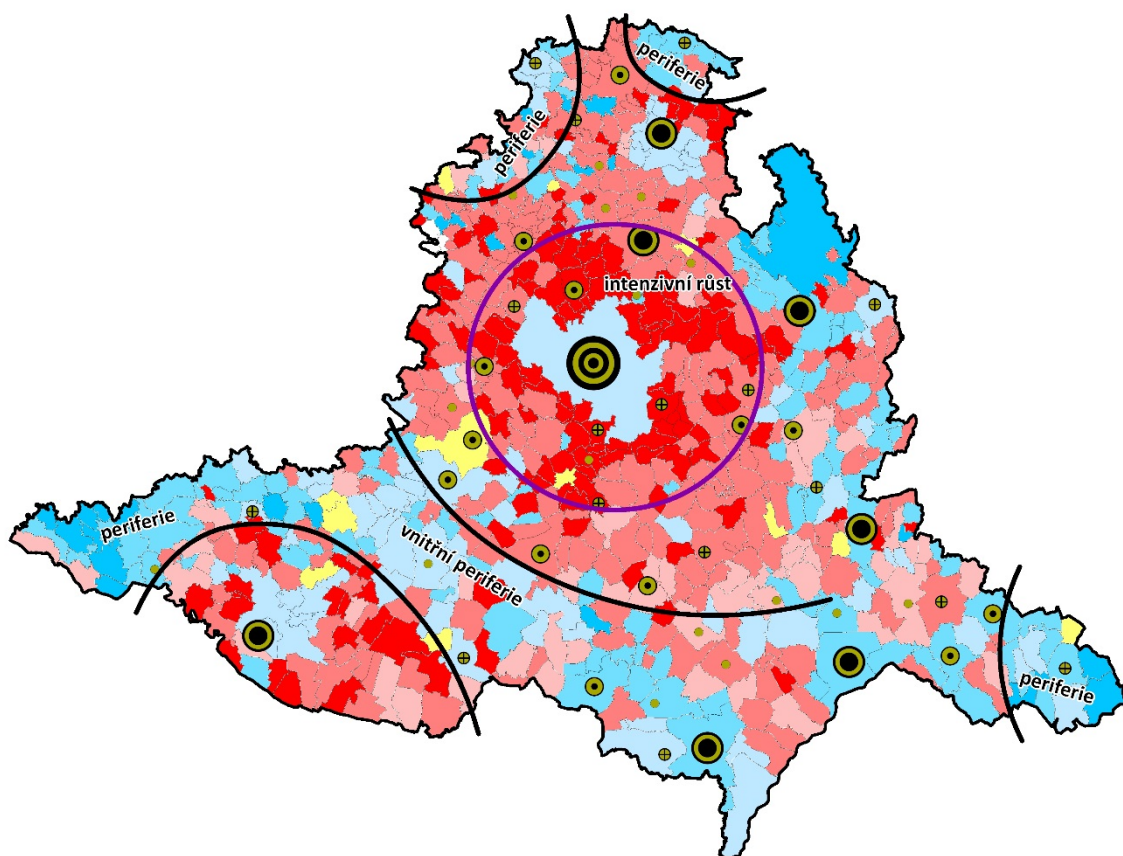
¹ Zdroj: Územní studie sídelní struktury Jihomoravského kraje; zpracoval Urbanismus, architektura, design - Studio, spol. s r.o., 2014; pořídil Jihomoravský kraj

Vztahově uzavřené pracovní regiony na hladině uzavřenosti 50 % v roce 2011 v JMK

Centra v sídelním systému JMK

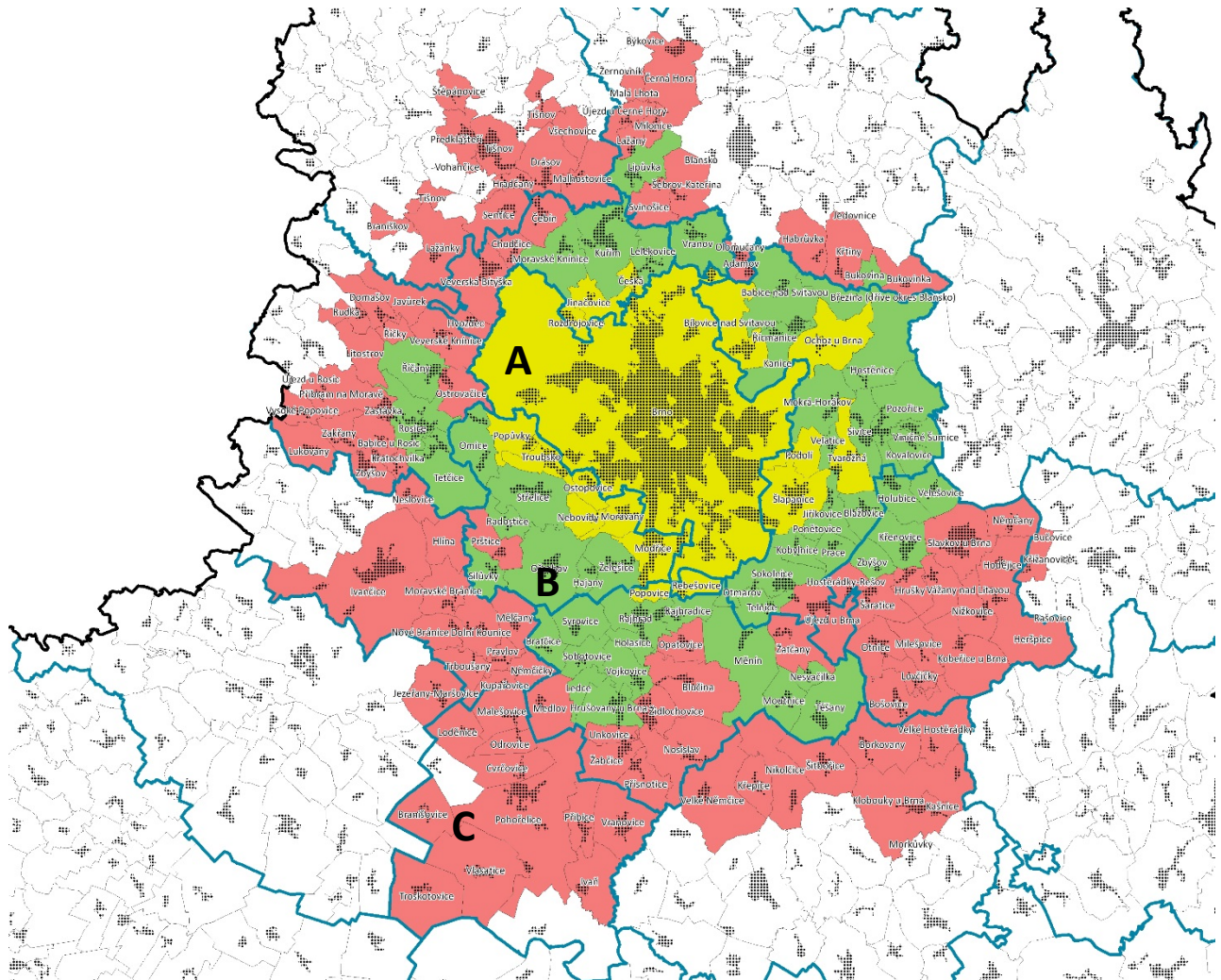

Identifikace růstových a depopulačních (periferních) oblastí JMK

Brněnská aglomerace, jádro aglomerace

Další obrázek představuje vymezení brněnské aglomerace zpracované na základě syntézy pěti skupin ukazatelů – 1. dojíždky za prací, 2. dojíždky do škol, 3. migračních vazeb, 4. dostupnosti individuální automobilovou dopravou a 5. dostupnosti hromadnou dopravou. Na základě celkového skóre bylo možné jednotlivé obce rozdělit do tří zón dle intenzity vztahu, tj. míry funkční aglomerace k Brnu, resp. brněnskému funkčnímu regionu. Do první zóny (A) spadají obce se silnou pracovní vazbou (v případě **Modřic** jde o silný reciproční pracovní vztah s Brnem), vysokou mírou suburbanizace a dobrou dopravní dostupností. Zóny B, resp. C pak zahrnují obce s převážně významnými pracovními vazbami, nicméně slabšími předpoklady dopravní dostupnosti a méně intenzivními migračními proudy.

Vymezení funkčního území Brněnské metropolitní oblasti a Jihlavské sídelní aglomerace, Mulíček et. al., Regionální rada regionu soudržnosti Jihovýchod, 2013

Dílčím způsobem se proměnila pozice Brna jako jádrové obce. V důsledku suburbanizačních procesů a nižších přirozených přírůstků poklesl relativní populační význam Brna v rámci aglomerace. Ekonomický význam Brna poměřovaný podílem na počtu obsazených pracovních míst však zůstal stabilní, tj. poměrně vysoký. Velice diverzifikovaný vývoj pak proběhl v souboru sekundárních center brněnské aglomerace. Řada z těchto center vykázala silný populační růst vázaný na intenzivní imigraci, především z jádrového Brna (např. Kuřim, **Šlapanice**, Tišnov, Židlochovice, Rosice, Slavkov u Brna), nicméně ekonomický vývoj byl daleko více diverzifikovaný. U vybraných sekundárních center lze mezi roky 1991 a 2011 sledovat více (Adamov, Ivančice, Rosice) či méně (Tišnov) razantní propad počtu obsazených pracovních míst. Oproti tomu centra jako např. Kuřim, Židlochovice či Slavkov u Brna vykázala stabilizaci pracovní funkce, resp. pracovní význam významně navýšila (**Modřice**, **Šlapanice**, Rajhrad, Pohořelice). Vývoj pracovního významu sekundárních center tak nelze vnímat jako uniformní – jedná se o výsledek kombinovaných procesů deindustrializace (ilustrativním případem je Adamov) a selektivně působící reindustrializace (Kuřim, **Modřice**, Rajhrad).

Územní rozvoj města Brna, nabývá na významu zejména prostřednictvím funkcí produkčních a obslužných, přičemž v sektorové skladbě převažuje nad primérem a sekundérem sektor terciéru (funkce obchodu, služeb, dopravy) a kvartéru (funkce obslužné veřejné - školství, zdravotnictví, sociální péče, věda, výzkum a

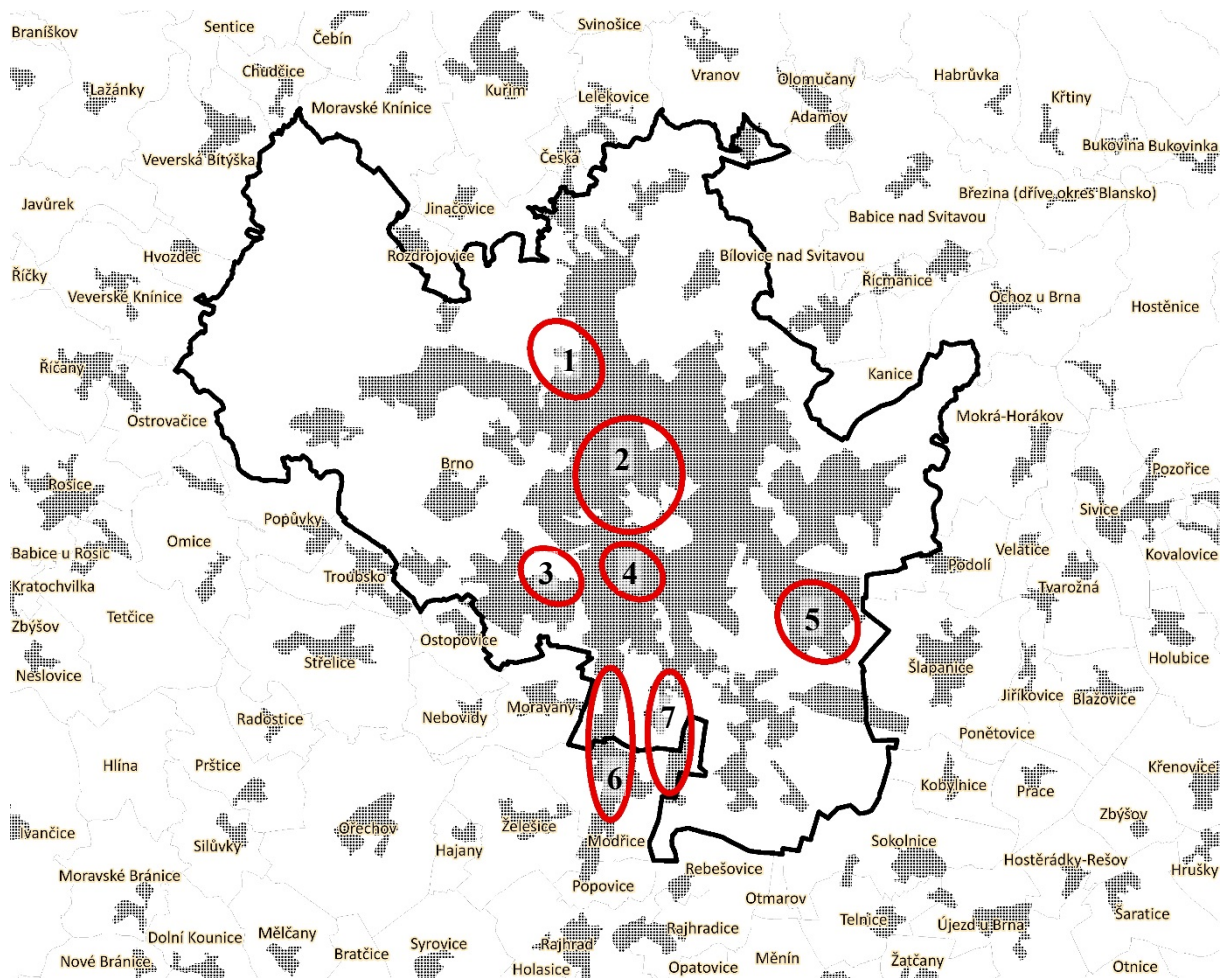
funkce obslužné komerční – peněžnictví). Uvedené funkce generují rozsáhlý potenciál pracovních míst; to se projevuje na významných změnách v proudech dojížděky zejména v období 2001-2011. Je zřejmé, že územní rozvoj se bude odehrávat nejen ve správních hranicích města Brna ale i v prostoru, který má z hlediska geografických podmínek předpoklady pro urbánní rozvoj funkcí nejen rezidenčních, ale na stejné úrovni i produkčních.

Urbanizační vývoj směřující k homogenitě urbánní struktury jádra aglomerace z hlediska vyváženosti funkcí rezidenčních a produkčních, je již v současnosti zřejmý zejména v jižním sektoru (**Modřice**, částečně **Moravany**). Předpoklady pro rozvoj jádra aglomerace podporované zejména polohou dopravních tras a zařízení nadmístního významu a identifikovaným rozvojovým potenciálem rezidenčních a produkčních funkcí mají sídla Česká, **Podolí**, **Šlapanice**, **Modřice**, **Moravany**, **Střelice**, **Troubsko**, **Popůvky**.

Jak je vidět na dalším obrázku rozvoj produkčních a obslužných funkcí v jádru aglomerace se koncentruje v nových polohách a je doprovázen intenzivními a kompaktními formami využití území včetně přestaveb ve vnitřním městě (Technologický Park, Kampus Masarykovy univerzity vč. Fakultní nemocnice, administrativně obchodní komplex Heršpická, průmyslová zóna Černovická terasa, produkční zóna Vídeňská – **Modřice**). Tato území se stávají významnými cíli dojížděky. Lze očekávat vznik dalších koncentrací produkčních a obslužných funkcí (např. zóna mezinárodního letiště Brno Tuřany). Jižní část jádra aglomerace lze identifikovat jako území s vysokým potenciálem územního vývoje.

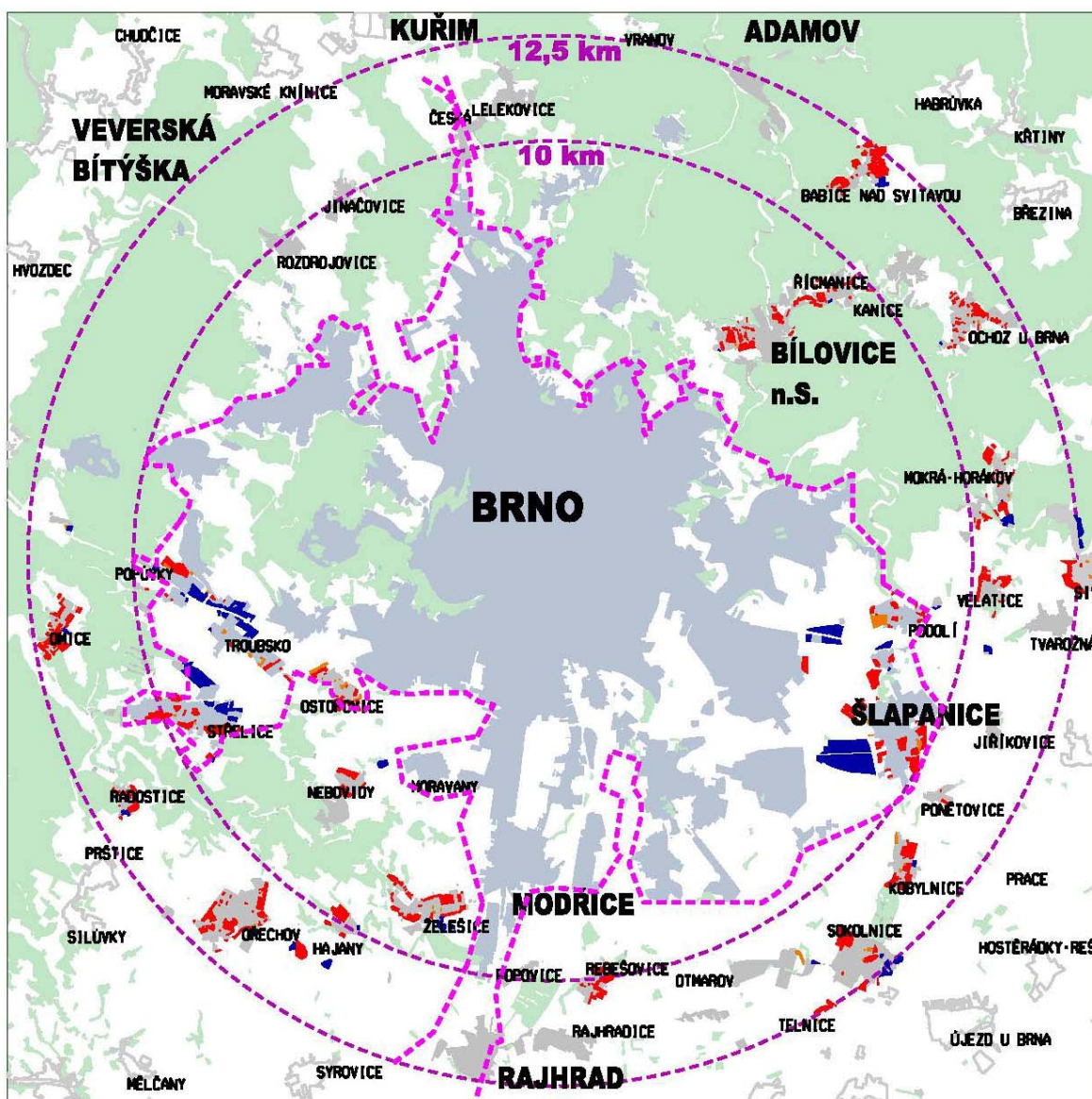
Na pozadí uplynulých 20 let došlo k poklesu významu lokálních pracovních center ve prospěch silnějších pracovních středisek. Z mapy center významných proudů mizí či výrazně oslabují i některá původně významná pracovištní centra, jako jsou např. Adamov, Rosice, Zastávka, Rohatec či Kunštát. Razantně se zvýšil pracovní význam Brna, což vede jak k nárůstu brněnského pracovního funkčního regionu, tak i k výraznému posilování dojížděkových vazeb mezi krajským městem a jednotlivými regionálními či subregionálními centry kraje. Relativně hustá síť pracovních center se transformuje do podoby sítě s nižším počtem silnějších pracovních středisek.

Stávající významné cíle dojížděky v jádru brněnské aglomerace

- 1 – VUT, Technologický Park (pracovní a školní dojížděka);
- 2 – vnitřní město (pracovní a školní dojížděka);
- 3 – Kampus MU, Fakultní nemocnice (pracovní a školní dojížděka);
- 4 – oblast administrativně obchodních komplexů Heršpická-Štýřice (pracovní dojížděka);
- 5 – průmyslová zóna Černovická terasa (pracovní dojížděka),
- 6 – Vídeňská-Modřice (pracovní dojížděka).
- 7 - obchodní komplexy Avion, Olympia (dojížděka za službami).

Na dalším obrázku jsou označena centra **Šlapanice, Modřice, Rosice, Veverská Bítýška** a **Kuřim**, která jsou součástí jádra brněnské aglomerace nebo leží v těsném zázemí tohoto jádra. U těchto sekundárních center hrozí, vzhledem k relativně silným funkčním vazbám k jádru, postupná degradace jejich střediskové funkce. Jde o situaci, kdy je přirozený a historicky daný obslužný či ekonomický význam centra redukován v důsledku blízké přítomnosti konkurujícího centra – v tomto případě Brna. Lokální či mikroregionální spád za službami a funkcemi těchto center je významně přeorientován do jádra aglomerace – částečně v důsledku převládající orientace pracovních vazeb.

	krajinné determinanty		potenciál rozvoje obcí v perimetru jádrového území
	perimetry jádrového území		produkční
	geografická hranice prostoru jádra aglomerace		rezidenční
	obce vně / uvnitř perimetru jádrového území		
	urbánní struktura jádra aglomerace / Brno		

Jádro aglomerace - Brno, Česká, Podolí, Šlapanice, Modřice, Moravany, Střelice, Troubsko, Popůvky

A.3.2. Brněnská metropolitní oblast²

Celé správní území ORP Šlapanice náleží do brněnské metropolitní oblasti.

Brněnská metropolitní oblast (BMO) je účelově vymezeným funkčním regionem zahrnujícím území 167 obcí o celkové populační velikosti přibližně 600 000 obyvatel. Podíl metropolitní oblasti na celkovém počtu obyvatel České republiky se pohybuje okolo 6 %, podíl na celkovém počtu obsazených pracovních míst v České republice je ještě vyšší - přibližně 7,5 %.

Současný vývoj migrace obyvatel je určován metropolizačními procesy, mezi kterými hraje nejzásadnější roli suburbanizace. V uplynulých přibližně 25 letech vykazuje většina obcí v BMO populační zisky, s výjimkou samotného Brna. U převahy obcí v zázemí Brna je přitom růst způsoben zejména vysokými kladnými hodnotami migračního salda. BMO jako celek je populačně růstová přibližně od roku 2000.

Proces vymezování BMO byl veden cílem vymezit území vhodné pro aplikaci kohezní politiky, které bude respektovat velký ekonomický a sociální význam městských regionů v národní a evropské sídelní struktuře. Územní vymezení BMO je založeno na analýzách funkčních vztahů vznikajících především mezi městem Brnem a obcemi v jeho zázemí.

Při vymezení území BMO se pracovalo s pěti skupinami ukazatelů funkčních vazeb:

1. ukazatele pracovních vztahů (dojíždka za prací);
2. ukazatele dojíždky do škol;
3. ukazatele migračních vztahů (proudy stěhování).
4. ukazatele dostupnosti individuální automobilovou dopravou;
5. ukazatele dostupnosti hromadnou dopravou.

² Zdroj: Atlas brněnské metropolitní oblasti (Statutární město Brno, Kancelář strategie města, 2015)

Vymezení brněnské metropolitní oblasti

VYMEZENÍ BMO

0 5 15 km

vymezení územních jednotek

- hranice Brněnské metropolitní oblasti (BMO)
- hranice obcí s rozšířenou působností (ORP)
- hranice obcí

Rosice název obce s rozšířenou působností

Telnice název obce

Zdroje tematických dat:
Vymezení funkčního území Brněnské metropolitní oblasti a Jihlavské
sídelní aglomerace 2013

počty obcí BMO dle jednotlivých ORP

počet obcí	ORP	počet obcí	ORP
40	Šlapanice	10	Tišnov
24	Židlochovice	10	Kuřim
18	Slavkov u Brna	8	Hustopeče
18	Rosice	1	Moravský Krumlov
14	Blansko	1	Bučovice
11	Pohořelice	1	Brno
11	Ivančice		

A.3.3. Urbanistické, architektonické a kulturní hodnoty území

Kromě památek chráněných podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, jejichž seznam obsažen v kapitole A.3.4. Kulturní limity - ochrana památek, se v území SO ORP Šlapanice nalézá i řada dalších urbanistických, architektonických, kulturních i civilizačních hodnot uvedených níže.

Zajímavost okolí Brna spočívá ve spojení možností velkoměsta s řadou kulturních turistických cílů v jeho blízkém okolí, z nichž neznámější je bojiště bitvy u Slavkova.

ÚZEMÍ S ARCHEOLOGICKÝMI NÁLEZY

Bohaté archeologické nálezy dokládají intenzivní stopy osídlení v okolí Brna od pravěku podnes (např. jeskyně Pekárna nebo hroby z doby stěhování národů z 5. – 6. století v prostoru kopce Žuráně). Území mělo příznivé podmínky pro zemědělství a protínaly ho významné kupecké cesty.

V celém území SO ORP je evidováno velké množství archeologických nálezů; za účelem jejich ochrany vymezuje Národní památkový ústav území s archeologickými nálezy.

Jeskyně Pekárna a její okolí na katastru Mokrý je světově významným archeologickým nalezištěm. Tato pozoruhodná jeskyně je dlouhá 64 metrů a pyšní se mohutným vstupem. Lidé zde žili už ve starší době kamenné, nálezy pocházejí ze všech pravěkých období. Stovky a stovky nálezů kostí zvířat, rypadel, škrabadel či vrtaček z křišťálů či pazourků, nemluvě o hrotech kopí, jehlách s oušky či harpunách pro lov ryb z kostí zvířat a sobích parohů by samy o sobě stačily k prokázání výjimečnosti tohoto místa. Dochovaly se umělecké nálezy s neuvěřitelně realistickými rytinami zvířat (rytina souboje tří bizonů a rytá deska s motivem pasoucích se koní), s různými symboly a značkami, nalezena byla venuše vyřezaná z mamutího klu.

REGION LIDOVÉ ARCHITEKTURY

Osídlení Brněnska mělo v novověku převážně zemědělský charakter. Těžištěm osídlení se postupem času stalo město Brno jako významné centrum obchodu, řemesel, a později průmyslu. Okolní obce fungovaly v symbióze s městem.

Brněnsko je charakteristickým národopisným regionem jižní Moravy, v lidovém stavitelství je reprezentováno zejména **dyjsko-svrateckým domem**. Charakteristické jsou hliněné podélně orientované domy (okapem do ulice), které v řadách lemovaly návsí a ulice.

V nížinných oblastech náležejících k povodí velkých řek a vyznačujících se dostatečným množstvím naplavenin a sprašové půdy, se jako hlavního stavebního materiálu pro stavbu stěn užívala hlína. Hliněné stěny se vyznačovaly různou technikou provedení, jako je pěchování hliněné mazaniny do bednění nebo zdění z válků a později nepálených cihel. Mezi staršími dochovanými objekty se vyskytují tzv. domy s „výškou“, vyznačující se sýpkovým polopatrem nad částí půdorysu.

Mladší domy jižní Moravy jsou zděné z pálených cihel a pocházejí zpravidla z 19. století. Kromě domů opatřených omítkou s plastickým dekorem po vzoru slohového tvarosloví se můžeme setkat i s domy ponechanými bez omítky, tj. v režném provedení.

Venkovský ráz zástavby zanikl postupnými přestavbami; lidé si přizpůsobili převážně zemědělské usedlosti, případně dělnické domky, modernímu způsobu života. Intenzivní stavební činnost v SO ORP Šlapanice je způsobena enormním zájmem městských lidí o bydlení v rodinných domech se zahradou.

URBANISTICKÉ HODNOTY

Původní zástavba sídel se zachovala v **půdorysné stopě** návsí, náměstí a přilehlých ulic. Venkovské domy s průjezdy do dvora, zahradami a záhumenky bývaly podélně orientované k návsím a ulicím. Některé starobylé domy a statky jsou ještě k vidění např. v Ostrovicích, Sokolnicích, Březině.

Výjimečnou duchovní hodnotou Šlapanicka je **klášterní komplex ve Vranově**. Budovy duchovního centra sv. Františka z Pauly (klášter, kostel, fara, hrobka) na kopci nad obcí Vranov dominují okolní lesnaté krajině.

Mimořádný je rovněž **komplex náměstí a historických budov v městysu Pozoříce**. Monumentální kostel Nanebevzetí Panny Marie vévodí rozsáhlému náměstí. Zámek a další historické budovy náležely původně k panství hradu Vildenberka. Hrad Vildenberk stál na ostrohu nad kovalovickým potokem (v k.ú. Pozoříce), zanikl ve 14. století, dnes jej připomínají jen terénní nerovnosti.

Urbanistickými hodnotami jsou rovněž **návsi a náměstí**. Pěknými příklady upravených veřejných prostranství jsou např. náměstí ve Šlapanicích a Újezdě u Brna, návsi v Sivicích, Ostopovicích, Telnici nebo v Bílovicích nad Svitavou (s novostavbou obecního úřadu).

V rozvojových lokalitách pro bydlení jsou podle stavebního zákona povinně vymezovány plochy pro veřejná prostranství. Bývají osázena parkovou zelení (Sokolnice – lokalita u zámku) nebo dětskými hracími prvky (Šlapanice).

Současný urbanismus se projevuje zejména masivní a **uniformní suburbanizací** v okolí Brna. Jde spíše o problém než o urbanistickou hodnotu. Obce narůstají na okrajích prostřednictvím tzv. **rozvojových lokalit**. Široké, často zaslepené ulice, se zpravidla obestavují izolovanými přízemními rodinnými domy bez nápadité koncepce. Stavebníci si zpravidla vybírají domy z katalogů typizovaných projektů, přičemž každý má jiný typ, jinak tvarovaný, vysoký a orientovaný, s jinou střechou atd.

Prostorové nároky lidí s růstem životní úrovně stále rostou. Původně řadová výstavba rodinných domků na malých pozemcích z 90. let minulého století přešla do výstavby izolovaných rodinných domů, jejichž půdorys a zahrady se stále zvětšují. V okolí Brna nejsou výjimkou ani honosná sídla na obrovských pozemcích pohledově izolovaná od okolního světa (Řícmanice, Vranov, Střelice).

Méně se budují komplexy nízkopodlažních bytových domů (Šlapanice – Brněnská pole, Modřice, Bílovice nad Svitavou, Popůvky).

ARCHITEKTONICKY CENNÉ STAVBY A SOUBORY

Architektonicky cenné stavby a soubory podléhají zpravidla památkové ochraně. *Seznam nemovitých kulturních památek je obsažen v kapitole A.3.4 Kulturní limity - ochrana památek.*

V historické podobě se dochovaly především církevní a šlechtické stavby. Největším komplexem církevních staveb je **klášter** Paulánů s poutním kostelem a hrobkou Lichtenštejnů ve Vranově. V obcích se nacházejí zpravidla památkově chráněné **kostely, kaple, zvonice, fary**. Památkové ochraně nepodléhají např. evangelický kostel v Silůvkách, funkcionalistický kostel v Blažovicích nebo moderní kostel v Březině.

Zámky se nacházejí ve Šlapanicích, Pozořicích, Troubsku, Prsticích, Sokolnicích (s bažantnicí, sýpkou), Hajanech (v rozkladu). Architektonicky cenné jsou také drobné objekty: **boží muka, kříže, sochy, pomníky, památníky, smírčí a hraniční kameny**. Cenné jsou také honosné prvorepublikové **vily** v Bílovicích nad Svitavou. Technicky pozoruhodné jsou např. **mosty** - železniční most Železnák ve Střelicích nebo torza mostních konstrukcí tzv. Hitlerovy dálnice v Ostopovicích a Nebovidech.

Jako připomínka života předků se dochovaly některé **venkovské statky a domy**, např. v Pozořicích, Březině, Ostopovicích, Prsticích, Sokolnicích, Viničných Šumicích. Některé venkovské domy jsou zdařile rekonstruované s ohledem na svou původní podobu.

VÝZNAMNÉ STAVEBNÍ A PŘÍRODNÍ DOMINANTY

Hády (424 m n.m. v k.ú. Kanice) jsou rozlehlý vápencový kopec s lomy na úbočí a věží rozhlasového a televizního vysílače na vrcholu. Kopec se stavbou vysílače tvoří dominantu severovýchodnímu okraji Brna.

Kopce Santon s kaplí, Žuráš s kubistickým památníkem a Pracký kopec s Mohylou míru dominují slavkovskému bojišti

Stará hora (k.ú. Újezd u Brna) je přírodní dominantou okolní krajiny, na hřebeni je situována bílá koule radaru protivzdušné obrany NATO nacházející se ale v k.ú. Hostěrádky – Rešov.

Kostely ve Vranově a Pozořicích a mnohé další

Alexandrova rozhledna (k.ú. Babice nad Svitavou) – starobylá kamenná rozhledna nad Adamovským údolím, jejíž stavba je v majetku města Adamova, celoročně volně přístupná

Cementárna Mokrá – výrobní objekty

HISTORICKY VÝZNAMNÉ STAVBY A SOUBORY, VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI

Na Šlapanicku jsou historicky významná především místa a stavby spojené s bitvou u Slavkova (viz kapitola A.12 *Rekreace a cestovní ruch*). Region se rovněž vyznačuje vysokou koncentrací významných osob a s nimi spojených událostí, staveb, pomníků, památníků, pamětních desek apod.

Z hlediska pobytu kulturních osobností vynikají **Bílovice nad Svitavou**, které byly navštěvovány velkým počtem umělců: Karel, Josef a Helena Čapkoví, malíř Alois Kalvoda, sochař Franta Úprka, malířka Zdeňka Braunerová, básníci Jakub Deml, Viktor Dyk, František Gellner a Stanislav Kostka Neumann, spisovatelé Jiří Mahen, Marie Majerová, Vladimír Pazourek a především Rudolf Těsnohlídek, malíři a sochaři Otakar Kubín, Vincenc Makovský, hudební skladatel Leoš Janáček, S. K. Neumann z okolní krajiny vytěžil básnickou sbírku *Kniha lesů, vod a strání* a dvoudílný soubor fejetonů *S městem za zády*. V letech 1909–1914 zde žili bratři Čapkové (pamětní deska na domě V uličkách č. p. 194). Své dočasné bydliště (v č. p. 86) měl v Bílovicích i básník a spisovatel Rudolf Těsnohlídek, okolí Bílovic je dějištěm jeho *Lišky Bystroušky*. Rudolf Těsnohlídek má pomník v Těsnohlídkově údolí, kde v adventním čase roku 1919 s přáteli zachránili odložené dítě. To ho inspirovalo k založení tradice charitativních sbírek pro opuštěné děti pod vánočními stromy republiky na náměstích.

Ve Šlapanicích je nejvýznamnějším rodákem malíř - krajinář Alois Kalvoda (1875 - 1934), žák Julia Mařáka. Rodné obci věnoval malíř Kalvoda velkorozměrný obrazový triptych "Život lidský", který více jak po sedmdesát let zdobí průčelí velkého sálu sokolovny. Podle posledního přání byl mistr Kalvoda pohřben do rodinné hrobky na šlapanickém hřbitově. Náhrobek je dílem sochaře Rudolfa Březy z nedalekého Podolí. Ve Šlapanicích žil též Ludvík Kunz (26. 8. 1914 - 20. 5. 2005) jeden z nejuznávanějších českých poválečných etnografů. V letech 1949–1978 byl vedoucím etnografického pracoviště Etnografického ústavu Moravského zemského muzea Brno.

Moravský kras proslavil prof. Dr. Karel Vítězslav Absolon, moravský krasový badatel a jedna z velkých postav evropské archeologie první poloviny 20. století.

Pozořice jsou rodištěm spisovatele Františka Neužila, autora historických románů situovaných do rodného kraje.

Sokolnice jsou rodištěm akademického malíře Františka Podešvy.

A.3.4. Kulturní limity - ochrana památek

Ochrana památek se řídí zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

V SO ORP Šlapanice se vyskytuje velké množství památkově chráněných objektů.

Za **kulturní památky** prohlašuje Ministerstvo kultury České republiky nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory, které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu, tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty historické, umělecké, vědecké a technické, které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem.

Za účelem ochrany archeologického dědictví se vymezují **území s archeologickými nálezy** (archeologické lokality).

V SO ORP Šlapanice je rovněž vymezena **krajinná památková zóna Bojiště bitvy u Slavkova**. Krajinnou památkovou zónou (KPZ) se rozumí větší či menší území zahrnující sídelní útvary a ucelené krajinné celky, jejichž dnešní podoba byla podstatnou měrou kultivována i formována historickou činností člověka a zasluhuje památkovou ochranu.

V následující tabulce jsou uvedeny nemovité kulturní památky v SO ORP Šlapanice:

Reg. č. dle ÚSKP ČR	součást areálu	Název památky	parc.č.	Datum prohlášení	Umístění památky
Babice nad Svitavou					
32802/ 7 - 643		farní kostel sv. Jana Křtitele	1		na SV okraji obce
47011/ 7 - 644		busta Josefa Hybeše			v parku
28890 / 7- 6995		pomník Rudé armády	784		dolní část obce
Bílovice nad Svitavou					
14948/ 7 - 649		zřícenina hradu Ronov	1174/70		v trati Dlouhé vrchy
33479/ 7 - 651		venkovský dům č.p. 5	5		Praskavice
15166/ 7 - 6993		pomník padlým 1. svět. války	802/2		"ostrůvek" na řece Svitavě
29880/ 7 - 8073		kostel sv. Cyrila a Metoděje	237		v obci
17016/ 7 - 8074		řadový rodinný dům č.p. 158	141		Komenského 158
41991/ 7 - 8075		řadový rodinný dům č.p. 179	166		Komenského 179
22616/ 7 - 8076		řadový rodinný dům č.p. 191	174		Komenského 191
19715/ 7 - 8077		vila č. p. 255	246		Komenského 255
16195/ 7 - 8078		vila "Anna" č.p. 283	306/1		Palackého 283
Blažovice					
bez kulturních památek					
Březina					
bez kulturních památek					
Hajany					
39770/ 7 - 702	7 - 702/1	Kaple s křížem	141		na návsi
	7 - 703	7 - 702/2 pamětní kříž z roku 1808	140/1		na návsi
30940/7 - 8084		pohřební kaple hrabat Deymů	1143		v lese u silnice do Ořechova
Horákov					
18562/ 7 - 710		tvrz, archeolog. stopy	(674)		poblíž horákovské myslivny
11378/ 7 - 8705		kaple sv. Gottharda	26	16.9.1996	na návsi
Hostěnice					
29662/ 7 - 711		kaple sv. Anny	103		za obcí na kopci Hrádku
22174/ 7 - 712		zvonice	98		v obci
Jiříkovice					
11169/ 7 - 8656		železný kříž, kříž	257	21.2.1996	na konci obce u silnice k Rohlece
11171/ 7 - 8657		zvonice	316/2	20.2.1996	na návsi
11577/ 7 - 8726		tvrz č.p.51	345/1	9.12.1996	na návsi
Kanice					
36919/ 7 - 650		hrad Obřany – (hrádek Šumbera) zřícenina	693/1		zřícenina středověkého hradu na skalním ostrohu Šumbery
Kobylnice					
24198/ 7 - 773		kaple - zvonice	644		na návsi
14631/ 7 - 774		pamětní kříž z roku 1835	595		u domu č. 118 na křižovatce
51569/ 7 - 9023		výklenková kaplička - poklona	399	22.3.2002	na křižovatce u školy
Kovalovice					
bez kulturních památek					
Modřice					
28512/ 7 - 819	7 - 819/1	kostel sv. Gottharda	1		nám. Míru
	7 - 825	7 - 819/3 socha sv. Jana Nepomuckého	2		u kostela
	7 - 830	7 - 819/4 kamenný kříž	2033		u kostela
20432/ 7 - 820		kaple sv. Václava	385		Nám. Svobody
24507/ 7 - 821		fara č. pop. 146	710		Masarykova
19353/ 7 - 822		měšťanský dům č. 171	4/1		nám. Svobody
17060/ 7 - 823		socha sv. Floriána	2012		nám. Svobody
40082/ 7 - 824		socha sv. Jana Nepomuckého	2026/1		křižovatka Havlíčkova - Prusinovského u domu č.p.1
42095/ 7 - 826		boží muka	2025/1		křižovatka Krakovská - Prusinovského před domem č.p.639
28306/ 7 - 827		boží muka	1451/1		u nové cihelny - trať Mučednická

Reg. č. dle ÚSKP ČR	součást areálu	Název památky	parc.č.	Datum prohlášení	Umístění památky
42228/ 7 - 828		boží muka	2122/1		u silnice do Želešic
28319/ 7-829		boží muka	2056		na hranici katastru se Želešicemi
39618/ 7 - 831		Krucifix, pamětní kříž	94		hřbitov ul. Hřbitovní
101 759		výklenková kaplička	2042/1	4.4.2006	křížovatka Husova-Masarykova
Mokrá					
32762/ 7 - 832		kaple sv. Barbory	341		v obci
28631/ 7 - 7033		jeskyně Pekárna	1050/4		k. ú.: Mokrá, v lese
Moravany					
30639/ 7 - 833		kostel sv. Václava	171		v obci
Nebovidy					
24028/ 7 - 840		kostel sv. Kříže	1		v obci
Ochoz u Brna					
46339/ 7 - 857		pamětní kříž z r. 1857	523		v obci
Omice					
29182/ 7 - 858		kostel sv. Jakuba Většího	1		v obci
Ořechov					
22774/ 7 - 861		hřbitov Rudé armády	889/1,2		vedle hřbitova
15004/ 7 - 862		boží muka	12		na rozcestí u školy
33355/ 7 - 863		kostel sv. Jiří	1334		v „Tikovících“
44887/ 7 - 8085		farní kostel Všech svatých	1003		
Ostopovice					
bez kulturních památek					
Podolí					
17555/ 7 - 886		socha sv. Floriána	2		u kostela
30980/ 7 - 887		socha sv. Jana Nepomuckého (dříve Františka Xaverského)	2		u kostela
14911/ 7 - 888		socha sv. Jana Nepomuckého	670		před OÚ
17815/ 7 - 889		památník bitvy u Slavkova	904		na Žuráni
68444/ 7 - 7034		mohyla, část stojící a archeolog. stopy (návrší Žuráň)	903/1, 904, 905, 906/1		na Žuráni
31827/ 7 - 7100		pamětní kámen	683		Zámecká ul., před domem č.pop.360
12080/ 7 - 8461	7-8461/1	kostel sv. Jana Nepomuckého	1	29.7.1992	na návsi
	7 - 8781	pomník obětem I. sv. války	3	2.7.1992	na návsi u kostela
13362/ 7 - 8462		socha Panny Marie Sedmiboletné	941	24.8.1992	u hřbitova
12606/7-8568		socha sv. Jana Nepomuckého			u návsi
Ponětovice					
bez kulturních památek					
Popůvky					
bez kulturních památek					
Pozořice					
21005/ 7 - 892		hrad Hradišček, zřícenina	2127		Hrádek, severně nad obcí Vin. Šumice
15747/ 7 - 893		hrad Vildenberk, zřícenina	2032		odbočka u rybníka na Vin. Šumice
31320/ 7 - 894	7 - 894/1	kostel Nanebevzetí Panny Marie	102		v obci
	7 - 895	2 kaple s ohradní zdí	103,104,105		areál kostela
	7 - 895	kaple (márnice)	103		areál kostela
	7 - 895	kaple (márnice)	104		areál kostela
	7 - 902	náhrobek M. Quapila	105		na bývalém hřbitově
89149/ 7 - 898	7-898	sousoší Ukřižování	106		u kostela
	7 - 898/a	krucifix	106		u kostela
	7 - 898/b	socha Panny Marie	106		u kostela
	7 - 898/c	socha sv. Jana	106		u kostela
	7 - 898/d	socha sv. Anny	106		u kostela
	7 - 898/e	ohrádka	106		u kostela
40418/ 7 - 896		fara č.pop.13	100		vedle kostela

Reg. č. dle ÚSKP ČR	součást areálu	Název památky	parc.č.	Datum prohlášení	Umístění památky
27486/ 7 - 897		bývalá pošta, č.pop.1	2		
16361/ 7 - 899		sochy – soubor soch	5/1		na návsi
7 - 899	7 - 899/1	socha sv. Floriána	5/1		na návsi
7 - 900	7 - 899/2	socha sv. Jana Nepomuckého	5/1		na návsi
7 - 901	7 - 899/3	socha sv. Kajetána	5/1		na návsi
26963/ 7 - 906		venkovský dům č. 53	274/1		na hlavním náměstí
29994/ 7 - 907		venkovský dům č. 121	351		na návsi
Prace					
23515/ 7 - 908		kostel Povýšení sv. Kříže	1		ve východní části obce
33813/ 7 - 909		pomník Mohyla míru	1055		na Prackém kopci
38146/ 7 - 910		hromadný hrob z bitvy u Slavk.	686		u rybníka
Prštice					
38128/ 7 - 914		zámek	1		na návsi
Radostice					
17005/ 7 - 917		kostel sv. Šimona a Judy	1		v obci
Rebešovice					
45562/ 7 - 938		zvonice	55		ve vsi
18398/ 7 - 939		výklenková kaplička sv. Jana Nepomuckého	5		na svahu pod zámečkem
17970/ 7 - 940		krucifix, pamětní kříž z r. 1778	79/1		ve vsi
Řícmanice					
104785		Vila Olgy a Bedřicha Benešových č. pop. 167	265	3.5.2012	Ul. Komenského
Silůvky					
bez kulturních památek					
Sivice					
28989/ 7 - 971		Pamětní kámen s hrobem (vojenský hřbitov francouzských vojáků)	315		u silnice do Tvarožné
29452/ 7 - 972		boží muka	1374		v lese, severně nad obcí
26119/ 7 - 973		Krucifix, pamětní kříž z r. 1772	315		u silnice do Tvarožné
22245/ 7 - 974		smírčí kámen	315		u silnice do Tvarožné
Sokolnice					
11922/ 7 - 980	7 - 980/1	zámek	374		v obci
7 - 983	7 - 980/2	obvodní zeď bažantnice	397, 398		u zámku
7 - 8774	7 - 980/3	obora + bažantnice u zámku v Sokolnicích	386,389,392, 393,395,397, 398	12.5.1994	obora u zámku v Sokolnicích
7 - 8775	7 - 980/4	přírodně krajinářský park	377, 384, 381, 380,376/1,3 96,394,390,3 88,383	24.4.1997	u zámku
40915/ 7 - 982		sýpka	359		areál zámku
40916/ 7 - 984		socha sv. Jana Nepomuckého	472		u silnice od sýpky k zámku
37100/ 7 - 985		pamětní kříž z r. 1796	1000		ve vsi
21070/ 7 - 986		tvrz, zřícenina	1370		na vyvýšenině "Stráž"
Střelice					
36917/ 7 - 988		kostel Nejsv. Trojice a sv. Jiljí	42		v obci
29448/ 7 - 8088		železniční most na trati Střelice-Hrušovany	3446/1		přes silnici do Radostic
11964/ 7 - 8504		socha sv. Jana Nepomuckého	1466	29.10.1992	ul. Brněnská
10441/ 7 - 8511		pomník padlých I. a II. sv. války	17	14.12.1992	v obci
Šlapanice - Bedřichovice					
19972/ 7 - 648		kříž pamětní	108		u kaple

Reg. č. dle ÚSKP ČR	součást areálu	Název památky	parc.č.	Datum prohlášení	Umístění památky
Šlapanice					
29298/ 7 - 995	7 - 995/1	kostel Nanebevzetí Panny Marie	1		Masarykovo náměstí
7 - 999	7 - 995/2	socha sv. Jana Nepomuckého	265/1		u kostela
7 - 1006	7 - 995/3	pamětní kříž z r. 1750	265/1		u kostela
33686/ 7 - 996		dům scholasterie č. pop 103,104	8/1, 11		Masarykovo nám.103, 104
14372/ 7 - 997		socha sv. Floriána	267/1		Masarykovo nám., parčík u kostela
31220/ 7 - 998		socha sv. Floriána (zapsaná jako movitá KP r.č.013000)	11		Masarykovo nám. 104, nika domu scholasterie (muzeum)
40890/ 7 - 1000		socha sv. Jana Nepomuckého	107		Svatojánské nám.
18811/ 7 - 1001		socha sv. Tadeáše	238		Masarykovo nám.
20218/ 7 - 1002		socha Rudoarmějce	1473		v Čechově ulici
17615/ 7 - 1003		pomník padlým	907/1		Riegrova ulice v parku
16238/ 7 - 1004		pomník Aloise Kalvody	3047		na hřbitově
36962/ 7 - 1005		boží muka	2840/1		stará sil. do Tuřan (sil. k letišti)
15374/ 7 - 1007		morový kříž z r. 1855	3102/1		nad městem při silnici do Jiřkovic
36017/ 7 - 1008		hraniční kámen	3128/1, nebo 3042- není zapsán na LV		u hřbit. zdi, ul. Hřbitovní
36276/ 7 - 1009		smírčí kámen	1473		Brněnská č.8
Telnice					
36985/ 7 - 1012	7 - 1012/1	kostel sv. Jana Křtitele	1		v obci
7 - 1013	7 - 1012/2.3	kaple s branou	2		u kostela
7 - 1014	7 - 1012/4	pamětní kříž z r. 1830	21		u školy
45786/ 7 - 1015		socha sv. Jana Nepomuckého	21		u farní zdi
26745/ 7 - 1016		boží muka	486		Růžová ul.
38883/ 7 - 1017		boží muka	3256/1 ?		směrem k Újezdu u Sokolnic ?
46124/ 7 - 1018		boží muka	1422		u silnice k Sokolnicím
19457/ 7 - 1019		hraniční kámen	2		u kostela
45842/ 7 - 1020		hraniční kámen	2		u kostela
34974/ 7 - 1021		hraniční kámen	2		u kostela
Troubsko					
32053/ 7 - 1054	7 - 1054/1	zámek	2/1, 2/4		v obci
7 - 1055	7 - 1054/2	hospodářská budova s věží	2/1		areál zámku
7 - 1056	7 - 1054/3	park	18/1, 31, 34		u zámku
7 - 1056	7 - 1054/4	pavilon č.p. 27	27		u zámku
25577/ 7 - 1057	7 - 1057/1	kostel Nanebevzetí Panny Marie	381		na JV okraji obce
7 - 1058	7 - 1057/2	socha sv. Floriána	387		u kostela
7 - 1059	7 - 1057/3	socha sv. Jana Nepomuckého	388		u kostela
7 - 1060	7 - 1057/4	pamětní kříž z r. 1828	386		areál kostela
25359/ 7 - 1061		kaple Všech svatých	480		střed obce
21733/ 7 - 1062		sloup se sousoším Nejsv. Trojice	523		v obci
34608/ 7 - 1063		boží muka	1051		osada "Páneček"
50704/ 7 - 8934		sousoší kříž se sochami sv. Cyrila a Metoděje	1493	18.12.2000	na návsi
100 270		sloupová boží muka	1513/2	19.5.2003	před domem č.pop.71
Tvarožná					
27075/ 7 - 1064		kostel sv. Mikuláše	1		návří v obci
39002/ 7 - 1065		kaple Panny Marie	1101/1		na pahorku Santon
32249/ 7 - 1066		pomník V. Kosmáka	6		u kostela
20177/ 7 - 1067		vojenský hřbitov bitvy u Slavkova	1101/2		na pahorku Santon
20178/ 7 - 1067		polní opevnění bitvy u Slavkova	1101/2		na pahorku Santon
13119/ 7 - 8457		větrný mlýn	1086		pod Santonem
10357/ 7 - 8556		socha sv. Jana Nepomuckého	686		na návsi
Újezd u Brna					

Reg. č. dle ÚSKP ČR	součást areálu	Název památky	parc.č.	Datum prohlášení	Umístění památky
20035/ 7 - 1068		kostel sv. Petra a Pavla	1		v obci
30198/ 7 - 1069		kaple sv. Antonína Paduánského	3001		návrší Vinohrady(Sádky)
24331/ 7 - 1070		socha sv. Jana Nepomuckého	1803		u domu č.73,74
31889/ 7 - 8100		zvonice	1944		v JV části obce
46208/ 7 - 6994		busta Kl. Gottwalda			archiv OÚ
Velatice					
bez kulturních památek					
Viničné Šumice					
22931/ 7 - 1080		Krucifix, pamětní kříž	677/1		v obci
Vranov					
44911/ 7 - 1087	1087/1	Klášter paulánů s kostelem Narození Panny Marie	22/1		areál paulánského klášter
7 - 1088	1087/2	kostel Narození Panny Marie	21		areál paulánského klášter
7 - 1089	108732	fara	22/1		areál paulánského klášter
7 - 1090	1087/4	hrobka rodu Liechtensteinů	20, 21		pod kostelem
15569/ 7 - 1091		kaple sv. Jana Nepomuckého	263		za školou u lesa
19579/ 7 - 1092		kaple Anděla Strážného	61		u hřbitovní zdi
17469/ 7 - 1093		křížová cesta (8 zastavení)	354/39,40,3 65/30		u stát. silnice na Útěchov
26756/ 7 - 1094		boží muka	403/10		při cestě od kostela do vsi
35074/ 7 - 1095		boží muka	318/2,6, 319/2, 320/1		návrší nad obcí u lesa
15691/ 7 - 6990		bývalý chudobinec č. pop. 10	31/1		u kostela
13465 / 7-268		socha sv. Františka z Pauly			u kostela
Želešice					
23065/ 7 - 1107	7 - 1107/1	kostel Neposkvrněného Početí Panny Marie	1		návrší v obci
7 - 1109	7 - 1107/2	pamětní kříž z r.1827	9/1		u kostela
36334/7 - 1108		socha sv. Jana Nepomuckého	39		na návsi
46901/ 7 - 1110		vodní mlýn č.pop.122	21		
40400/ 7 - 1111		dům č. pop. 23	208		ul.24.dubna
34928/ 7 - 1112		dům č.pop.76	431/2		ul.24.dubna
38202/ 7 - 8106		Venkovská usedlost č. 80, Victoria	419/1		ul.24.dubna
50482/ 7 - 8907		Krucifix, pamětní kříž	1602/1	25.9.2000	okraj obce při silnici na Hajany
100 277		krucifix	301	16.5.2003	před domem č.pop.243

A.3.4. Civilizační hodnoty území

Civilizační hodnoty souvisejí zejména s fungováním soudobé společnosti. SO ORP Šlapanice, obepínající krajské město Brno, významně koncentruje civilizační hodnoty území. Velkoměsto přenáší řadu funkcí do svého zázemí.

V následujícím textu jsou vytipované civilizační hodnoty území podle funkčního využití území:

Bytová výstavba

V SO ORP dochází k masivnímu rozvoji bydlení. Na okrajích sídel rostou lokality rodinných domů, případně nízkopodlažních bytových domů.

Občanská vybavenost

Nákupní centrum Olympia (Modřice, Brno)

Motel a motorest Rohlenka (Tvarožná) + hotel Stará pošta (Kovalovice) při císařské silnici

Muzeum bitvy u Slavkova - Mohyla míru (Prace), Stará pošta (Kovalovice)

Muzea ve Šlapanicích a Modřicích

Motokrosový areál (Vranov)

Army Park (Ořechov)

Výroba a logistika

Cementárna Mokrá společnost Českomoravský cement (k.ú. Tvarožná, Horákov, Sívce)

Průmyslové a skladové areály v Modřicích, Moravanech a Šlapanicích

Technologický park CTP Modřice

Město Modřice zúročuje strategickou polohu v sousedství velkoměsta a dopravního uzlu.

Cihelna TONDACH Šlapanice

Výroba cihelných bloků, tašek a okrasných prvků

Zemědělská a průmyslová výroba v obcích

Dopravní infrastruktura

Území SO ORP Šlapanice je protkáno významnými pozemními komunikacemi (**dálnice D1, D2, silnice I. třídy I/52, I/50, I/23**) a **celostátními železničními tratěmi** i cyklistickými trasami směřujícími do metropole.

Nedokončená dálnice v trase Troubsko - Ostopovice - Nebovídy – Želešice: zachovalé části naspů a mostní konstrukce (Ostopovice, Nebovídy)

Do území zasahuje též areál **mezinárodního letiště Brno – Tuřany** (Šlapanice).

IDS JMK, MHD do Modřic, Šlapanic

Technická infrastruktura

V SO ORP Šlapanice je situována nadřazená **technická infrastruktura**, např.

Transformovna Sokolnice o třech napěťových hladinách, a to 400 kV, 220 kV a 110 kV

Přenosová elektrizační soustava opět o třech napěťových hladinách, a to 400 kV, 220 kV a 110 kV

Čistírna odpadních vod pro brněnskou aglomeraci (Modřice)

Vysokotlaké plynovody nad 40 barů

Ropovod Družba MERO ČR, a.s. z Bratislavy do Záluží u Mostu

Produktovod a sklad pohonných hmot ČEPRO, a.s. (Střelice)

V území se vyskytuje nový fenomén, a sice **fotovoltaické elektrárny** (Omice, Sokolnice, Sívce, Pozořice).

Těžba surovin

V SO ORP je významná **těžba stavebních surovin**: cihlářských hlín, vápenců a stavebního kamene. Těžební prostory se nacházejí v Omicích, Mokré, Želešicích, Šlapanicích.

A.4 Sociodemografické podmínky a bydlení

Nejvyšší počet obyvatel k 31.12.2019 měly Šlapanice (7599), Modřice (5329), Bílovice nad Svitavou (3730) a Újezd u Brna (3387). Status města mají Šlapanice (od roku 1965), Modřice (od roku 1994) a Újezd u Brna (od roku 2005); status městyse mají Pozořice.

Počet obyvatel SO ORP Šlapanice trvale a významně roste – na 70 414 obyvatel k 31.12.2019.

Populace v okrese Brno – venkov od roku 2000 vzrostla o 29 %, zatímco Brno se pomalu vylidňuje. Tento trend je patrný už roku 1993. V Brně dnes žije necelých 380 000 obyvatel, mezi lety 1995 a 2019 v Brně ubylo cca 7500 obyvatel - zejména ve prospěch okolních obcí. Nová bytová výstavba je v okrese Brno-venkov vyšší než v samotné metropoli. Některé obce v okolí Brna se téměř ztrojnásobily. V okolí Brna stoupla cena pozemků na přibližně dva a půl až tři tisíce korun za metr čtvereční, rodinné domy stojí běžně i šest milionů korun. S novými obyvateli se obce na Brněnsku rozrostly o úplně nové části, musely proto také investovat do infrastruktury.

Nejprudší **nárůst obyvatel** od roku 1995 do roku 2019 zažily Popůvky, Moravany, Bílovice nad Svitavou, Modřice a Šlapanice. Popůvky se zvětšily skoro třikrát, z 598 na 1641 obyvatel. K 1131 obyvatelům Moravan přibýlo za 24 let dalších 2182. Takřka na dvojnásobek se rozšířily i Bílovice nad Svitavou, z 1975 na 3730. Je

vidět, že nejvíce rostou dobře dopravně obsluhované obce v bezprostřední blízkosti Brna. Vývoj počtu obyvatel v jednotlivých obcích je obsažen v následující tabulce.

Růst počtu obyvatel obcí mezi lety 1995 a 2015 (zdroj ČSÚ):

Název obce	Počet obyvatel v roce 1995	Počet obyvatel v roce 2019	Přírůstek počtu obyvatel mezi lety 1995 - 2019
Babice nad Svitavou	817	1 333	516
Bílovice nad Svitavou	1 975	3 730	1 755
Blažovice	1 095	1 232	137
Březina (dříve okres Blansko)	588	1 088	500
Hajany	329	614	285
Hostěnice	458	787	329
Jiříkovice	843	925	82
Kanice	464	1 031	567
Kobylnice	836	1 150	314
Kovalovice	568	667	99
Modřice	3 386	5 329	1 943
Mokrá-Horákov	2 573	2 759	186
Moravany	1 131	3 313	2 182
Nebovidy	405	817	412
Ochoz u Brna	1 052	1 466	414
Omice	656	817	161
Ořechov	2 364	2 785	421
Ostopovice	1 235	1 802	567
Podolí	1 007	1 458	451
Ponětovice	312	443	131
Popůvky	598	1 641	1 043
Pozořice	1 922	2 339	417
Prace	823	938	115
Prštice	932	971	39
Radostice	641	772	131
Rebešovice	467	997	530
Řícmanice	538	818	280
Silůvky	628	871	243
Sivice	911	1 116	205
Sokolnice	1 693	2 369	676
Střelice	2 511	3 036	525
Šlapanice	6 328	7 599	1 271
Telnice	1 248	1 618	370
Troubsko	1 433	2 328	895
Tvarožná	1 145	1 323	178
Újezd u Brna	2 668	3 387	719
Velatice	519	760	241
Viničné Šumice	990	1 357	367
Vranov	592	836	244
Želešice	1 211	1 792	581

Největší počet dokončených bytů za období 2009 – 2019 vykázaly Šlapanice, Modřice a Moravany. Staví se zejména rodinné domy. Lidé si přejí bydlet v rodinném domě se zahradou, v klidném prostředí venkova a přitom využívat výhody velkoměsta.

Průměrná hustota zalidnění činila v SO ORP 205,2 osob/km²; je vyšší oproti hustotě zalidnění JMK a dynamicky roste. Nejvyšší hustotu obyvatel na km² mají města/obce sousedící s Brnem: Šlapanice, Modřice, Moravany, Ostopovice a Troubsko a Řícmanice.

A.5 Příroda a krajina

A.5.1. Přírodní hodnoty území

Kromě území chráněných podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, se v SO ORP Šlapanice nachází i řada dalších přírodních hodnot.

Výjimečnost okolí Brna spočívá ve spojení možností velkoměsta s řadou přírodních atraktivit v jeho blízkém okolí. Geografie Šlapanicka je rozmanitá: na západě je tvořena Bobravskou vrchovinou, na jihu a jihovýchodě nížinou Dyjsko – svrateckého úvalu, na severu a severovýchodě se zvedá Dražanská vrchovina, jejímž podcelkem je Moravský kras.

Nejvýznamnějšími oblastmi s přírodními hodnotami území Šlapanicka jsou:

Chráněná krajinná oblast Moravský kras

CHKO Moravský kras je největším a nejvýznamnějším krasovým územím v ČR. Jde o jednu z ekologicky nečistších oblastí České republiky s nádhernou přírodou a více než tisícovkou jeskyní. Pod zemským povrchem jsou ukryté rozsáhlé komplexy krápníkových jeskyní, jejichž přítomnost na povrchu prozrazují krasové zvláštnosti: propadání vodních toků, ponorné říčky, závrtky a poklesy terénu včetně hlubokých údolí s vápencovými skalními útesy, které slouží jako vynikající horolezecké terény. V SO ORP Šlapanice se rozkládá jižní část CHKO Moravský kras, a sice na území obcí Kanice, Mokrý – Horákov, Ochoz u Brna, Březina, Babice nad Svitavou a Hostěnice (malá plocha).

Do severní části katastru Babic nad Svitavou zasahuje polovina **Národní přírodní rezervace Býčí skála**. Rezervace zaujímá hluboko zaříznuté údolí Křtinského potoka ve střední části Moravského krasu. Byla vyhlášena v roce 2004 a její výměra činí 190,8 ha. Vyskytují se zde četné povrchové a podzemní krasové jevy. Pozornost zasluhuje především **jeskyně Býčí skála**. Jedná se o vývěrovou jeskyni systému podzemního Jedovnického potoka, která je propojena s jeskyněmi Rudického propadání; délka tohoto systému je cca 13 km. Jeskyně Býčí skála je zimovištěm netopýrů. Huť Františka s expozicí Technického muzea Brno připomíná bohatou historii těžby a zpracování železné rudy.

Na ploše 14 hektarů se v katastru Mokrý a v CHKO Moravský kras rozkládá **národní přírodní památka Jeskyně Pekárna**. Jeskyně Pekárna je tunelová výtoková jeskyně nade dnem údolí světově významného archeologického naleziště. Tato pozoruhodná jeskyně je dlouhá 64 metrů a pyšní se charakteristickým mohutným vstupem. Lidé zde žili už ve starší době kamenné, nálezy pocházejí ze všech pravěkých období. Jeskyně je volně přístupná.

Součástí Chráněné krajinné oblasti Moravský kras je též **Národní přírodní rezervace Hádecká planinka** - druhově bohatý komplex teplomilných doubrav a dubohabřin na devonském vápenci. Národní přírodní rezervace Hádecká planinka se rozkládá na výměře 79,5 ha v katastrálním území brněnské městské části Maloměřice a obce Kanice. Důvodem ochrany jsou lesní a lesostepní společenstva nejjihnější části Moravského krasu s chráněnými a ohroženými druhy rostlin a živočichů. Území rezervace bylo výrazně ovlivněno těžbou vápenců na svazích obrácených k Brnu, výstavbou radiokomunikační věže a přístupové komunikace k ní. Rezervace, kterou prochází naučná stezka, je oblíbeným cílem víkendových výletů brněnských rodin.

Přírodní park Říčky se nachází na rozhraní okresů Blansko, Brno-venkov a Vyškov na Dražanské vrchovině na rozloze 25,3 km². Byl zřízen v roce 1984 jako klidová oblast a v roce 1992 překlasifikován na přírodní park. Území je tvořeno vyvýšenou pahorkatinou rozčleněnou velkým množstvím údolíček, nejvýznamnější jsou údolní nivy tří přírodně blízkých toků Říčky, Malé Říčky a Hostěnického potoka, které jsou lemovány porosty s přirozenou druhovou skladbou břehové vegetace a nivních luk. Západní okraj parku sousedí s Moravským krasem, kde se již vyskytují krasové jevy, jako jsou ponory, vyvěračky či jeskyně. Po celém přírodním parku je velmi bohatá síť drobných potoků, pramenů, studánek a několik rybníčků v údolí Hostěnického potoka. Nadmořská výška parku se pohybuje od 370 m n.m. podél toku Říčky po více než 500 m n.m. v nejvyšších partiích. Na území přírodního parku zasahuje část tzv. Lesnického Slavína.

Lesnický Slavín je unikátní soubor lesnických památek. Jde o soubor malých arboret, palouků, upravených studánek, památníků a pomníků rozmístěných na 11 tisících hektarech lesů Školního lesního podniku Masarykův les Křtiny. Lesnický Slavín se rozkládá mezi Brnem, Bílovicemi nad Svitavou, Babicemi nad Svitavou a Křtinami. Počátek budování Lesnického Slavína spadá do období dvacátých 20. století. Objekty Lesnického Slavína lze rozdělit do několika tematických okruhů. Jednak jsou to připomínky významných lesníků, dále zde nacházíme pomníky věnované umělcům, jejichž dílo je spojeno s oblastí Moravského krasu nebo s přírodou obecně, ať jsou to spisovatelé (S. K. Neumann a Rudolf Těsnohlídek, ale i Karel Hynek Mácha nebo Victor Hugo), hudebníci (Leoš Janáček) nebo malíři (Stanislav Lolek, Josef Mánes, Julius Mařák). Památníky jsou tematicky zdobeny úryvky z jejich děl souvisejících s přírodou a krajinou. Další památníky připomínají český protinacistický odboj. Řada pomníků a studánek je věnována i samotné přírodě a zvířatům (studánky "Prosba lesa" nebo "Ptačí svatyně", památníky "Pocta půdě" a "Stromy"). V oblasti se nalézají rovněž několik menších arboret (Křtiny, Říčmanice, Habrůvka) nebo památník prvního vánočního stromu republiky. V Lesnickém Slavíně se vyskytuje též řada významných stromů, drobných přírodních rezervací, lesních paloučků a pruhledů do krajiny. Lesnický Slavín vytváří estetické rekreační zázemí Brnu a okolí.

Přírodní park Bobrava je obecně chráněné území přírody na ploše asi 3100 ha, vyhlášené 1. ledna 1982 asi 13 km jihozápadně od Brna. Park se rozkládá v okolí středního toku říčky Bobravy ve střední části Bobravské vrchoviny na zalesněném území mezi obcemi Ořechov, Střelice, Omice, Popůvky Tetčice, Troubsko, Neslovice, Hlína, Silůvky, Prštice a Radostice. Průměrná nadmořská výška je přibližně 400 m. Na území parku se nachází také **přírodní památka Střelický les** a **přírodní památka Střelická bažinka**. Přes park prochází několik turistických a cyklistických stezek (okruh přírodním parkem Bobrava). V údolí řeky Bobravy se dochovaly fragmenty dřívějších vodních mlýnů (např. Radostický, Spálený, Anenský, Šafránkův).

V SO ORP Šlapanice se nacházejí dvě **lokality zvláště chráněných druhů s národním významem**. Mezi Ochozí a Horákovem se vyskytuje motýl jasoň dymnivkový, na území Újezdu u Brna se vyskytuje sysel obecný.

Potok Říčka procházející SO ORP Šlapanice od severu k jihu (od Hostěnic po Telnici), vytváří na středním toku v krasových partiích romantické údolí s vápencovými jeskyněmi s krápníkovou výzdobou. O modelování jeskyní se přičinila sama Říčka (Hádecké propadání) a rovněž ponorný Hostěnický potok (Hostěnické propadání), který na povrch vyvěrá Ochozskou jeskyní.

Ochozká jeskyně na území Ochozu u Brna je největším jeskynním systémem v jižní části Moravského krasu. Ochozskou jeskyní s nádhernou krápníkovou výzdobou vytvořily vody Říčky a Hostěnického potoka. V současné době není přístupná veřejnosti.

Dalšími krajinnými hodnotami jsou vyhlídkové body:

- **Z Velké Klajdovky** (Kanice) jsou mimořádné výhledy na celé Brno.
- **Santon, Žurán** a **Pracký kopec** se uplatňovaly se jako opěrné body napoleonských vojsk v bitvě u Slavkova, skýtají výhledy do ploché krajiny slavkovského bojiště
- **Stará hora** nad Újezdem u Brna poskytuje daleké výhledy jižním směrem na Pálavu, Výhon (kopec nad Židlochovicemi s rozhlednou) a na obce v širokém okolí.
- **Alexandrova rozhledna** nad Babicemi nad Svitavou nabízí rozhled do údolí Svitavy.

Oblasti a místa krajinného rázu

byly vymezeny Agenturou ochrany přírody a krajiny.

Viniční trati

Jižně položené obce Šlapanicka jsou vinorodým a ovocnářským krajem. Na jejich území jsou registrovány následující viniční trati.

OBEC	NÁZEV OBLASTI	NÁZEV VINIČNÍ TRATĚ
Modřice	Velkopavlovická	Hájek, Mučednická, Sady
Moravany	Velkopavlovická	Vinohrady, Novosady
Ořechov	Znojemská	Za žlebama, Na skalkách, Křiby, Záhumenice
Silůvky	Znojemská	Nebosádky
Sivice	Velkopavlovická	Štarcary, Staré hory
Sokolnice	Velkopavlovická	Vinohradská trať, Padělky, Pranty
Telnice	Velkopavlovická	Šternovsko
Tvarožná	Velkopavlovická	Vinohrady
Újezd u Brna	Velkopavlovická	Malá trať, Křibky, Stará hora
Viničné Šumice	Velkopavlovická	Vrchní hora, Dolní hora, Žleby
Želešice	Velkopavlovická	Hojnary, Kopečky, Myšák

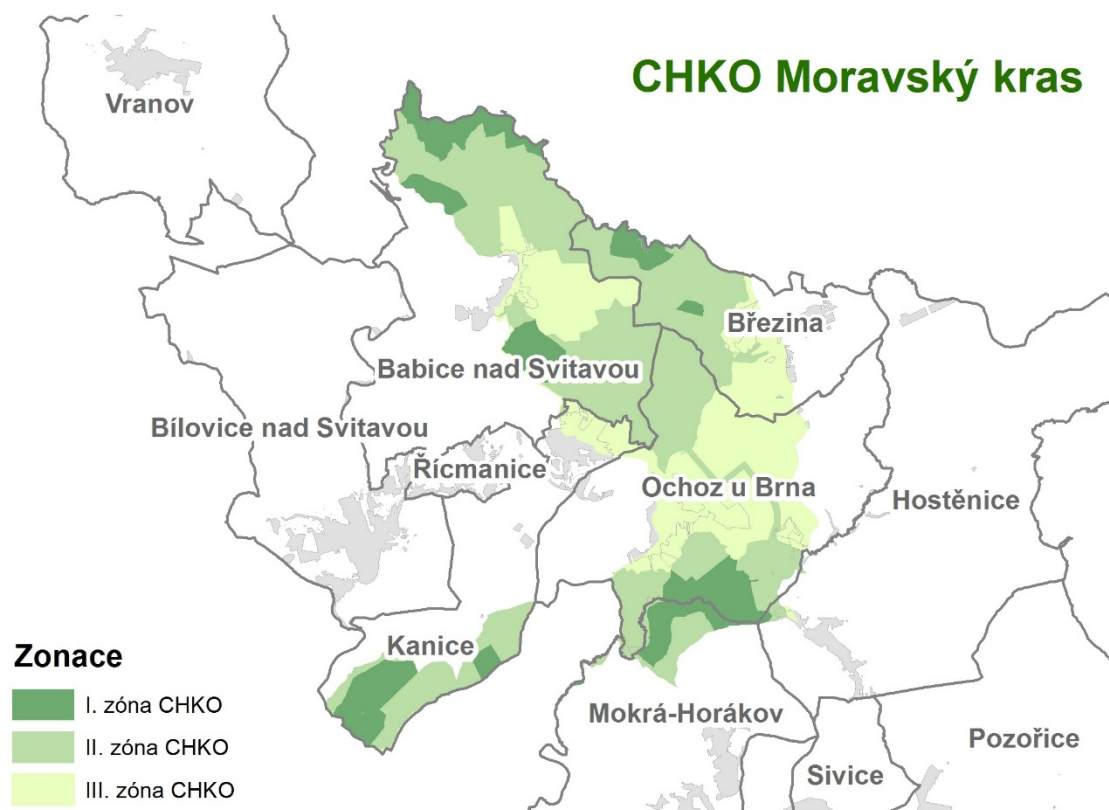
A.5.2. Ochrana přírody

Limity využití území z oblasti ochrany přírody jsou stanoveny na základě zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Chráněná krajinná oblast (CHKO)

CHKO je velkoplošné zvláště chráněné území, v SO ORP se nachází jediné, a sice **Moravský kras** (Březina, Babice nad Svitavou, Ochoz u Brna, Kanice, Mokrý-Horákov, Hostěnice).

Podle přísnosti režimu ochrany se CHKO Moravský kras dělí do 3 zón:

V SO ORP Šlapanice se nacházejí rovněž maloplošná zvláště chráněná území:

Národní přírodní rezervace

Býčí skála (Babice nad Svitavou)

Hádecká planinka (Kanice)

Přírodní rezervace

Babí doly, Bosonožský hájek, Březinka, Coufava, Čihadlo, Dřínová, Jelení skok, Malužín, Špice, Údolí Říčky, U Brněnky, U Výpustku, Velký Hornek, Zadní Hády

Národní přírodní památka

Jeskyně Pekárna (Mokrá-Horákov)

Přírodní památky

Andělka a Čertovka, Horka, Hynčicovy skály, Kněžnice, Návrší, Santon, Střelická bažinka, Střelický les, U Staré Vápenice, Velatická slepencová stráž, Velká Klajdovka, Velké Družďavy, Velký hájek, Vinohrady, Na Líchách

V SO ORP Šlapanice se nacházejí také dvě obecně chráněná území:

Přírodní parky

Bobrava (Ořechov, Střelice, Omice, Popůvky Troubsko, Silůvky, Prštice, Radostice)

Říčky (Hostěnice, Ochoz u Brna, Pozořice, Březina)

Přírodní park je obecně chráněné území, zřizují je krajské úřady vyhláškou, ve které omezují činnosti, jež by mohly vést k rušení, poškození nebo k zničení dochovaného stavu území, cenného pro svůj krajinný ráz a soustředěné estetické a přírodní hodnoty.

Přehled výše uvedených chráněných území podle obcí:

OBEC	NÁZEV CHRÁNĚNÉHO ÚZEMÍ	ZPŮSOB OCHRANY
Babice nad Svitavou	Moravský kras	Chráněná krajinná oblast
	Býčí skála	Národní přírodní rezervace
	Dřínová	Přírodní rezervace
	Čihadlo	Přírodní rezervace
	Kněžnice	Přírodní památka
	U Výpustku (jen okraj)	Přírodní rezervace
Bílovice nad Svitavou	Malužín	Přírodní rezervace
Březina	Moravský kras	Chráněná krajinná oblast
	U Výpustku (jen okraj)	Přírodní rezervace
	Březinka	Přírodní rezervace
	Říčky	Přírodní park
Hostěnice	Říčky (okraj)	Přírodní park
	Moravský kras	Chráněná krajinná oblast
	Údolí Říčky (malá část)	Přírodní rezervace
Kanice	Moravský kras	Chráněná krajinná oblast
	Zadní Hády	Přírodní rezervace
	U Brněnky	Přírodní rezervace
	Velká Klajdovka (okrajově)	Přírodní památka
	Hádecká planinka	Národní přírodní rezervace
Mokrá - Horákov	Moravský kras	Chráněná krajinná oblast
	U staré Vápenice	Přírodní památka
	Velký Hornek	Přírodní rezervace
	Údolí Říčky	Přírodní rezervace
	Jeskyně Pekárna (překryv s PR Údolí Říčky)	Národní přírodní památka

OBEC	NÁZEV CHRÁNĚNÉHO ÚZEMÍ	ZPŮSOB OCHRANY
Ochoz u Brna	Moravský kras	Chráněná krajinná oblast
	Údolí říčky	Přírodní rezervace
	Zadní Hády (část)	Přírodní rezervace
	Říčky	Přírodní park
Omice	Bobrava	Přírodní park
Ořechov	Bobrava	Přírodní park
Podolí	Horka	Přírodní památka
Popůvky	Bosonožský Hájek (okrajově)	Přírodní rezervace
	Bobrava	Přírodní park
Pozořice	Říčky	Přírodní park
Prštice	Bobrava	Přírodní park
Radostice	Bobrava	Přírodní park
Rebešovice	Velké Družďavy	Přírodní památka
Silůvky	Bobrava	Přírodní park
Střelice	Střelický les	Přírodní památka
	Střelická bažinka	Přírodní památka
	Bobrava	Přírodní park
Šlapanice	Andělka a Čertovka	Přírodní památka
	Velký Hájek	Přírodní památka
	Návrší	Přírodní památka
Troubsko	Bobrava	Přírodní park
Tvarožná	Santon	Přírodní památka
	Na Líchách	Přírodní památka
Újezd u Brna	Špice	Přírodní rezervace
Velatice	Velatická slepencová stráň	Přírodní památka
	Vinohrady	Přírodní památka
Viničné Šumice	Hynčicovy skály	Přírodní památka
Vranov	Jelení skok	Přírodní rezervace
	Coufava	Přírodní rezervace
	Babí doly (jen okraj)	Přírodní rezervace

NATURA 2000 – evropsky významné lokality (EVL)

Termín evropsky významná lokalita je českým ekvivalentem anglického Sites of Community Importance (SCI). V rámci těchto lokalit jsou chráněny **evropsky významná stanoviště** a **evropsky významné druhy**. Evropsky významná stanoviště a evropsky významné druhy jsou vyjmenovány v přílohách směrnice O stanovištích (92/43/EHS), seznam evropsky významných stanovišť a druhů vyskytujících se v ČR je vyjmenován ve vyhlášce MŽP 166/2005 Sb.

EVL jsou vyhlášené podle jednotných principů Evropské unie za účelem ochrany přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

V SO ORP se nachází následujících 10 evropsky významných lokalit:

NÁZEV	OZNAČENÍ	OBCE
Bosonožský Hájek	EVL CZ0624094	okrajově Popůvky
Jižní svahy Hádů	EVL CZ0624236	okrajově Kanice
Modřické rameno	EVL CZ0620010	Modřice
Moravský kras	EVL CZ0624130	Bílovice nad Svitavou, Kanice, Babice nad Svitavou, Březina, Ochoz u Brna, Mokrý – Horákov, okrajově Hostěnice
Sivický les	EVL CZ0620037	Mokrý - Horákov, Sivice, Tvarožná
Střelická bažinka	EVL CZ0623366	Střelice
Zřídla u Nesvačilký	EVL CZ0620076	Újezd u Brna
Údolí Svitavy	EVL CZ0624132	Vranov, Bílovice nad Svitavou, Babice nad Svitavou
Šlapanické slepence	EVL CZ0620051	Šlapanice, Podolí
Špice	EVL CZ0624112	Újezd u Brna

Významné krajinné prvky (VKP)

v SO ORP Šlapanice je jich registrováno několik desítek. Dále se jako VKP obecně chrání lesy, vodní toky, rybníky, jezera, rašeliniště a údolní nivy.

Lokality výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů s národním významem

Újezd u Brna (*Plantago maritima* subsp. *Ciliata* - jitrocel přímořský brvitý, *Gypsophila fastigiata* - šater svazčitý, *Kochia prostrata* - bytel rozprostřený, *Meloe uralensis* - majka uralská, *Seseli pallasii* - sesel pestrý, *Hieracium macranthum* - chlupáček velkoúborný)

Babice nad Svitavou (*Eurythya quercus* - kravec dubový)

Bílovice nad Svitavou (*Hierochloë repens* - tomkovice plazivá, *Epipogium aphyllum* - sklenobýl bezlistý)

Kanice (*Scrophularia vernalis* - krtičník jarní, *Orchis ustulata* subsp. *Ustulata* - vstavač osmahlý pravý, *Podarcis muralis* - ještěrka zední, *Epipactis leptochila* - kruštík ostrokvětý, *Anacamptis pyramidalis* - rudohlávek jehlancovitý)

Ochoz u Brna (*Stipa tirsia* - kavyl tenkolistý)

Hostěnice (*Stipa tirsia* - kavyl tenkolistý)

Mokrý-Horákov (*Formica foreli* - mravenec Forelův)

Velatice (*Stipa tirsia* - kavyl tenkolistý)

Podolí (*Prunus tenella* - mandloň nízká)

Rebešovice (*Chamaecytisus albus* - čilimník bílý)

Památné stromy

v území SO ORP se nachází 24 památných stromů, jejich skupin či stromořadí.

Územní systém ekologické stability (ÚSES)

ÚSES definuje zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny jako vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu.

Podle významu se rozlišuje **místní** (lokální), **regionální** a **nadregionální** úroveň územního systému ekologické stability.

ÚSES se skládá z biocenter a biokoridorů. Nadregionální a regionální biocentra a nadregionální a regionální biokoridory vymezují zásady územního rozvoje, upřesňují se v územních plánech. Místní (lokální) biocentra a místní (lokální) biokoridory vymezují územní plány.

ZÚR JMK vymezují plochy a koridory nadregionálního a regionálního územního systému ekologické stability krajiny, kterými se rozumí plochy pro umístění nadregionálních a regionálních prvků ÚSES, takto:

- plochy pro nadregionální a regionální biocentra;
 - o V plochách pro nadregionální a regionální biocentra je při upřesňování nadregionálních a regionálních biocenter přípustné, pro zachování kontinuity ÚSES, vymezit i příslušný nadregionální nebo regionální biokoridor.
- koridory pro nadregionální a regionální biokoridory:
 - o koridory jsou vymezeny šířkou 200 m, 400 m nebo proměnnou šířkou.

Regionální a nadregionální ÚSES je veden územím následujících obcí:

Babice nad Svitavou, Bílovice nad Svitavou, Blažovice, Březina, Hajany, Hostěnice, Kanice, Kobylnice, Modřice, Mokrý-Horákov, Moravany, Nebovidy, Ochoz u Brna, Omice, Ořechov, Podolí, Popůvky, Pozořice, Prace, Prštice, Radostice, Rebešovice, Řícmanice, Silůvky, Sivice, Sokolnice, Střelice, Troubsko, Tvarožná, Újezd u Brna, Velatice, Viničné Šumice, Vranov, Želešice.

A.6 Vodní režim a horninové prostředí

A.6.1. Ochrana nerostného bohatství

Nerostné bohatství se chrání podle zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon) vyhlášením chráněných ložiskových území, ložisek a prognózních zdrojů.

Pro vlastní těžbu nerostů se stanovují dobývací prostory.

Dobývací prostory

Ochoz u Brna	vápenec
Ochoz u Brna I.	vápenec
Omice	rula
Mokrý	vápenec a břidlice
Modřice	cihlářská suroviny
Šlapanice	cihlářská surovina
Želešice	amfibolovec, stavební kámen
Újezd u Brna	zemní plyn

Chráněná ložisková území

Březina	kámen pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu
Horákov	cementářské korekční sialitické suroviny, vápenec
Křtiny	kámen pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu
Modřice	cihlářská surovina
Šlapanice	cihlářská surovina
Újezd u Brna	zemní plyn

Výhradní ložiska nerostů

Březina	kámen pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu (vápenec), dosud netěženo
Mokrý	cementářské korekční sialitické suroviny, vápenec, současná povrchová těžba
Horákov	cementářské korekční sialitické suroviny, vápenec, dosud netěženo
Křtiny	kámen pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu, dřívější povrchová těžba
Modřice	cihlářská surovina, dřívější povrchová těžba
Šlapanice	cihlářská surovina, současná povrchová těžba
Ochoz u Brna	vápenec, současná povrchová těžba

Omice	stavební kámen, současná povrchová těžba
Želešice	stavební kámen, současná povrchová těžba

Prognózní zdroje

Horákov-Mokrá	cementářské korekční sialitické suroviny, stavební kámen, vápenec, dosud netěženo
Sivice-Tvarožná	cihlářská surovina, dosud netěženo
Ochoz u Brna	vápenec, dosud netěženo
Bratčice	cihlářská surovina, dosud netěženo

A.6.2. Ochrana vodních zdrojů, protipovodňová ochrana

Ochrana vod je upravena zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) a souvisejícími předpisy.

Vodní zdroje

V SO ORP Šlapanice se vyskytuje řada zdrojů podzemní vody.

K ochraně vydatnosti, jakosti a zdravotní nezávadnosti zdrojů podzemních nebo povrchových vod využívaných nebo využitelných pro zásobování pitnou vodou s průměrným odběrem více než 10 000 m³ za rok a zdrojů podzemní vody pro výrobu balené kojenecké vody nebo pramenité vody stanoví vodoprávní úřad ochranná pásma opatřením obecné povahy. Vyžadují-li to závažné okolnosti, může vodoprávní úřad stanovit ochranná pásma i pro vodní zdroje s nižší kapacitou, než je uvedeno v první větě. Vodoprávní úřad může ze závažných důvodů ochranné pásmo změnit, popřípadě je zrušit. Stanovení ochranných pásem je vždy veřejným zájmem.

Ochranná pásma vodních zdrojů se dělí na **ochranná pásma I. stupně**, která slouží k ochraně vodního zdroje v bezprostředním okolí jímacího nebo odběrného zařízení, a **ochranná pásma II. stupně** (ta se mohou dělit na vnitřní, vnější, nebo bez rozdělení), která slouží k ochraně vodního zdroje v územích stanovených vodoprávním úřadem tak, aby nedocházelo k ohrožení jeho vydatnosti, kvalitě nebo zdravotní nezávadnosti.

Vodní toky a plochy

Vodní toky se člení na významné a drobné. Vodní toky v SO ORP Šlapanice jsou ve správě ve správě Povodí Moravy, s.p. nebo Lesů ČR, s.p. (u některých vodních toků nemusí být správce určen – viz CEVT, centrální evidence vodních toků). Stavby upravující podélnou nebo příčnou stabilizaci vodního toku evidované v majetku Lesů ČR, s.p. se nacházejí v obcích Pozořice, Kovalovice, Viničné Šumice, Hostěnice, Ochoz u Brna a Babice nad Svitavou.

Záplavová území

jsou administrativně určená území, která mohou být při výskytu přirozené povodně zaplavena vodou. Rozsah záplavových území je povinen stanovit na návrh správce vodního toku vodoprávní úřad formou opatření obecné povahy. Vodoprávním úřadem pro významné vodní toky je příslušný krajský úřad, pro ostatní vodní toky pak vodoprávní úřad obce s rozšířenou působností.

V aktivní zóně záplavových území se nesmí umísťovat, povolovat ani provádět stavby s výjimkou vodních děl, jimiž se upravuje vodní tok, převádějí povodňové průtoky, provádějí opatření na ochranu před povodněmi nebo která jinak souvisejí s vodním tokem nebo jimiž se zlepšují odtokové poměry, staveb pro jímání vod, odvádění odpadních vod a odvádění srážkových vod a dále nezbytných staveb dopravní a technické infrastruktury, zřizování konstrukcí chmelnic, jsou-li zřizovány v záplavovém území v katastrálních územích vymezených podle zákona č. 97/1996 Sb., o ochraně chmele, ve znění pozdějších předpisů, za podmínky, že současně budou provedena taková opatření, že bude minimalizován vliv na povodňové průtoky; to neplatí pro údržbu staveb a stavební úpravy, pokud nedejde ke zhoršení odtokových poměrů.

Mimo aktivní zónu v záplavovém území stanoví vodoprávní úřad podle povodňového nebezpečí nebo povodňového ohrožení opatřením obecné povahy omezující podmínky. Při změně podmínek je může stejným postupem změnit nebo zrušit. Takto postupuje i v případě, není-li aktivní zóna stanovena.

Oblasti s významným povodňovým rizikem

se týkají 2966 km vodních toků v ČR; byly pro ně zpracovány **mapy povodňového ohrožení**, přístupné na <http://cde.chmi.cz/?lang=cs>. Tyto mapy slouží jako podklad pro územní plánování. Pro **4 kategorie ohrožení** (vysoké, střední, nízké, zbytkové) jsou vyjmenována doporučení pro využití ploch a pro zástavbu. http://www.opzp2007-2013.cz/soubor-ke-stazeni/51/15438-brozura_mapy_rizik_cz_mzp_2014_pro_www.pdf.

Oblasti s potenciálně významným povodňovým rizikem v SO ORP Šlapanice se vyskytují na řece Svatce v Modřicích a Rebešovicích.

Zranitelná oblast

Zranitelné oblasti jsou vymezeny na základě Směrnice Rady 91/676/EHS ze dne 12. prosince 1991 o ochraně vod před znečištěním způsobeném dusičnany ze zemědělských zdrojů – tzv. nitrátová směrnice.

Zranitelné oblasti jsou vodním zákonem definovány jako území, kde se vyskytují:

a) *povrchové nebo podzemní vody, zejména využívané nebo určené jako zdroje pitné vody, v nichž koncentrace dusičnanů přesahuje hodnotu 50 mg/l nebo mohou této hodnoty dosáhnout*

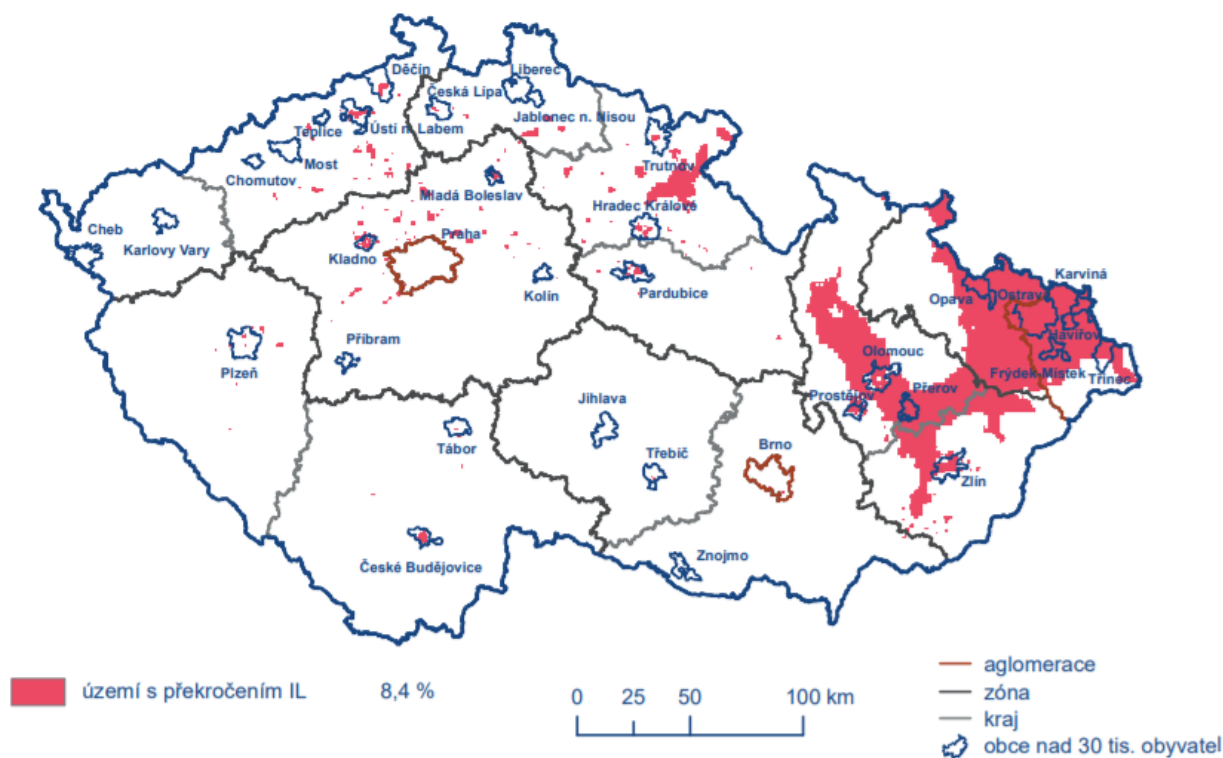
b) *povrchové vody, u nichž v důsledku vysoké koncentrace dusičnanů ze zemědělských zdrojů dochází nebo může dojít k nežádoucímu zhoršení jakosti vody*

Vláda stanovuje zranitelné oblasti nařízením a zároveň v nich akčním programem upravuje používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření.

Zranitelná oblast se vyskytuje na větší části SO ORP Šlapanice – kromě severně položených obcí Vranov, Bílovice nad Svitavou, Babice nad Svitavou, Řícmanice, Kanice, Březina, Ochoz u Brna, Hostěnice.

A.7 Kvalita životního prostředí

Stav ovzduší v ČR v roce 2019 dokládají následující obrázky (zdroj ČHMÚ). Je vidět, že čistota ovzduší v brněnské aglomeraci byla výrazně lepší než v aglomeraci ostravské nebo ústecké.

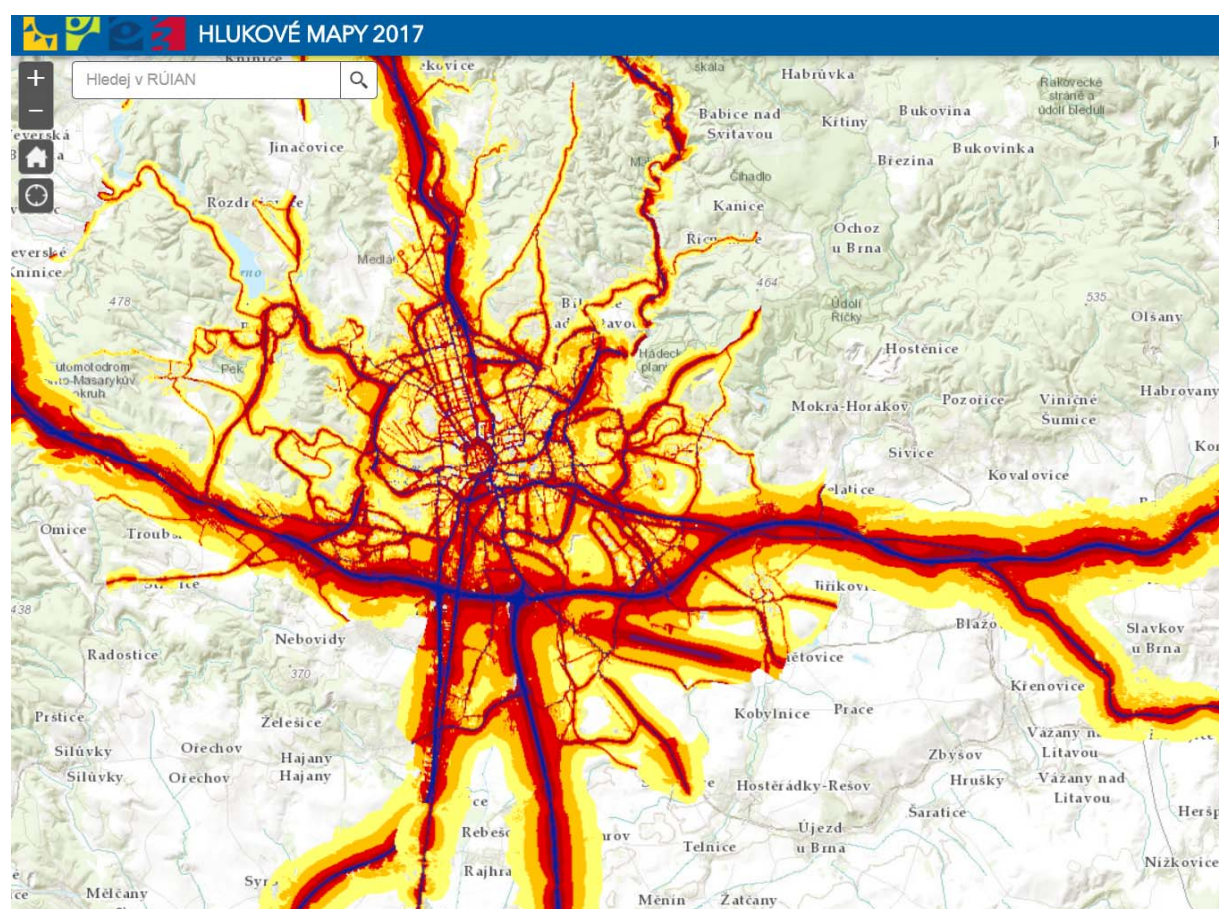
Obr. VII.1.1 Vyznačení oblastí s překročenými imisními limity pro ochranu zdraví bez zahrnutí přízemního ozonu, 2019

Narůstajícím problémem ohrožujícím lidské zdraví je hluk. Jak je patrné z následujícího obrázku, je nadměrným hlukem z dopravy v brněnské aglomeraci zasažena značná část území, zejména v blízkosti dálnic a silnic a brněnského letiště.

Krajská hygienická stanice Jihomoravského kraje vydala Ředitelství silnic a dálnic ČR, Závodu Brno, časově omezené povolení do 30.06.2019 k provozu pozemní komunikace – silnice I/52 v úseku km 5,400 - 6,850 v Modřicích, při němž dochází k nedodržení hygienických limitů hluku stanovených nařízením vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací.

Průjezdná doprava zastavěným územím obcí po úzkých silnicích, často dokonce neopatřených chodníky (např. Babice nad Svitavou, Ostopovice, Viničné Šumice) ničí obytný komfort zplodinami, hlukem a ohrožuje bezpečnost chodců.

Strategické hlukové mapy (Zdroj: Ministerstvo zdravotnictví, <https://geoportal.mzcr.cz/SHM2017/>)

A.8 Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa

Bonitované půdně ekologické jednotky (BPEJ)

Bonitovaná půdně ekologická jednotka je pětimístný číselný kód sloužící pro rozlišení kvality zemědělsky využívané půdy. První číslice kódu BPEJ značí příslušnost ke klimatickému regionu, druhá a třetí číslice vymezuje příslušnost k určité hlavní půdní jednotce, čtvrtá číslice stanoví kombinaci sklonitosti a expozice pozemku ke světovým stranám, pátá číslice určuje kombinaci hloubky půdního profilu a jeho skeletovitosti.

Z kódů bonitovaných půdně ekologických jednotek se odvozují tzv. třídy ochrany. Z celkem pěti tříd ochrany zemědělské půdy jsou nejvýznamnější **I. a II. třída ochrany**, zahrnující nejproduktivnější půdy v daném klimatickém regionu.

Půdy I. třídy ochrany lze pro jiné účely lze odnímat jen výjimečně, půdy II. třídy ochrany jen podmíněně.

Lesy ochranné, zvláštního určení, hospodářské

Lesy zvláštního určení, u kterých je nadřazen veřejný zájem životního prostředí nad funkcí produkční, převládají v Moravském krasu. **Lesy ochranné** se vymezují na zvláště nepříznivých stanovištích, např. na prudkých svazích. Ostatní lesy mají funkci hospodářskou, v SO ORP jde většinou o přírodě blízké lesní porosty s vyšším podílem listnáčů.

K umístění staveb, zařízení a terénním úpravám na pozemcích, které se nacházejí ve vzdálenosti menší než **50 m od okraje lesa** je nezbytný souhlas orgánu státní správy lesů. Souhlas, který je možno vázat na podmínky, je závazným stanoviskem podle správního řádu (není samostatným správním rozhodnutím). Toto závazné stanovisko je podkladem pro rozhodnutí o umístění stavby nebo územní souhlas, pro rozhodnutí o povolení stavby nebo terénních úprav.

Investice do půdy za účelem zlepšení půdní úrodnosti

V jihovýchodní části SO ORP, je velké zastoupení investic za účelem zlepšení půdní úrodnosti, a to v podobě odvodnění, závlah, opatření proti erozi atd. Půda v nížinách je značně zainvestovaná; **zainvestované pozemky** podléhají ochraně před vynětím.

A.9 Občanská vybavenost a veřejná prostranství

Počet školských zařízení v obcích SO ORP (Zdroj: Strategie území správního obvodu Šlapanice v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a bezpečnosti)

SO ORP Šlapanice Název obce	celkem ředitelství	z toho						
		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVC	ZŠ speciální / se speciálními třídami	MŠ speciální / se speciálními třídami	gymnázia
celkem škol	51	41	32	4	0	1	1	1
Babice	1	1	1	0	0	0	0	0
Bílovice	2	1	1	0	0	0	0	0
Blažovice	1	1	1	0	0	0	0	0
Březina	1	1	1	0	0	0	0	0
Hajany	0	0	0	0	0	0	0	0
Hostěnice	1	1	0	0	0	0	0	0
Jiřikovice	2	1	1	0	0	0	0	0
Kanice	1	1	1	0	0	0	0	0
Kobylnice	1	1	1	0	0	0	0	0
Kovalovice	1	1	0	0	0	0	0	0
Modřice	2	1	1	0	0	0	0	0
Mokrá-Horákov	2	1	1	0	0	0	0	0
Moravany	2	1	1	0	0	0	0	0
Nebovidy	1	1	0	0	0	0	0	0
Ochoz	1	1	1	0	0	0	0	0
Omice	1	1	0	0	0	0	0	0
Ořechov	1	1	1	1	0	0	0	0
Ostopovice	1	1	1	0	0	0	0	0
Podolí	1	1	1	0	0	0	0	0
Ponětovice	1	1	0	0	0	0	0	0
Popůvky	2	1	1	0	0	0	0	0
Pozořice	1	1	1	1	0	0	0	0
Prace	1	1	1	0	0	0	0	0
Prštice	1	1	1	0	0	0	0	0
Radostice	1	1	1	0	0	0	0	0
Rebešovice	1	1	0	0	0	0	0	0
Řícmanice	1	1	0	0	0	0	0	0
Silůvky	1	1	1	0	0	0	0	0
Sivice	1	1	1	0	0	0	0	0
Sokolnice	2	1	1	0	0	0	0	0
Střelice	1	1	1	1	0	0	0	0
Šlapanice	3	2	1	1	0	0	0	1
Telnice	1	1	1	0	0	0	0	0
Troubsko	1	1	1	0	0	0	0	0
Tvarožná	2	1	1	0	0	0	0	0
Újezd	2	1	1	0	0	0	0	0
Velatice	1	1	0	0	0	0	0	0
Viničné Šumice	1	1	1	0	0	0	0	0
Vranov	1	1	1	0	0	0	0	0
Želešice	2	2	2	0	0	1	1	0

Téměř všechny obce v SO ORP disponují mateřskou školou. Základní škola chybí v 9 obcích ze 40. V SO ORP se nachází 4 základní umělecké školy. Střední vzdělávání je zastoupeno ve Šlapanicích (gymnázium). V Modřicích, Želešicích a Sokolnicích se nachází soukromé odborné střední školy.

Obce vybavené zařízením sociálních služeb (Zdroj: ČSÚ, 31.12.2018)

Obec	Týdenní stacionáře	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	Domovy pro seniory	Domovy se zvláštním režimem	Sociálně terapeutické dílny
SO ORP Šlapanice celkem	1	1	4	3	1
v tom obce:					
Modřice	-	-	1	1	-
Ořechov	-	-	-	-	1
Sokolnice	-	-	1	1	-
Střelice	1	1	1	-	-
Újezd u Brna	-	-	1	1	-

V SO ORP se nachází 10 zařízení sociálních služeb (pouze registrovaná zařízení), z toho nejvíce je jich lokalizovaných ve Střelicích. Domovy pro seniory jsou v SO ORP v Modřicích, Sokolnici, Střelicích a v Újezdě u Brna.

Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb v obcích SO ORP (Zdroj: Strategie území správního obvodu Šlapanice v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a bezpečnosti)

Druh zařízení sociálních služeb	
Centra denních služeb	0
Denní stacionáře	0
Týdenní stacionáře	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
Domovy pro seniory	6
Domovy se zvláštním režimem	0
Chráněné bydlení	0
Azylové domy	0
Domy na půl cesty	0
Zařízení pro krizovou pomoc	0
Nízkoprahová denní centra	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0
Noclehárny	0
Terapeutické komunity	0
Sociální poradny	0
Sociálně terapeutické dílny	1
Centra sociálně rehabilitačních služeb	0
Pracoviště rané péče	0
Intervenční centra	0
Služby následné péče	0
Ostatní	9
celkem	17

Výše uvedená tabulka uvádí celkový počet zařízení sociálních služeb, a to jak registrovaných, tak neregistrovaných (zjištěných v rámci vlastního šetření ve Strategii SO ORP v oblasti předškolní výchovy a

základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a bezpečnosti). V SO ORP se nachází celkem 17 zařízení sociálních služeb, z toho 6 domovů pro seniory.

A.10 Dopravní a technická infrastruktura

A.10.1. Ochrana dopravní infrastruktury

Pozemní komunikace

V České republice se podle zákona o pozemních komunikacích č. 13/1997 Sb. dělí pozemní komunikace na následující kategorie:

- dálnice, určené pro rychlou dálkovou a mezistátní dopravu silničními motorovými vozidly, která je budována bez úroňových křížení, s oddělenými místy napojení pro vjezd a výjezd a která má směrově oddělené jízdní pásy
- silnice, kterou je veřejně přístupná pozemní komunikace určená k užití silničními a jinými vozidly a chodci; jedná se o nejtypičtější kategorii pozemních komunikací, v běžném jazyce se pro pozemní komunikace nezřídka používá označení silnice
- místní komunikace, kterou je veřejně přístupná pozemní komunikace, která slouží převážně místní dopravě na území obce; místní komunikací IV. třídy může být i samostatná pěší komunikace
- úcelová komunikace, která slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků

Dále se rozlišují:

- dálnice I. a II. třídy
- silnice pro motorová vozidla
- silnice I., II. a III. třídy

Vlastníkem dálnic a silnic I. třídy je stát. Vlastníkem silnic II. a III. třídy je kraj, na jehož území se silnice nacházejí. Vlastníkem místních komunikací je obec. Vlastníkem úcelových komunikací být fyzická nebo právnická osoba.

Správním územím ORP Šlapanice procházejí následující **dálnice a silnice I. a II. třídy**:

D1 - Praha - Jihlava - Brno - Vyškov - Kroměříž - Přerov - Lipník n. B. - Hranice - Bílovec - Ostrava - Bohumín - Věřňovice - (PL)

D2 - Brno - Břeclav - (SK)

I/23 - Dráčov (I/3) - Kardašova Řečice - Jindřichův Hradec (I/34) Jarošov nad Nežárkou (I/34) - Telč - Kasárna (I/38) - Třebíč - Kývalka (D1 km182) - Brno-západ (D1 km190) - Brno-Pisárky (I/42)

I/50 - Brno (I/42) - Brno-východ (D1 km203) - Holubice (D1 km210) - Slavkov u Brna (I/54) - Uherské Hradiště (I/55) - Starý Hrozenkov - Slovensko

I/52 - Brno (I/42) - Brno (D1 km194) - Pohořelice (I/53) - Mikulov (I/40) - Rakousko

II/152 - Albeř – Staré Město pod Landštejnem – Slavonice – Jemnice – Moravské Budějovice – Jaroměřice nad Rokytnou – Hrotovice – Dukovany – Ivančice – Ořechov – Modřice – Brno-Tuřany

II/373 - Litovel – Konice – Brodek u Konice – přerušení – Ludíkov – Sloup – Jedovnice – Ochoz u Brna – Brno-Líšeň – silnice II/430

II/374 - Jevíčko – Šebetov – Boskovice – Rájec-Jestřebí – Blansko – přerušení – Adamov – Brno

II/380 - Brno – Brno-Tuřany – Telnice – Moutnice – Klobouky u Brna – Krumvíř – Čejč – Mutěnice – Hodonín

II/383 - Bílovice nad Svitavou – Ochoz u Brna – Pozořice – II/430

II/416 - silnice I/52 – Pohořelice – rychlostní silnice R52 – Židlochovice – dálnice D2 – Újezd u Brna – Křenovice

II/417 - Brno-Tuřany – Křenovice – Slavkov u Brna

II/418 - Sokolnice – Újezd u Brna – Bošovice – Velké Hostěrádky – Krumvíř

II/430 - Brno-Slatina – Rousínov – Vyškov

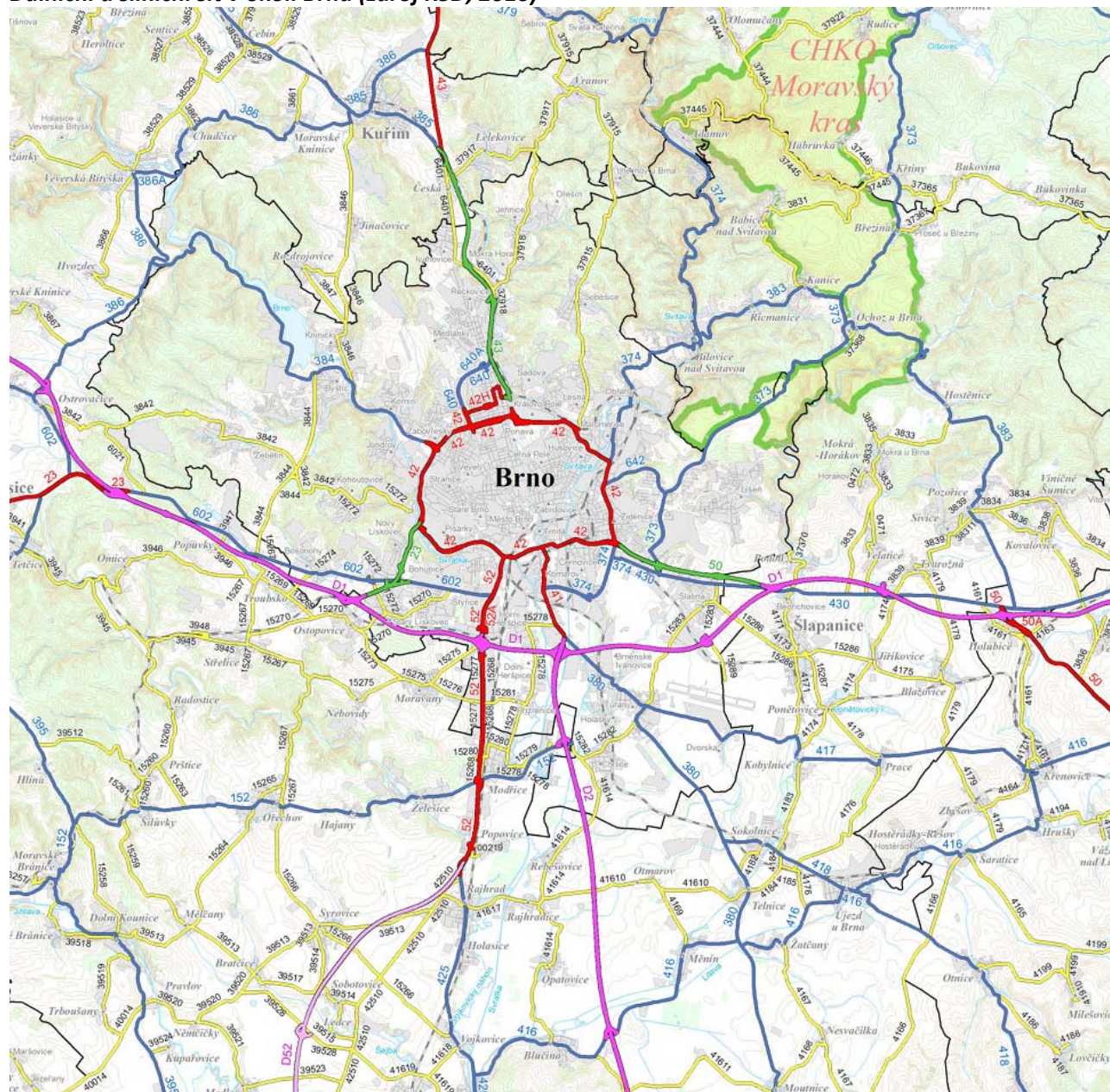
II/602 - Pelhřimov – Dušejov – Jihlava – Velký Beranov – Měřín – Velké Meziříčí – Velká Bíteš – Říčany – Starý Lískovec

Silniční ochranná pásma se zřizují mimo souvisle zastavěná území obcí. Silniční ochranné pásmo pro nově budovanou nebo rekonstruovanou dálnici, silnici a místní komunikaci I. nebo II. třídy vzniká na základě rozhodnutí o umístění stavby.

Silničním ochranným pásmem se rozumí prostor ohraničený svislými plochami vedenými do výšky 50 m a ve vzdálenosti

- 100 m od osy přilehlého jízdního pásu dálnice anebo od osy větve její křižovatky s jinou pozemní komunikací;
- 50 m od osy vozovky nebo přilehlého jízdního pásu silnice I. třídy nebo místní komunikace I. třídy,
- 15 m od osy vozovky nebo od osy přilehlého jízdního pásu silnice II. třídy nebo III. třídy a místní komunikace II. třídy.

Dálniční a silniční síť v okolí Brna (zdroj ŘSD, 2016)

Územím SO ORP Šlapanice procházejí **celostátní železniční trati:**

260 (Praha -) Česká Třebová - Brno

250 (Praha -) Havlíčkův Brod – Brno – Kúty

340 Brno – Uherské Hradiště

300 Brno – Přerov (-Bohumín)

244 Brno – Hrušovany nad Jevišovkou, Moravské Bránice – Oslavany

240 Brno – Jihlava

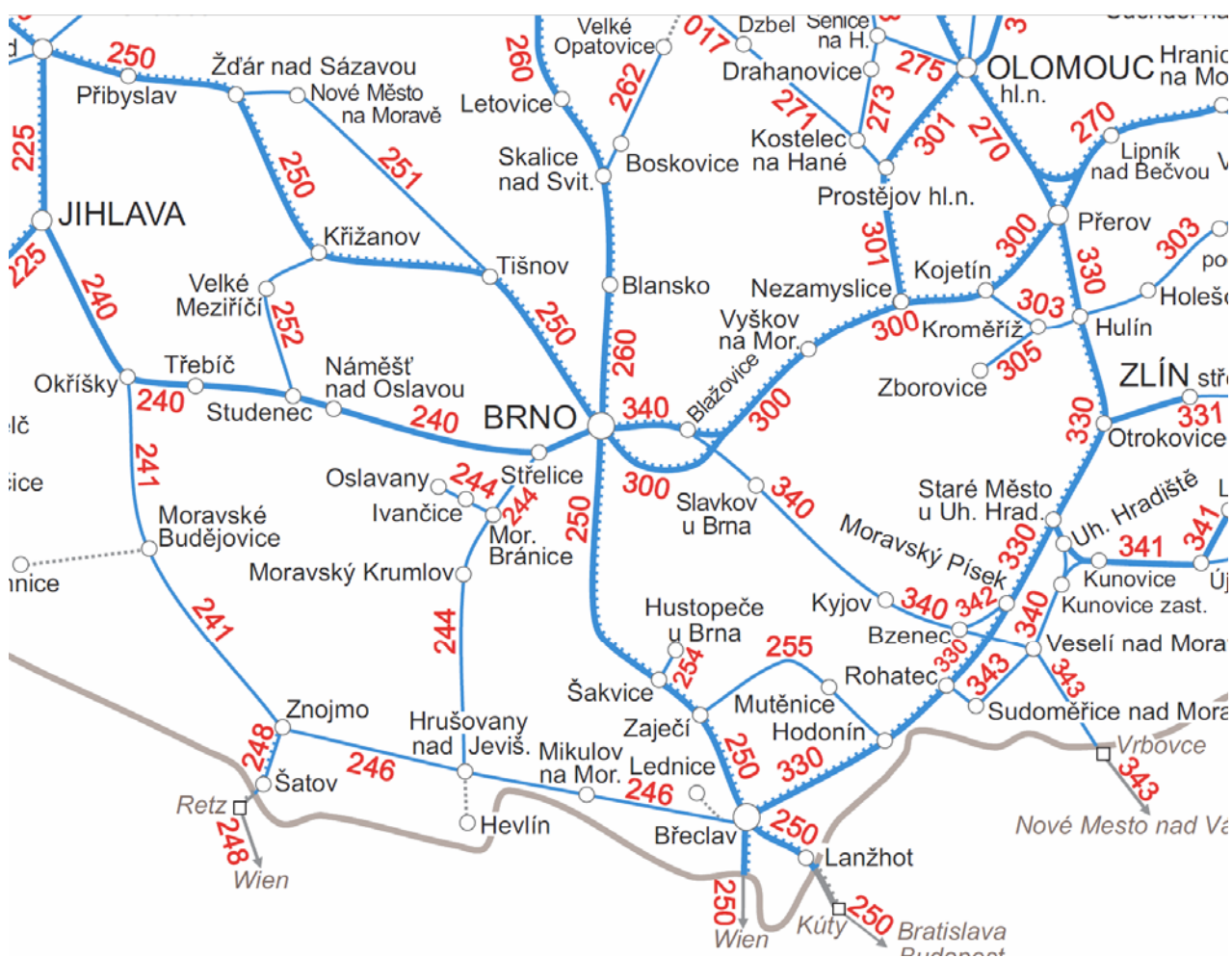
Tramvajová dráha, trolejbusová dráha

Trolejbusovou dopravu do Šlapanic a tramvajovou dopravu do Modřic provozuje dopravní podnik města Brna, a.s.

Podle zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách tvoří ochranné pásmo dráhy prostor po obou stranách dráhy, jehož hranice jsou vymezeny svislou plochou vedenou:

- u dráhy celostátní a u dráhy regionální 60 m od osy krajní koleje, nejméně však ve vzdálenosti 30 m od hranic obvodu dráhy,
- dráhy celostátní, vybudované pro rychlost větší než 160 km/h, a u dráhy zkušební 100 m od osy krajní koleje, nejméně však 30 m od hranic obvodu dráhy,
- u dráhy místní a vlečky 30 m od osy krajní koleje,
- u dráhy tramvajové a dráhy trolejbusové 30 m od osy krajní koleje nebo krajního trolejového drátu.

Železniční síť v okolí Brna (zdroj SŽDC)

Letiště

Mezinárodní letiště Brno-Tuřany v majetku Jihomoravského kraje a leží zčásti v území města Šlapanice, svými ochrannými pásmy zasahuje velkou část SO ORP.

A.10.2. Ochrana technické infrastruktury

Správním územím ORP Šlapanice je vedena významná energetická infrastruktura. Energetiku upravuje zákon č. 458/2000 Sb., v platném znění, o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).

Elektrická zařízení a vedení

Přenosová soustava je systém zařízení, která zajišťují přenos elektrické energie od velkých zdrojů (elektráren) k velkým rozvodnám. Elektrizací soustava od rozvodu k odběratelům se nazývá distribuční soustava.

Společnost ČEPS, provozovatel české **přenosové soustavy**, provozuje vedení velmi vysokého napětí (ZVN a VVN) 400 kV, 220 kV a vybraná vedení 110 kV.

Na území obcí Sokolnice a Telnice se nachází významná **rozvodna Sokolnice** s napěťovými hladinami 400kV, 220 kV a 110 kV.

Vedení ZVN 400 kV:

- V417 Otrokovice – Sokolnice
- V423 Čebín – Sokolnice
- V424 Sokolnice – Křižovany (Slovensko)
- V435, V436 Slavětice – Sokolnice dvojité vedení
- V497 Sokolnice – Stupava (Slovensko)

Vedení VVN 220 kV: V203, V207, V243, V244 (243 a 244 do Rakouska), V251, V252 a V280 (280 na Slovensko)

Ochranná pásma chrání vedení a rozvodny. Ochranné pásmo nadzemního vedení VVN je souvislý prostor vymezený svislými rovinami na obou stranách vedení, které jsou v definované vzdálenosti měřené kolmo na vedení od krajního vodiče.

Tyto vzdálenosti od krajních vodičů jsou závislé na napěťové hladině nadzemního vedení a podle v současnosti platné legislativy jsou definovány takto: vedení 110 kV – 12 m, vedení 220 kV – 15 m, vedení 400 kV – 20 m.

Na velikosti ochranného pásma má vliv doba výstavby vedení, respektive datum ukončení kolaudačního řízení. Pro vedení s nabytím právní moci kolaudačního rozhodnutí před 31. 12. 1994 jsou ochranná pásma větší, konkrétně: vedení 110 kV – 15 m, vedení 220 kV – 20 m, vedení 400 kV – 25 m.

V ochranném pásmu nadzemního vedení je omezeno nakládání uživatele s touto částí pozemku a to tak, že je v ochranném pásmu zakázáno mj. zřizovat bez souhlasu vlastníka vedení stavby a nechat růst porosty nad výšku 3 m.

Ochranná pásma elektrických stanic činí 20m od oplocení či obezdění objektu.

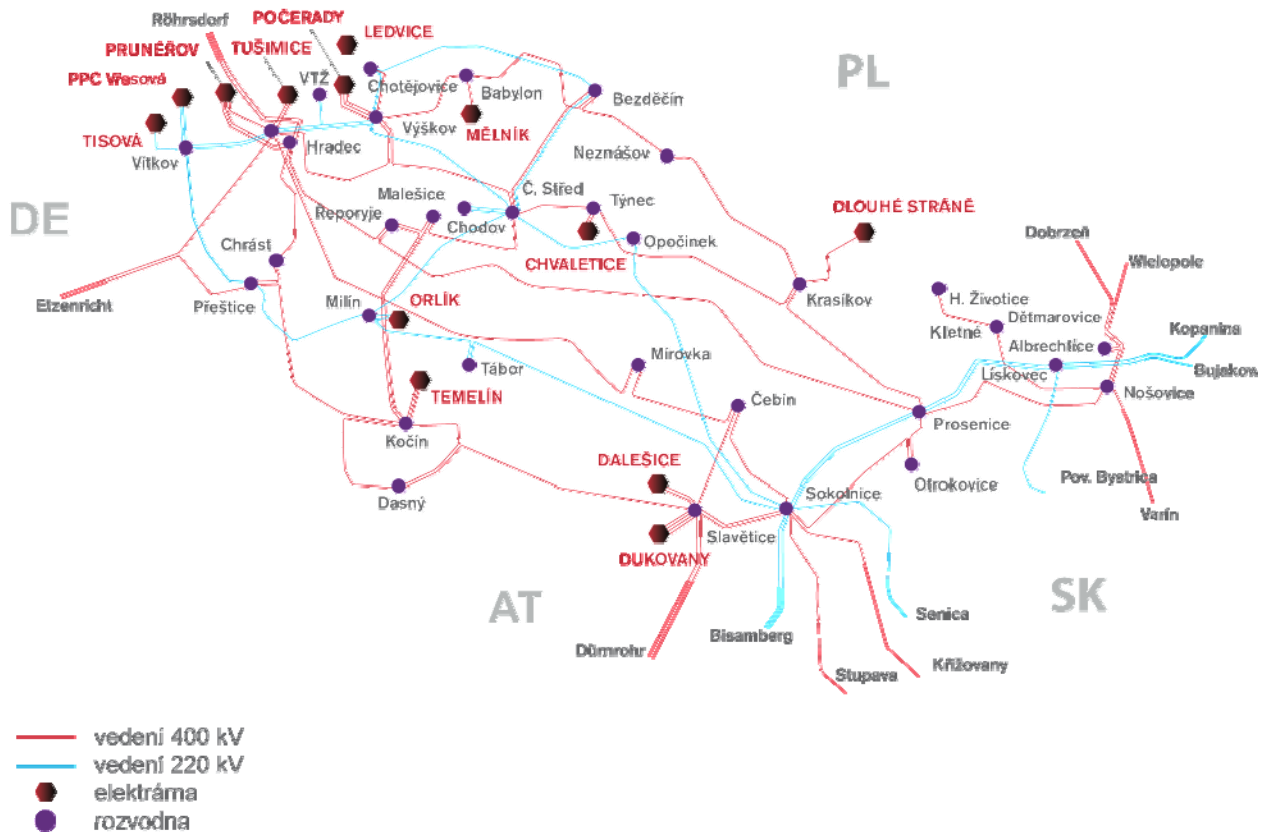

Schéma rozvodné sítě v ČR (zdroj ČEPS)

Na jižní Moravě je převládajícím distributorem elektřiny společnost E.ON. Základním pilířem **distribuční soustavy** je vedení VVN o napětové hladině 110 kV, vedení vysokého napětí VN je v převážné míře provozováno s napětovou hladinou 22 kV. K transformaci na nízké napětí NN dochází v elektrických stanicích situovaných na konci těchto vedeních.

Informace o minimálních vzdálenostech a ochranných pásmech zařízení ve správě E.ON Česká republika, s.r.o.:

Minimální vzdálenosti platné pro nadzemní vedení NN dle PNE 333302

- Výška nad volným terénem: holé vodiče min. 6 m, izolované min. 5,5 m
- Výška nad pozemními komunikacemi - silnice: holé vodiče min. 6 m, izolované min. 5,5 m; chodníky, cyklostezky: holé vodiče min. 5 m, izolované min. 4 m
- Výška nad neschůdnou částí objektu: holé vodiče min. 0,5 m, izolované min. 0,3 m
- Vzdálenost od okapů: holé vodiče min. 0,2 m, izolované min. 0,1 m
- Výška nad schůdnými částmi objektu: holé vodiče min. 4 m, izolované min. 3 m
- Vodorovná vzdálenost od schůdných částí objektu: holé vodiče min. 2 m, izolované min. 1 m
- Minimální vzdálenosti holých vodičů od oken: nad – 0,2 m, vedle – 0,5 m, pod – 1 m, před – 2 m.

Minimální vzdálenosti platné pro nadzemní vedení VN 22kV dle ČSN EN 50423, PNE 333301 (výběr)

- Výška nad volným terénem: holé a izolované vodiče min. 6 m, slané min. 5,6 m
- Výška nad pozemními komunikacemi – dálnice: min. 7 m; silnice: holé a izolované vodiče min.

6 m, slané min. 5,6 m; chodníky, cyklostezky: holé vodiče min. 6 m, izolované min. 5,6 m, slané min. 5 m

Ostatní vzdálenosti jsou uvedeny v PNE 333301.

Minimální vzdálenosti platné pro nadzemní vedení VVN 110 kV dle ČSN EN 50341-1

Výška nad volným terénem: holé vodiče min. 7 m.

Výška nad komunikacemi a zemědělskými plochami: holé vodiče min. 7 m,

Výška nad silnicí: min. 7 m.

Ochranná pásma dle § 46 zákona č. 458/2000 Sb., v platném znění:

1. Nadzemní vedení VN, VVN – je definováno jako souvislý prostor vymezený svislými

rovinami vedenými po obou stranách vedení ve vodorovné vzdálenosti, měřené kolmo na vedení, která činí od krajního vodiče vedení na obě jeho strany:

pro zařízení zrealizovaná do 31. 12. 1994

- u venkovního vedení s napětím nad 1 kV do 35 kV včetně - **10 m**

- u venkovního vedení s napětím nad 35 kV do 110 kV včetně - **15 m**

pro zařízení zrealizovaná od 1. 1. 1995

- u vedení s napětím nad 1 kV do 35 kV včetně pro vodiče bez izolace - **7 m**, pro vodiče s izolací základní - **2 m**, pro závěsná kabelová vedení - **1 m**

- u venkovního vedení s napětím nad 35 kV do 110 kV včetně - **12 m**

2. kabelová vedení všech druhů napětí do 110 kV (včetně ovládacích, signálních, sdělovacích)

ve správě ECR) činí OP od krajního kabelu na každou stranu **1m**

3. Elektrická stanice – je vymezeno svislými rovinami vedenými ve vodorovné vzdálenosti

pro zařízení zrealizovaná do 31. 12. 1994

- u el. stanic s převodem napětí z úrovně nad 1 kV a menší než 52 kV na úroveň NN - **10 m**

- u el. stanic s napětím větším než 52 kV **30 m** kolmo na oplocenou nebo obezděnou hranici objektu stanice

pro zařízení zrealizovaná od 1. 1. 1995

- u venkovní stožárové el. stanice s převodem napětí z úrovně nad 1 kV a menší než 52 kV na úroveň NN - **7 m**

- u kompaktních a zděných el. stanic s převodem napětí z úrovně nad 1 kV a menší než 52 kV na úroveň NN – **2 m** a u vestavěných el. stanic – **1 m** od obestavění

- u venkovních elektrických stanic a dále stanic s napětím větším než 52 kV v budovách **20 m** od oplocení nebo od vnějšího líce obvodového zdiva

Výrobní elektřiny

vyjma fotovoltaických, se v SO ORP nenacházejí. FVE jsou v Omicích, Sokolnicích, Telnici, Sivicích, Pozořicích, Řícmanicích.

Plynovody

V SO ORP Šlapanice se nacházejí VTL plynovody nad 40 barů a technologické objekty přenosové soustavy společnosti NET4GAS, s.r.o. a VTL plynovody do 40 barů a technologické objekty distribuční soustavy společnosti GasNet, s.r.o.

Vysokotlaké plynovody nad 40 barů společnosti NET4GAS, s.r.o. procházejí obcemi Ořechov – Prštice – Radostice – Střelice – Omice; Rebešovice – Modřice; Šlapanice – Podolí.

Ochranná pásma plynovodů činí

a) u nízkotlakých a středotlakých plynovodů a plynovodních přípojek, jimiž se rozvádí plyn v zastavěném území obce 1 m na obě strany od půdorysu,

b) u ostatních plynovodů a plynovodních přípojek 4 m na obě strany od půdorysu,

c) u technologických objektů 4 m od půdorysu.

Provozovatel plynovodu může udělit písemný souhlas se stavební činností a umístováním staveb v ochranném pásmu.

Bezpečnostní pásma plynovodů se zřizují k zamezení nebo zmírnění účinků případných havárií plynových zařízení:

Vysokotlaké plynovody a plynovodní přípojky o tlakové úrovni 4 až 40 barů včetně

do DN 100 včetně	8 m
nad DN 100 do DN 300 včetně	10 m
nad DN 300 do DN 500 včetně	15 m
nad DN 500	20 m

Vysokotlaké plynovody a plynovodní přípojky s tlakem nad 40 barů

do DN 100 včetně	8 m
nad DN 100 do DN 300 včetně	15 m
nad DN 300 do DN 500 včetně	70 m
nad DN 500 do DN 700 včetně	110 m
nad DN 700	160 m

Ropovod Družba

společnosti MERO ČR, a.s. vedený z Bratislavy do Záluží u Mostu, úsek Rajhrad – Velká Bíteš průměr potrubí DN 700

Ropovod prochází územím obcí Ořechov, Prštice, Radostice, Střelice, Omice.

Ochranné pásmo ropovodu tvoří prostor, jehož hranice jsou vymezeny svislými plochami vedenými ve vodorovné vzdálenosti 150 m na všechny strany od půdorysu.

Produktovod a sklad pohonných hmot

Produktovod společnosti ČEPRO, a.s. je veden v souběhu s ropovodem Družba.

Ve Střelicích je situován areál skladu pohonných hmot, který má bezpečnostní pásmo 250m a ochranné pásmo 150 m od vnějšího půdorysu skladovacího zařízení.

Ochranné pásmo produktovodů vybudovaných před 1. 7. 2013 činí 300m od osy potrubí, u produktovodů vybudovaných po tomto datu činí 150m na všechny strany od půdorysu produktovodu. Stavební činnost a umístování staveb v ochranných pásmech vyžaduje písemný souhlas provozovatele produktovodu.

Vodovody a kanalizace

upravuje zákon č. 274/2001 Sb., v platném znění, o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích).

V ORP Šlapanice má rozhodující podíl na zásobování pitnou vodou vodárenská soustava Březová a Vířský oblastní vodovod.

Hlavním dodavatelem vody pro veřejnou potřebu jsou Brněnské vodárny a kanalizace, a.s., které zabezpečují rovněž odvádění odpadních a dešťových vod a jejich čištění v čistírně odpadních vod Brno - Modřice. Společnost působí nejen na celém území statutárního města Brna, ale i pro Modřice, Moravany, Nebovidy, Vranov, Želešice.

Dominantním provozovatelem vodovodů v SO ORP Šlapanice je Vodárenská akciová společnost, a.s., divize Brno – venkov, která má v působnosti následující skupinové a místní vodovody:

SV Šlapanice:

Blažovice, Jiříkovice, Kobylnice, Podolí, Ponětovice, Prace, Bedřichovice, Šlapanice

SV Pozořice:

Kovalovice, Mokrý-Horákov, Ochoz u Brna, Pozořice, Sivice, Tvarožná, Viničné Šumice

SV Ořechov:

Hajany, Ořechov

SV Bílovice nad Svitavou:

Bílovice nad Svitavou, Kanice, Řícmanice

SV Střelice:

Popůvky, Střelice, Troubsko

SV Rajhrad:

Rebešovice, Sokolnice, Telnice, Újezd u Brna

Místní vodovody fungují v Omicích, Březině, Hostěnicích, Ostopovicích a Radosticích, Velaticích, Pršticích a Silůvkách.

Významná část obcí čistí odpadní vody v ústřední ČOV v Brně – Modřicích: Modřice, Ostopovice, Podolí, Šlapanice, Troubsko, Želešice, Vranov, Blažovice, Hajany, Jiříkovice, Kobylnice, Kovalovice, Mokrý – Horákov, Ponětovice, Popůvky, Pozořice, Prace, Sivice, Tvarožná, Velatice, Viničné Šumice.

Lokální čistírny odpadních vod se nacházejí v obcích:

Bílovice nad Svitavou (napojeny Řícmanice, Kanice, Ochoz u Brna), Hostěnice, Moravany, Omice, Ořechov, Radostice, Rebešovice, Silůvky (napojeny Prštice), Střelice, Telnice, Újezd u Brna, Vranov.

Elektronická telekomunikační zařízení a telekomunikační vedení

upravuje zákon č. 127/2005 Sb., v platném znění, o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích).

V SO ORP Šlapanice se vyskytují elektronická telekomunikační zařízení a síť elektronických telekomunikačních vedení velkého množství vlastníků/provozovatelů. Podzemní elektronická telekomunikační vedení jsou někdy vedeny ve společných trasách. Údaje o území z oblasti elektronických telekomunikačních vedení a zařízení jsou obsaženy v datové části ÚAP.

Odpadové hospodářství

V SO ORP Šlapanice je jediné významné zařízení odpadového hospodářství, a sice skládka a zařízení na odstraňování nebezpečného odpadu firmy SATESO, s.r.o. ve Šlapanicích. Sklárky komunálního odpadu se v území nenacházejí, sběrné dvory odpadů jsou ve větších obcích.

A.11 Ekonomické a hospodářské podmínky

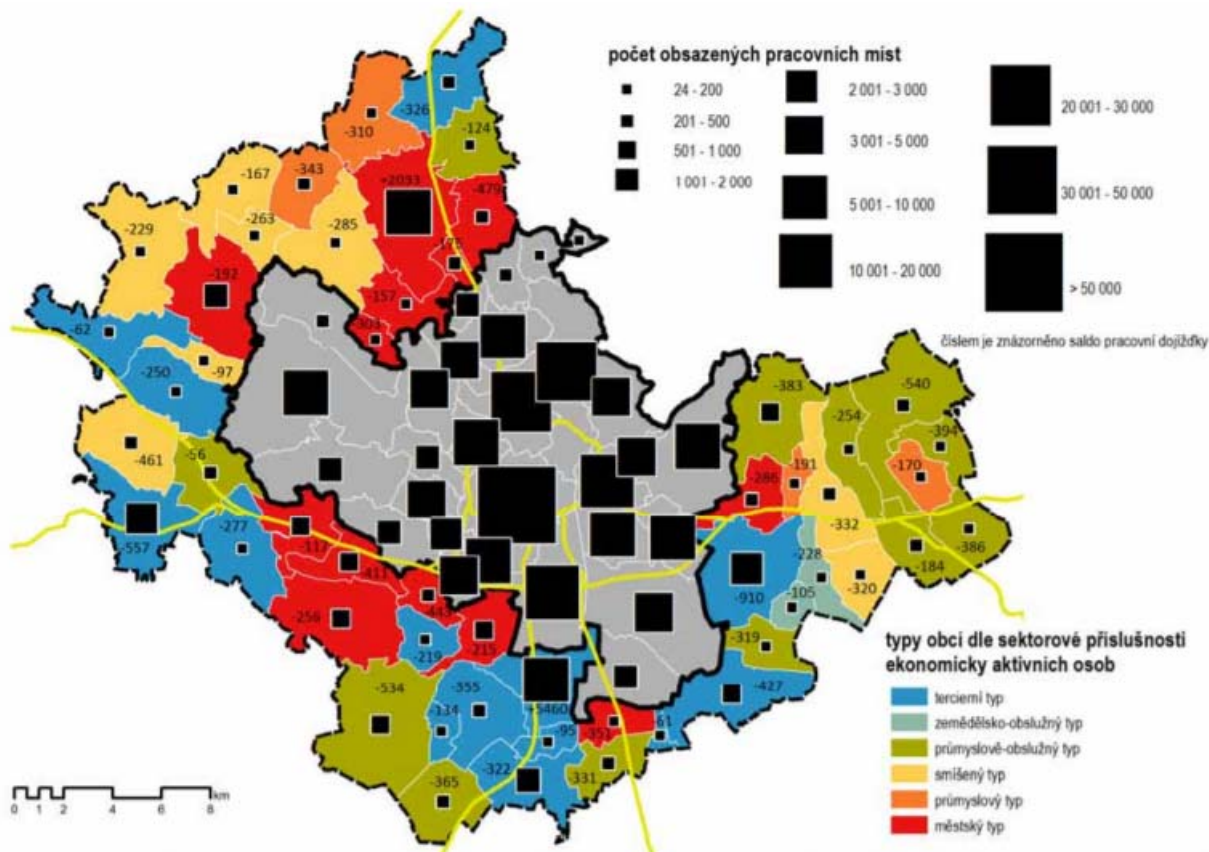
Vybrané charakteristiky nezaměstnanosti v obcích SO ORP Šlapanice k 31.12.2019

	Podíl nezaměstnaných osob (v %)	Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce	Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce (dosažitelní)	Pracovní místa v evidenci úřadu práce
SO ORP Šlapanice	1.9	928	855	.
Babice nad	2.5	21	20	3
Bílovice nad	3.1	78	74	1
Blažovice	2.6	20	20	48
Březina	2.1	14	14	2
Hajany	1.2	5	5	2
Hostěnice	2.2	12	11	-
Jiříkovice	2.2	13	13	1
Kanice	2.1	14	14	3
Kobylnice	2.7	19	19	4
Kovalovice	3.7	16	15	-
Modřice	2.9	105	100	832
Mokrá-Horákov	2.2	43	38	6
Moravany	2.1	49	46	178
Nebovidy	1.7	11	9	100
Ochoz u Brna	3.4	33	31	14
Omice	1.0	6	5	4
Ořechov	2.7	50	46	4
Ostopovice	3.3	37	36	52
Podolí	1.8	19	16	1
Ponětovice	4.4	12	12	2
Popůvky	3.1	35	33	66
Pozořice	3.1	49	45	4
Prace	3.9	24	23	27
Prštice	4.2	26	25	-
Radostice	2.5	13	13	-
Rebešovice	3.6	24	24	-
Řícmanice	4.1	21	21	1
Silůvky	2.1	12	12	-
Sívce	3.1	26	22	9
Sokolnice	2.1	36	31	13
Střelice	2.3	46	44	12
Šlapanice	2.9	144	135	137
Telnice	3.2	35	33	4
Troubsko	2.8	43	41	32
Tvarožná	2.3	22	19	16
Újezd u Brna	2.9	62	61	13
Velatice	2.8	14	14	-

	Podíl nezaměstnaných osob (v %)	Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce	Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce (dosažitelní)	Pracovní místa v evidenci úřadu práce
Viničné Šumice	2.1	20	18	2
Vranov	3.7	20	19	-
Želešice	2.6	33	30	22

Podíl nezaměstnaných osob v SO ORP je pod průměrem kraje i ČR. V rámci Jihomoravského kraje SO ORP patří rovněž k těm s nízkou nezaměstnaností. Blízkost Brna zajišťuje širokou škálu pracovních příležitostí. Nejnižší podíl nezaměstnaných osob vykazují Omice, nejvyšší Ponětovice. Přestože jsou obce v okolí Brna závislé na **pracovních příležitostech** v krajském městě Brně, existují výjimky. Město Modřice má mimořádně silnou hospodářskou základnu (dojíždka za prací do Modřic významně převažuje nad vyjíždkou), viz schéma níže. Druhým pracovním centrem v rámci SO ORP jsou Šlapanice, ale počet obsazených pracovních míst mají výrazně nižší. V rámci okolí Brna došlo v letech 1991 až 2011 k nejvyššímu nárůstu počtu pracovních míst právě v Modřicích a ve Šlapanicích.

Pracovní místa a dojíždka v Brně a jeho okolí (Zdroj: Územní studie Nadřazené dálniční a silniční sítě v jádrovém území OB3 Metropolitní rozvojové oblasti Brno, 2017)

Obr. B2.3 Schéma počtu obsazených pracovních míst, salda pracovní dojíždky a typologie obcí dle sektorové příslušnosti ekonomicky aktivních osob v obcích k březnu 2011 (ČSÚ – SLDB 2011, vlastní dopočet)

V SO ORP se nachází typy obcí:

- **terciérní typ** – zastoupení terciéru a priméru je nízké, zastoupení terciéru a pokročilého terciéru (finanční služby, vzdělávání, výzkum, veřejná správa) je vyšší (např. Modřice, Šlapanice)
- **zemědělsko – obslužný typ** – vyšší je podíl ekonomicky aktivních v priméru a terciéru (např. Ponětovice, Jiříkovice)

- **průmyslově – obslužný typ** – vyšší je podíl ekonomicky aktivních v sekundéru a terciéru (např. Pozořice a okolní obce)
- **smíšený typ** – vyšší zastoupení priméru, průměrný podíl sekundéru a pokročilého terciéru (např. Tvarožná, Blažovice)
- **průmyslový typ** – vysoké zastoupení sekundéru a nižší zastoupení priméru a terciéru (např. Velatice, Kovalovice)
- **městský typ** – nízký podíl priméru a vysoký podíl pokročilého terciéru (např. obce v západní části ORP jihozápadně od Brna – Střelice, Moravany, Popůvky, Troubsko, Ostopovice)

A.12 Rekreační a cestovní ruch

Turistický a rekreační potenciál mají lesy v severní části SO ORP díky velkému množství přírodních a kulturních hodnot, popsaných v kapitolách A.5.1. *Přírodní hodnoty území a A.3.3. Urbanistické, architektonické a kulturní hodnoty území*. Kromě toho je cestovní ruch v SO ORP Šlapanice úzce spjat s historickými událostmi, které se udály v území.

Nejznámější pozoruhodností SO ORP Šlapanice je **bojiště bitvy u Slavkova** rozkládající se východně od Brna mezi Šlapanicemi a Slavkovem. Zde francouzský císař Napoleon Bonaparte dosáhl 2. prosince 1805 epochálního vítězství nad rakouskými a ruskými spojeneckými vojsky. Turistickým cílem je návrší **Žuráň** na katastru obce Podolí, odkud řídil Napoleon první fázi bitvy a odkud dal povel k útoku na Pracký kopec. Stojí zde kubistický památník s plastickou mapou bojiště z roku 1930. Žuráň je extoritoriálním územím Francouzské republiky v ČR.

Na pahorku **Santon** západně od obce Tvarožná byl opěrný bod francouzského dělostřelectva. Francouzi zbořili původní mariánskou kapli a pahorek obehnali okopy. Kaple Panny Marie stojí na vrcholku od roku 1832, v okolí je řada pietních míst připomínajících bitvu.

Jižně od obce Prace na Prackém kopci byl začátkem 20. století vybudován secesní památník obětím bitvy u Slavkova zvaný **Mohyla míru**. Památník s kaplí a přilehlou multimediální expozicí bitvy byl postaven na místě, kde se rozhodlo o vítězství početně slabších Francouzů nad rusko – rakouskými spojeneckými vojsky. Mohyla míru je ojedinělým válečným památníkem, byla postavena podle návrhu architekta Josefa Fanty jako nadčasové memento všem válkám.

Na návrší u kostela v Ořechově, byl vybudován **památník bitvy u Ořechova** s pohřebištěm vojáků Rudé armády. Zde se udály těžké boje ve dnech 18. - 24. dubna 1945 v rámci bratislavsko-brněnské operace. Bitva u Ořechova je označována za největší tankovou bitvu na Moravě.

A.13 Bezpečnost a ochrana obyvatel

Bezpečnost a ochrana obyvatelstva, krizové řízení včetně přípravy k řešení mimořádných událostí a krizových situací, je součástí činnosti bezpečnostní rady a krizového štábu SO ORP Šlapanice.

Z hlediska mimořádných situací s dopadem do územní struktury území patří především protipovodňová ochrana, která je součástí koncepčního řešení v rámci povodí Svatky. Základním dokumentem pro řízení ochrany před povodněmi je Povodňový plán SO ORP a Povodňový plán města Šlapanice.

V území se nachází staré ekologické zátěže.

A.14 Ostatní limity využití území

A.14.1. Ochrana zájmů Ministerstva obrany ČR

Ministerstvo obrany ČR, sekce ekonomická a majetková, uplatnilo do ÚAP SO ORP Šlapanice své níže specifikované územní zámky:

82a - elektronické komunikační zařízení včetně ochranného pásma

V ORP Šlapanice se nachází zájmové území anténních prvků na stanovišti Hády, ve kterém požadujeme respektovat následující podmínky:

- do 200 m od stanoviště nejsou přípustné průmyslové stavby jako sklady, sila, hangáry apod. s kovovým pláštěm

V tomto vymezeném území lze vydat územní rozhodnutí a povolit stavby v souladu s ustanovením § 175 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu jen na základě závazného stanoviska Ministerstva obrany. V případě kolize může být výstavba omezena nebo vyloučena.

Do ORP Šlapanice zasahují zájmová území Ministerstva obrany – trasy mikrovlnných spojů (Fresnelovy zóny) ze stanovišť Děvín - Hády, Hády - Rapotice, Hády - Sýkoř. V tomto vymezeném území lze vydat územní rozhodnutí a povolit stavby v souladu s ustanovením § 175 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu jen na základě závazného stanoviska Ministerstva obrany. V případě kolize může být výstavba omezena nebo vyloučena.

82a – komunikační vedení včetně ochranného pásma

Ochranným pásmem pro nadzemní stavby se rozumí zájmové území Ministerstva obrany (dle ustanovení § 175 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu).

Při zobrazení atributu výšky 50 m musí být veškerá nadzemní výstavba v tomto území předem konzultována s Ministerstvem obrany. V tomto vymezeném území lze vydat územní rozhodnutí a povolit stavby, v souladu s ustanovením § 175 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu, jen na základě závazného stanoviska Ministerstva obrany.

Při zobrazení atributu výšky 100 m a více musí být konzultovány stavby vysoké nad 30 m a stavby tvořící dominanty v terénu, s ohledem na podmínky jevu 119 UAP. V tomto vymezeném území lze vydat územní rozhodnutí a povolit stavby vyšší než 30 m, v souladu s ustanovením § 175 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, jen na základě závazného stanoviska Ministerstva obrany.

Ochranným pásmem pro podpovrchové stavby a veškeré zemní práce se rozumí zájmové území Ministerstva obrany (dle ustanovení § 175 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu). V tomto vymezeném území lze vydat územní rozhodnutí a povolit stavbu spojenou s prováděním zemních prací jen na základě závazného stanoviska Ministerstva obrany.

102a - letecká stavba včetně ochranných pásem

Ochranná pásma leteckých zabezpečovacích zařízení je nutno respektovat podle § 37 zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, podle ustanovení § 175 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu. Z důvodu bezpečnosti letového provozu je nezbytné respektovat níže uvedené podmínky pro jednotlivá zařízení.

OP přehledových systémů:

- OP přehledového primárního radaru (PSR) a přehledového sekundárního radaru (SSR) přehledové části systému přesného přibližovacího radaru (SRE)
(primární – RL-5M, RL-5, sekundární MSSR-1, RS-5)

Ochranné pásmo je tvořeno třemi sektory, pro které musí platit (viz Obr. 1):

Sektor A

- má tvar kružnice o poloměru $r_1 = 100$ m; překážky v něm nesmí převyšovat vodo-rovnou rovinu procházející spodním okrajem anténního zrcadla radaru,

Sektor B

- je tvořen komolým kuželem vycházejícím z ohraničení sektoru A směrem vzhůru pod úhlem $0,3^{\circ}$ nad rovinou vymezenou sektorem A až do vzdálenosti 5000 m od stanoviště antény radaru,

Sektor C

- je tvořen komolým kuželem vycházejícím z ohraničeného sektoru C vzhůru pod úhlem $0,5^{\circ}$ nad vodorovnou rovinou proloženou vzdáleným ohraničením sektoru B. Dálkově je sektor C omezen na vzdálenost 30 km od stanoviště antény radaru.

Překážky v sektorech B a C nesmí převyšovat horní hranici sektorů.

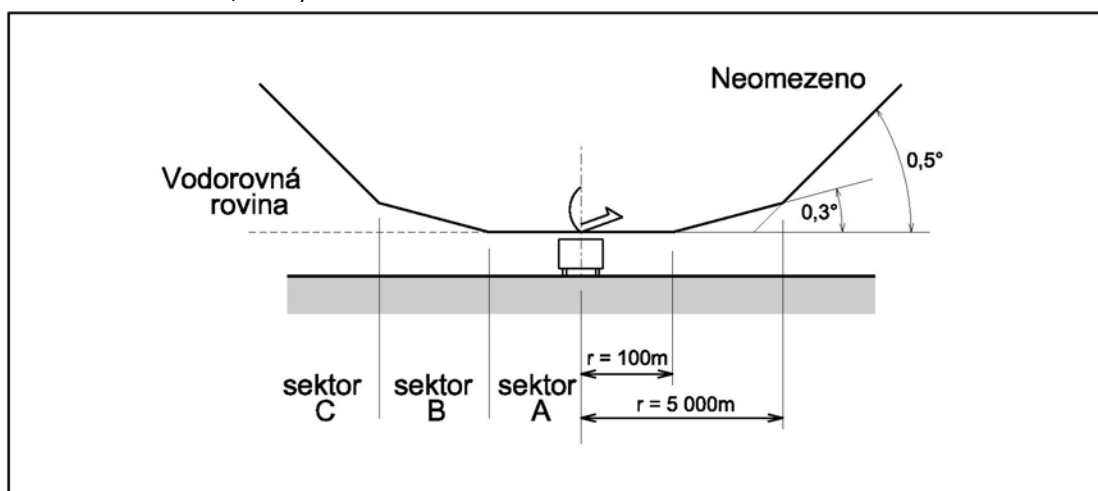
Obecně lze shrnout:

v OP přehledových systémů (OP RLP) - v sektorech A a B (pro zjednodušení se jedná o plochu kružnice se středem v ose antény a poloměru 5 km) lze vydat územní rozhodnutí a povolit veškerou nadzemní výstavbu včetně výsadby do vzdálenosti 5km od stanoviště radaru jen na základě závazného stanoviska MO ČR. V tomto vymezeném území sektorů A a B může být výstavba omezena nebo zakázána.

- v sektoru C (pro zjednodušení se jedná o plochu mezikruží se středem v ose antény a poloměrech 5 km a 30 km) lze vydat územní rozhodnutí a povolit níže uvedené stavby jen na základě závazného stanoviska MO ČR.

Jedná se o výstavbu (včetně rekonstrukce a přestavby) větrných elektráren, výškových staveb, venkovního vedení vvn a vn, základnových stanic mobilních operátorů. V tomto vymezeném území sektoru C může být výstavba větrných elektráren a výškových staveb nad 30 m nad terénem a staveb tvořících dominanty v terénu výškově omezena nebo zakázána.

Následující schema znázorňuje OP přehledového primárního radaru (PSR) a přehledového sekundárního radaru (SSR) přehledové části systému přesného přibližovacího radaru (SRE), (primární – RL-5M, RL-5, sekundární MSSR-1, RS-5)

Pozn.: Na území ORP Šlapanice zasahuje OP RLP - sektory A + B a sektor C.

107 - objekty důležité pro obranu státu včetně zájmových území

Jedná se o vojenské objekty nebo areály Ministerstva obrany se zájmovým územím. Zájmové území Ministerstva obrany (dle ustanovení §175 odst.1 zákona č.183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu) je území, ve kterém lze vydat územní rozhodnutí a povolit stavbu jen na základě závazného stanoviska Ministerstva obrany.

V rámci územního plánování se jedná o plochy **specifické** (určené pro obranu státu), **zastavitelné** (objekty a zařízení Ministerstva obrany) s vymezeným zájmovým územím.

Na území SO ORP Šlapanice se nachází jediný objekt, a sice v Sokolnicích.

119 - další dostupné informace - zájmové území Ministerstva obrany

Na celém území v rozsahu působnosti ORP (dle ustanovení §175 odst. 1 zákona č.183/2006 o územním plánování a stavebním řádu) lze vydat územní rozhodnutí a povolit níže uvedené druhy staveb vždy jen na základě závazného stanoviska Ministerstva obrany:

- výstavba, rekonstrukce a opravy dálniční sítě, rychlostních komunikací, silnic I., II., a III. třídy
- výstavba a rekonstrukce železničních tratí a jejich objektů
- výstavba a rekonstrukce letišť všech druhů včetně zařízení
- výstavba a rekonstrukce vvn a vn
- výstavba větrných elektráren
- výstavba radioelektronických zařízení (radiové, radiolokační, radionavigační, telemetrická) včetně anténních systémů a opěrných konstrukcí (např. základnové stanice)
- výstavba objektů a zařízení vysokých 30 m a více nad terénem
- výstavba objektů tvořících dominanty v území (např. rozhledny)
- výstavba vodních nádrží (rybníky, přehrady)

A.14.2. Ostatní limity

Zastavěná území

obcí jsou limitem z oboru územního plánování. Podle stavebního zákona se zastavěným územím rozumí *území vymezené územním plánem nebo postupem podle stavebního zákona; nemá-li obec takto vymezené zastavěné území, je zastavěným územím zastavěná část obce vymezená k 1. září 1966 a vyznačená v mapách evidence nemovitostí (dále jen "intravilán").*

Ze 40 obcí v SO ORP Šlapanice jich má 39 platný územní plán, jediná obec Silůvky nemá územní plán ani vymezené zastavěné území zvláštním postupem podle stavebního zákona.

V zastavěném území lze **umísťovat stavby** v souladu s územním plánem.

V zastavěném území obce, která nemá územní plán, územní plán obce, regulační plán nebo územně plánovací dokumentaci sídelního útvaru nebo zóny, lze vymezovat pozemky a umísťovat stavby pro bydlení, pro rodinnou rekreaci, pro stavby občanského vybavení souvisejícího a slučitelného s bydlením a rekreací, a pro stavby dopravní a technické infrastruktury a pozemky veřejných prostranství; vymezení jiných pozemků a umísťování dalších staveb na nich je možné, jen pokud tyto stavby nesnižují kvalitu životního prostředí nad limitní hodnoty stanovené jinými právními předpisy (§ 20 odst. 2 vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území).

Poddolovaná, sesuvná území

Česká geologická služba eviduje v SO ORP Šlapanice řadu poddolovaných území (např. v Babicích nad Svitavou, Šlapanicích, Želešicích) a sesuvná území (např. ve Viničných Šumicích, Kovalovicích, Šlapanicích, Jiříkovicích, Ostopovicích, Moravanech, Modřicích). V těchto územích jsou ztížené podmínky pro zakládání staveb.

Staré ekologické zátěže

jsou závažné kontaminace horninového prostředí, podzemních nebo povrchových vod, ke kterým došlo nevhodným nakládáním s nebezpečnými látkami v minulosti (jedná např. o ropné látky, pesticidy, polychlorované bifenylly, chlorované a aromatické uhlovodíky, těžké kovy apod.)

MŽP v SO ORP Šlapanice eviduje řadu starých ekologických zátěží; jsou znázorněny v problémovém výkrese.

Zóny havarijního plánování

Jsou vymezeny ve Střelcích (ČEPRO, a.s.), znázorněny v problémovém výkrese.

A.15. Zjištění a vyhodnocení záměrů na provedení změn v území

Územně analytické podklady obsahují mj. „zjištění a vyhodnocení záměrů na provedení změn v území“.

V následujícím textu jsou uvedeny výčty záměrů na provedení změn, které do ÚAP SO ORP Šlapanice uplatnili poskytovatelé údajů (orgány veřejné správy, jimi zřízené organizace, vlastníci dopravní a technické infrastruktury) nebo vyplývají z územních plánů (zastavitelné plochy). Záměry na provedení změn v území jsou znázorněny v samostatném výkrese.

A.15.1. Nadmístní záměry

Podle Politiky územního rozvoje ČR (úplné znění závazné od 11. 9. 2020) prochází územím tyto koridory a plochy, které je nutno prověřit v ÚPD:

- VR1 - koridor vysokorychlostní dopravy - hranice SRN/ČR–Lovosice/Litoměřice–Praha, Plzeň–Praha, Brno–Vranovice–Břeclav–hranice ČR, Praha–Brno, Brno–(Přerov)–Ostrava–hranice ČR/Polsko
- ŽD1 - koridor konvenční železniční dopravy - koridor Brno–Přerov (stávající trať č. 300) s větví na Kroměříž–Otrokovice–Zlín–Vizovice

- D1 - koridor dálnice - úsek Říkovice–Přerov
- E20 - koridory pro dvojité vedení 400 kV Dasný–Slavětice a Slavětice–Čebín a souvisejících ploch pro rozšíření elektrických stanic 400/110 kV Dasný, Čebín a Slavětice.
- E4a - plocha pro rozšíření včetně koridorů pro vyvedení elektrického a tepelného výkonu včetně potřebné infrastruktury elektráren Temelín, Ledvice, Počeradý, Prunéřov, Tušimice, Dětmorovice, Mělník a Dukovany, včetně plochy vodní nádrže pro zajištění dlouhodobého provozu Dukovan (v případě její nezbytnosti) a koridorů pro propojení s nejbližší rozvodnou

Zásady územního rozvoje (ve znění aktualizací č. 1 a 2) Jihomoravského kraje vymezují v území tyto záměry:

- TET01 - (JE Dukovany-) hranice kraje - Brno, horkovod z elektrárny Dukovany
- TEE13 - TS 110/22 kV; TR Šlapanice + nový přívod vedením 110 kV
- TEE16 - TS 110/22 kV; Mělčany + napojení novým vedením na síť 110 kV
- TEE25 - Rekonstrukce a zdvojení VVN 110 kV Sokolnice - Vyškov - hranice kraje (- Prostějov) ve stávající trase
- TEE02 - (Slavětice -) hranice kraje - Sokolnice, nové vedení převážně v souběhu se stávající linkou 400 kV
- TEE27 - (Otrokovice -) hranice kraje - Sokolnice, zdvojení vedení 400 kV
- TEE05 - El. stanice 400 kV Sokolnice, rozšíření
- DZ11 - VRT Brno - Šakvice
- DZ03 - Trať č. 240 Brno - Zastávka u Brna - hranice kraje; optimalizace s částečnou elektrizací a zdvojkolejněním
- DZ01 - Trať č. 300 a 340 Brno - Vyškov - hranice kraje („Modernizace trati Brno - Přerov“)
- DZ09 - Trať č. 244 Hrušovany nad Jevišovkou/Ivančice - Střelice, optimalizace
- DZ10 - Trať č. 340 Brno - Šlapanice - Veselí nad Moravou - hranice kraje, optimalizace a elektrizace
- DZ12 - Trať č. 260 Brno - Letovice - hranice kraje (- Česká Třebová), optimalizace
- DS25 - II/152 Želešice, obchvat
- DS47 - II/152 Ořechov - Hajany, obchvat
- DS51 - II/416 Telnice - Křenovice, přeložka
- DS52 - III/15278 Modřice, severní obchvat
- DS55 - II/380 Telnice, obchvat
- DS33 - II/430 Brno, Slatina, obchvat, varianta jihovýchodní
- DS14 - D52/JT Rajhrad - Crhlice (D2)
- DS12 - D2 Chrlice - Brno, jih; zkapacitnění včetně přestavby MÚK
- DS24 - Obchvat Chrlic, prodloužení II/152
- DS10 - D1 Kývalka - Slatina, zkapacitnění včetně přestavby MÚK
- DS40 - I/43 Troubsko - Kuřim
- DS42 - D1 Slatina - Holubice, zkapacitnění včetně MÚK, varianta s MÚK Rohlenka

- DL01 - Mezinárodní letiště Brno-Tuřany, modernizace
- POP01 - Opatření na vodním toku Litava
- POP06 - Opatření na vodním toku Bobrava
- POP09 - Opatření na vodním toku Bobrava
- POP10 - Opatření na hlavních brněnských tocích
- RLAPV10 - Lokalita Želešice
- RDZ02 - VRT Javůrek - Brno
- RDZ03 - VRT Ponětovice - Vyškov - hranice kraje (- Ostrava)
- RDZ10 - Trať č. 300 Chrlice - Sokolnice, optimalizace a zkapacitnění
- RDS35 - III/4181 Šlapanice, obchvat
- RDS32 - Tuřany - Kobylnice, prodloužení II/152
- RDL01 - Mezinárodní letiště Brno-Tuřany, rozvoj
- Nadregionální a regionální územní systém ekologické stability

A.15.2. Záměry dopravní infrastruktury

Silniční doprava

Ředitelství silnic a dálnic ČR uplatnilo do ÚAP SO ORP Šlapanice záměry na:

Zkapacitnění dálnice D1 v úseku Kývalka – Holubice vč. přestavby mimoúrovňových křižovatek

Kapacitní silnice zvané tangenty propojující dálnice D1, D52 a D2 jižně od Brna ve variantách

Jihomoravský kraj uplatnil do ÚAP SO ORP Šlapanice záměry na:

Úpravy úseků krajských silnic II. a III. třídy - II/152, II/416, II/425, III/15286, III/15278, III/4171

vč. **obchvatů sídel Šlapanic, Telnice, Sokolnic, Újezdu u Brna, Ořechova, Hajan a Želešic** ve variantách

Železniční doprava

Správa železniční dopravní cesty, státní organizace, uplatnila do ÚAP SO ORP Šlapanice záměry na:

Modernizaci trati Brno – Přerov ve variantě M2 podle Studie proveditelnosti „Modernizace trati Brno – Přerov“, (SUDOP BRNO, spol. s r.o., 04/2015)

a výhledové záměry na **vysokorychlostní tratě**

- **VR1 Praha – Brno**
- **VR1 Brno – Vranovice – Břeclav – hranice ČR**
- **VR1 Brno – (Přerov) – Ostrava – hranice ČR/Polsko**

Stavební správa východ připravuje následující stavby:

„Modernizace trati Brno – Přerov, 2. stavba Blažovice – Vyškov“

„Elektrizace trati vč. PEÚ Brno – Zastávka u Brna“

„Zvýšení traťové rychlosti v úseku Brno-Slatina – Blažovice“

Letecká doprava

Jihomoravský kraj uplatnil do ÚAP SO ORP Šlapanice záměr na

rozšíření letiště Brno – Tuřany (k.ú. Šlapanice, Kobylnice)

Cyklistická doprava

Jihomoravský kraj uplatnil do ÚAP SO ORP Šlapanice záměr na **síť cyklotras JMK**

A.15.3. Záměry technické infrastruktury

Elektroenergetika

Přenosová soustava:

- TEE02 - (Slavětice -) hranice kraje - Sokolnice, nové vedení převážně v souběhu se stávající linkou 400 kV
- TEE05 - El. stanice 400 kV Sokolnice, rozšíření
- TEE27 - (Otrokovice -) hranice kraje – Sokolnice, zdvojení vedení 400 kV

Distribuční soustava:

- TEE13 - TS 110/22 kV; TR Šlapanice + nový přívod vedením 110 kV
- TEE16 - TS 110/22 kV; Mělčany + napojení novým vedením na síť 110 kV
- TEE25 - Rekonstrukce a zdvojení VVN 110 kV Sokolnice - Vyškov - hranice kraje (- Prostějov) ve stávající trase

Plynárenství

V rámci ORP Šlapanice se vyskytují záměry na rozšíření VTL plynovodů do 40 barů, které jsou znázorněny ve výkresu ZÁMĚRŮ.

Teplárenství

TET01 - (JE Dukovany-) hranice kraje - Brno, horkovod z elektrárny Dukovany

Vodní hospodářství

Lokalitu pro akumulaci povrchových vod Želešice (vodní nádrž)

Dle Generelu území chráněných pro akumulaci povrchových vod (MZe, MŽP 2011) je v SO ORP Šlapanice navržena jediná lokalita vhodná pro akumulaci povrchových vod, konkrétně LAPV Želešice na Bobravě o rozloze 79,6 ha. Dotčenými obcemi jsou Ořechov, Radostice a Střelice. LAPV se vymezují jako územní rezervy s cílem chránit území před změnami využití pro případnou budoucí realizaci vodní nádrže.

LAPV Želešice o objemu až 7,7 mil. m³ má být vodním zdrojem pro vodohospodářské potřeby v málovodném povodí Bobravy. Víceúčelové využití by umožnilo lokální protipovodňovou ochranu pro obce a průmyslové objekty níže podél řeky. V případě výraznějších nepříznivých projevů klimatické změny může být vodní zdroj využit pro nadlepšování minimálních průtoků pro zajištění nezbytných ekologických funkcí na dolním úseku Bobravy a také ke zlepšování jakosti vody ve Svatce pod brněnskou aglomerací (zlepšení ředícího poměru ve Svatce).

Protipovodňová opatření přírodě blízká:

POP01 - opatření na vodním toku Litava (Újezd u Brna, Telnice)

POP06 - opatření na vodním toku Bobrava (Rebešovice, Modřice)

POP09 - opatření na vodním toku Bobrava (Střelice, Radostice, Omice)

POP10 - opatření na hlavních brněnských tocích (Modřice, Ostopovice)

Vodovody a kanalizace

Obce v SO ORP Šlapanice uplatnily do ÚAP záměry na vodovodní a kanalizační síť.

A.15.4. Ostatní záměry

Zastavitelné plochy

jsou plochy vymezené k zastavění v územních plánech nebo v zásadách územního rozvoje. Zastavitelné plochy byly do ÚAP převzaty z platných územních plánů. Zastavitelné plochy lze využít v souladu s územním plánem.

Zastavitelné plochy jsou pro účely ÚAP členěny podle vyhlášky: **pro výrobu, pro občanské vybavení, pro veřejná prostranství a ostatní.**

Jihomoravský kraj uplatnil do ÚAP SO ORP Šlapanice záměr na:

zastavitelné plochy nadmístního významu **pro rozšíření mezinárodního letiště Brno – Tuřany.**

Územní systém ekologické stability

Jedná se o biocentra a biokoridory vymezené v územních plánech (lokální ÚSES) nebo v zásadách územního rozvoje (regionální a nadregionální ÚSES). ÚSES je pro účely ÚAP SO ORP Šlapanice považován jak za LIMIT, tak za ZÁMĚR.

Lokální ÚSES byl převzat z platných územních plánů.

Jihomoravský kraj uplatnil do ÚAP SO ORP Šlapanice záměry na:

Regionální a nadregionální ÚSES tak, že vymezil koridory pro umístění biokoridorů a plochy pro umístění biocenter.

Těžba

Česká geologická služba uplatnila do ÚAP SO ORP Šlapanice ochranu následujících

prognózních zdrojů nerostných surovin:

Horákov-Mokrá	cementářské korekční sialitické suroviny, stavební kámen, vápenec
Sivice-Tvarožná	cihlářská surovina
Ochoz u Brna	vápenec
Bratčice	cihlářská surovina

B. Rozbor udržitelného rozvoje území

obsahuje:

1. zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území s uvedením jeho silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb v tematickém členění zejména na horninové prostředí a geologii, vodní režim, hygienu životního prostředí, ochranu přírody a krajiny, zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa, veřejnou dopravní a technickou infrastrukturu, sociodemografické podmínky, bydlení, rekreaci, hospodářské podmínky; závěrem těchto tematických zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území je vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území,

2. určení problémů k řešení v územně plánovacích dokumentacích zahrnující zejména požadavky na odstranění nebo omezení urbanistických, dopravních a hygienických závad, vzájemných střetů záměrů na provedení změn v území a střetů těchto záměrů s limity využití území, slabých stránek, hrozeb a rizik souvisejících s nevyvážeností územních podmínek udržitelného rozvoje území.

B.1. Širší územní vztahy

Pozitiva	Negativa
Silné vazby na Brno Dobrá dopravní dostupnost, zajišťována integrovaným dopravním systémem Jihomoravského kraje	Nejsou definovány

Komentář:

SO ORP Šlapanice má silné vazby na Brno. Do zaměstnání mimo okres Brno-venkov vyjíždí 75 % obyvatel (SLBD, 2011). Stěhování obyvatel z Brna do okolí bylo jedním z důvodů vzniku **integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje** v roce 2004. Denně podle odhadů do Brna dojíždí 90 000 - 110 000 lidí za prací a vzděláním, z toho dvě třetiny hromadnou dopravou. V posledních letech Kordis JMK a.s. posílil spoje do všech obcí v okolí Brna.

B.2. Prostorové a funkční uspořádání území

Pozitiva	Negativa
Vysoký podíl lesů v severní části území	Zemědělská krajina s nízkým podílem krajinné zeleně v jižní části území Bariérový efekt dálnice D1

Komentář:

Výměra SO ORP Šlapanice ke dni 31.12.2019 činila 34 313 hektarů, z toho 17 241 ha činila zemědělská půda, 13 088 ha činily lesy a 817 ha činily zastavěné plochy.

Z podílu **zemědělské půdy a lesů** v SO ORP je vidět propastný rozdíl mezi lesnatými obcemi na severu (až 88 % lesů z celkové výměry) a výrazně zemědělskými na jihu (až 92% zemědělské půdy z celkové výměry). S tím koresponduje koeficient ekologické stability (KES = poměr ploch stabilních a nestabilních krajinných prvků), který je nejvyšší v lesnatých obcích Dražanské vrchoviny, kde je zachovaná přírodní a přírodě blízká krajina, a nejnižší ve Šlapanicích, Podolí, Jiříkovicích, Blažovicích a Telnici.

Podíl zastavěných a ostatních ploch je rovněž nejnižší na severu, zatímco v Modřicích činí cca třetinu celkové výměry. Modřice, ač samostatné město, prostorově srostly s Brnem. Dá se předpokládat, že vlivem pokračující suburbanizace opticky splynou s Brnem i další obce, podobně jako dálnice D1, která postupem času zarostla mezi zastavěné plochy.

B.3. Struktura osídlení

Pozitiva	Negativa
<p>Využívání blízkosti krajského města: rozmanité možnosti pracovního uplatnění, vzdělání, trávení volného času...</p> <p>Geomorfologické podmínky jižní části území vhodné pro územní rozvoj</p>	<p>Nespojitý správní obvod ORP, jehož spádovým centrem nejsou Šlapanice, nýbrž Brno</p> <p>Negativní projevy překotné suburbanizace: rozšiřování zastavěných území obcí, chybějící infrastruktura, hustý dopravní provoz v území, dopravní zácpy</p> <p>Časové ztráty a stres působené dojížděním za prací, za vzděláním, za nákupy a za zábavou</p>

Komentář:

Sídelní struktura území je dána dlouhodobým vývojem, kromě přírodních podmínek, které předurčují charakter území je struktura dána hospodářskými a sociodemografickými podmínkami v území a dalšími jevy ovlivňujícími celkové fungování společnosti (např. průmyslová revoluce). V severní části SO ORP je dáno rozmístění osídlení převážně geomorfologickými podmínkami území, které omezují územní rozvoj. Příznivější podmínky pro rozvoj obcí jsou v jižní části SO ORP.

Existence dominantního městského centra národního významu – Brna - je předpokladem pro vznik hlubokých regionálních disparit. Vlivem suburbanizace (od 90. let 20. století) se koncentruje obyvatelstvo JMK do brněnského metropolitního regionu, tedy vč. území ORP Šlapanice. Geografická poloha SO ORP Šlapanice skýtá příležitost k uspokojení touhy lidí bydlet v rodinném domě se zahradou v denní dostupnosti velkoměsta. Překotný rozvoj obcí však s sebou přináší negativní projevy. V zázemí Brna jde o tzv. sídlení kaši a hustý dopravní provoz. Postiženo je rovněž Brno: hlukem a znečištěním ovzduší z dopravy. Je to takový paradox dnešní doby: movití obyvatelé Brna se stěhují za lepším bydlením ven z města, přičemž svým dojížděním do města zhoršují životní prostředí Brňákům a vyhánějí další Brňáky na venkov, přičemž sami sebe stresují a ztrácejí čas v dopravních zácpách.

Nesoulad administrativního a funkčního vymezení SO ORP je zřetelný např. v zázemí Brna: Šlapanice nejsou spádovým centrem svého správního území. Pokračující proces suburbanizace může způsobit budoucí srůst okolních obcí s Brnem.

Efektivní plánovací platforma pro oblast brněnského metropolitního regionu se vytváří obtížně - v důsledku rozdílů funkční velikosti Brna a ostatních obcí.

B.4. Sociodemografické podmínky a bydlení

B.4.1. Sociodemografické podmínky

Pozitiva	Negativa
Trvalý přírůstek obyvatel SO ORP migrací i přirozenou měnou (od 90-let 20. století) Zájem o trvalé bydlení v obcích Nižší průměrný věk, vyšší vzdělání a vyšší příjmy, nižší nezaměstnanost obyvatel, vyšší podíl dětí v populaci Příznivá věková struktura, nízký index stáří Novější domovní a bytový fond, vyšší procento bytů v rodinných domech, nižší procento neobydlených bytů	Sociodemografické charakteristiky některých obcí jsou výrazně ovlivněny zařízeními pro seniory (Sokolnice, Újezd u Brna) Velké chatové a zahrádkářské kolonie, zejm. v jihozápadní části území

Komentář:

V SO ORP je patrný dlouhodobý nárůst počtu obyvatel, což je samo o sobě příznivé, ovšem nárůst počtu obyvatel se může negativně projevit právě na výše zmiňované suburbanizaci a územním rozvoji obcí na úkor volné krajiny. Přírůstek obyvatel v SO ORP je dán migrací, migrační saldo výrazně převyšuje přirozený přírůstek obyvatel. Vlivem spádovosti Brna dochází k přílivu zejména ekonomicky aktivních obyvatel, věková struktura SO ORP je tak velmi příznivá, index stáří je nízký.

Přirozený přírůstek byl v letech 2009 až 2019 nejvyšší ve Šlapanicích, Moravanech, Popůvkách a Bílovicích nad Svitavou. Migrační saldo za roky 2009 až 2019 je vysoké zejména v obcích jižně od Brna – Moravy, Modřice, Popůvky, Šlapanice. V roce 2019 je patrné vyšší migrační saldo i u obcí na severu SO ORP – Babice nad Svitavou, Pozořice. Nejvyšší absolutní přírůstek obyvatel v letech 1995 až 2019 zaznamenaly Bílovice nad Svitavou, Modřice a Moravy. *Sociodemografické analýzy jsou obsaženy v příloze ÚZEMNÍ ANALÝZY.*

B.4.2. Bydlení

Pozitiva	Negativa
Zájem o bydlení na Šlapanicku Převažující podíl bydlení v rodinných domech Zvyšování standardu bydlení, zlepšování kvality domovního a bytového fondu Nižší stáří bytového fondu, nižší výskyt neobydlených domů Příklady příjemných veřejných prostranství (návsí v Sivicích, Ostopovicích, náměstí ve Šlapanicích) Existence zařízení pro péči o seniory (Sokolnice, Újezd u Brna, Střelice)	Rozrůstání sídel do krajiny - zejména novými obytnými lokalitami, rozvolňování zástavby Uniformita lokalit příměstského bydlení (izolované domy, katalogové typy) Nadměrné zpevněné plochy Deficit veřejné infrastruktury, zejm. základní občanské vybavenosti Nutnost dojížděky za prací, do škol, vybaveností Obytná pohoda rušená hlukem a zplodinami z dopravy místní i tranzitní Hrozí vznik „sídelní kaše“ (rozlézání zástavby do volné krajiny)

Komentář:

SO ORP Šlapanice ležící v suburbanizačním prostoru Brna patří mezi území s největší intenzitou výstavby v ČR. Obce jsou výrazně migračně ziskové, což je dáno především zájmem Brňáků postavit si rodinný dům, případně starší dům zrekonstruovat. Bytový fond je zde ve větší míře než v rámci celé ČR tvořen rodinnými domy.

Územními plány a jejich změnami se vymezují další a další zastavitelné plochy. Obce plošně srůstají/srostou s Brnem (Modřice, Ostopovice, Troubsko, Moravany) nebo mezi sebou (Sivice – Pozořice – Viničné Šumice – Kovalovice; Bílovice nad Svitavou – Řícmanice – Kanice – Ochoz u Brna; Újezd u Brna – Sokolnice – Telnice; Modřice - Želešice).

Masivní rozvoj bydlení v kombinaci s nedostatečnou nebo zanedbanou infrastrukturou však vyvolává časové ztráty a stres spojené s dojížděním a do značné míry eliminují výhody bydlení v klidném prostředí poblíž velkoměsta.

Rozvojové lokality zpravidla postrádají nápaditý koncept a individualitu, nejčastěji jsou tvořeny izolovanými domy vybranými z katalogů rodinných domů.

B.5. Příroda a krajina

Pozitiva	Negativa
<p>Různorodá příroda a krajina SO ORP daná rozmanitou geomorfologií (Drahanská a Bobravská vrchovina, Dyjsko – svratecký úval)</p> <p>Chráněná krajinná oblast Moravský kras s ojedinělou přírodou</p> <p>Přírodní parky Říčky a Bobrava</p> <p>Národní přírodní památka Jeskyně Pekárna, národní přírodní rezervace Býčí skála a Hádecká planinka</p> <p>Přítomnost kulturních památek a krajinné památkové zóny Území bojiště bitvy u Slavkova spoluvytvářejících ráz a identitu kulturní krajiny</p>	<p>Zatímco nejcennější příroda a krajina se nalézají převážně na severu území, převážně agrární území na jihu a východě SO ORP postrádá biologickou rozmanitost i vegetační prvky</p> <p>Vysoká míra urbanizace území a zemědělské využívání krajiny narušují přírodní ekosystémy</p> <p>Úbytek přírody a krajiny zvětšováním ploch sídel, výstavbou infrastruktury a fotovoltaických elektráren</p> <p>Územní systém ekologické stability – navržený, avšak nefunkční</p> <p>Bariérové účinky dopravních těles v krajině</p>

Komentář:

Příroda a krajina SO ORP Šlapanice je různorodá, což je dáno rozmanitou geomorfologií území (Drahanská a Bobravská vrchovina, Dyjsko – svratecký úval). V severní části území se nachází pozoruhodná krajina a příroda Moravského krasu (propast Macocha, krápníkové jeskyně a další krasové jevy) - cíl masové turistiky a cestovního ruchu.

Příroda a krajina jsou negativně ovlivňovány hustým osídlením brněnského metropolitního regionu a pokračujícím tlakem na další zástavbu volné krajiny.

Rozložení chráněných území přírody v SO ORP je nepravidelné. Nejcennější přírodu má severní část SO ORP *Výčty chráněných území přírody jsou obsaženy v kapitole A.5.2. Ochrana přírody a jejich popis v kap. A.5.1. Přírodní hodnoty území.* V území se nevyskytují národní parky, přechodně chráněné plochy, ptačí oblasti soustavy NATURA 2000 a biosférické rezervace UNESCO.

B.6. Vodní režim a horninové prostředí

B.6.1. Vodní režim

Pozitiva	Negativa
Řeky Svatka a Svitava – nejvodnější toky Přirozené a přírodě blízké vodní toky v CHKO Moravský kras a přírodních parcích Říčky a Bobrava Fungující systémy odkanalizování a čištění odpadních vod Existence a zakládání drobných vodních nádrží (např. Hostěnice, Prstice, Ořechov) Budování zařízení protipovodňové ochrany (např. poldry v Ořechově, Šlapanicích)	Malý podíl vodních toků a vodních nádrží v území Odpřírodnění toků jejich stavebními úpravami, v sídlech i v zemědělské krajině Znečištění vodních toků (Bobrava) Nízká přirozená retenční schopnost krajiny, zejm. jako důsledek velkoplošného způsobu obdělávání zemědělské půdy Zastavování záplavových území a jejich aktivních zón Nedostatečná vodohospodářská infrastruktura sloužící k vyrovnávání a stabilizaci vodohospodářských poměrů v území a k ochraně zastavěného území před povodněmi Zranitelná oblast (vyjma severní části území) – vody znečišťovány dusičnany vlivem zemědělské činnosti

Komentář:

Celé území SO ORP Šlapanice patří do povodí Moravy, oblast povodí Dyje. Největšími vodními toky v území jsou Svatka (Modřice), její přítok Svitava (Vranov, Babice nad Svitavou, Bílovice nad Svitavou, Kanice), dále Bobrava, Litava, Říčka, Roketnice a potoky. Vodní plochy tvoří rybníky v Popůvkách, Ponětovicích, Kovalovicích, Rebešovicích, dále Mokerská nádrž a nově založené vodní nádrže v Ořechově a Prsticích. Na Říčce, Hostěnickém potoku a dalších potocích se vyskytují malé vodní nádrže, zatopen je vytěžený lom v Hostěnicích. V severní části území (především v Moravském krasu), jsou vodní toky v přirozené podobě a lesnatá krajina vykazuje vyšší retenční schopnost. V jižní, převážně zemědělské části území, jsou toky více regulovány a znečištění povrchových vod je větší. V SO ORP chybí koupací vody, vyjma biotopu v Kovalovicích.

Na ochranu před povodněmi se navrhuje technická a přírodě blízká protipovodňová opatření (např. vodní nádrže s retenčním účinkem, úpravy koryt vodních toků, poldry, ochranné hráze, hrazení bystřin, obnova lužních lesů). Na významných i dalších vodních tocích se stanovují záplavová území a jejich aktivní zóny; v aktivních zónách je zakázáno umísťovat stavby. Trendem v ochraně před povodněmi je omezovat ekonomické aktivity v záplavových územích namísto snah chránit tato území před povodněmi za každou cenu.

Záplavová území významně limitují rozvoj dalších obcí s vodními toky, např. Újezdu u Brna, Sokolnice, Šlapanic, Bílovice nad Svitavou, Želešic. Oblasti s potenciálně významným povodňovým rizikem v SO ORP Šlapanice se vyskytují na řece Svatce v Modřicích a Rebešovicích.

Zemědělská půda v Dyjsko – svrateckém úvalu je náchylná k vodní erozi, některé obce ohrožují přívalové srážky (Želešice).

Větší část území leží v tzv. zranitelné oblasti, kde je třeba dodržovat speciální režim za účelem ochrany kvality vod před dusičnany ze zemědělské činnosti.

Dle Generelu území chráněných pro akumulaci povrchových vod (MZe, MŽP 2011) je v SO ORP Šlapanice navržena jedna lokalita vhodná pro akumulaci povrchových vod, konkrétně LAPV Želešice na Bobravě (viz výkres ZÁMĚRY).

B.6.2. Horninové prostředí a geologie

Pozitiva	Negativa
Existence významných ložisek vápenců, cihlářských hlín, stavebního kamene	Střety zájmů těžby vápence s ochranou přírody (Moravský kras) a rozvojovými záměry obcí
Těžba a zpracování nerostných surovin poskytují pracovní příležitosti (cementárna Mokrá, cihelna Šlapanice)	Znečištění ovzduší spojené těžbou nerostů, jejich zpracováním a související dopravou (Mokrá, Sívce, Želešice)
Zavedení čistých technologií výroby (cementárna Mokrá)	Výskyt poddolovaných a sesuvných území – zhoršené základové poměry
	Hluboce zaříznutá údolí na severu a severovýchodě území (např. Svitavy, Říčky) tvoří terénní bariéry a limitují trasování infrastruktury (např. silničních obchvatů), případně plošný rozvoj obcí
	Tlak na těžbu v bezprostřední blízkosti obcí (záměr na kamenolom v Březině)

Komentář:

SO ORP Šlapanice má zejména dostatečné zásoby stavebních surovin, které lze s výhodou využít při stavebním boomu v regionu. Těžba a zpracování surovin poskytují rovněž pracovní příležitosti místním obyvatelům.

Vápenec se těží v Ochozu u Brna, Mokrý, stavební kámen v Omicích a Želešicích a cihlářská surovina ve Šlapanicích a Modřicích.

Ložiska nerostných surovin se vyskytují v Březině a Křtinách (kámen pro kamenickou výrobu), Mokrý – Horákově (cementářská surovina, vápenec), Šlapanicích, Modřicích (cihlářská surovina), Omicích a Želešicích (stavební kámen), Újezdu u Brna (zemní plyn). Prognózní zdroje cihlářských surovin se chrání v Sivicích a Tvarožné, vápenec v Ochozu u Brna.

B.7. Kvalita životního prostředí

Pozitiva	Negativa
<p>Ovzduší - u většiny sledovaných látek imisní limity pro ochranu zdraví nejsou v posledních letech překračovány</p> <p>Sběr, likvidace, recyklace a energetické využití odpadů na dobré úrovni</p> <p>Omezování průjezdné dopravy v zastavěných územích obcí</p>	<p>Míra znečištění ovzduší v SO ORP je značná</p> <p>Imisní limit pro troposferický ozon překračován na celém území SO ORP</p> <p>Významná je zejména prašnost prostředí (doprava, vytápění, eroze půdy, dálkový přenos)</p> <p>Nadměrný hluk z dopravy (kolem dálnic, krajských silnic i mezinárodního letiště)</p> <p>Existence mnoha starých ekologických zátěží</p> <p>Přetrvávající znečištění povrchových vod (zemědělství)</p>

Komentář:

U většiny sledovaných látek a jejich dlouhodobých imisních charakteristik, nedochází za běžných klimatických podmínek k plošnému překračování imisních limitů. Výjimkou je imisní limit pro troposferický ozon, který je překračován na celém území ORP. V malé části území jsou rovněž překračovány imisní limity pro oxidy dusíku. Zlepšování kvality ovzduší je dáno zrušením závadných průmyslových a zemědělských výrobních a modernizačních technologií. Technologickou modernizací provozu např. ubyl největší stacionární zdroj znečištění v SO ORP Šlapanice - cementárna Mokrá. Přestože ještě v osmdesátých letech trápil místní obyvatele prach, dnes si na čistotu ovzduší díky investicím do filtrů, zastřešení a odsávacích zařízení nemohou stěžovat.

Největšími znečišťovateli ovzduší jsou v současné době automobilová doprava (prach, oxidy dusíku) a lokální vytápění domácností (prach, benzo(a)pyren). Obtěžující prašnost prostředí je způsobena nedostatečným úklidem vozovek a veřejných prostranství, vlivem větrné eroze orné půdy i dálkovým přenosem jemného prachu.

B.8. Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkce lesa

Pozitiva	Negativa
<p>Úspěšná ochrana lesů před rozšiřováním zastavěných území.</p> <p>Ekologicky hodnotné lesy v Moravském krasu a přírodních parcích Říčky a Bobrava v severní a západní části SO ORP</p> <p>Mimořádně příznivé půdní a klimatické podmínky pro zemědělství v jižní a východní části území (Dyjsko – svratecký úval)</p> <p>Tradice zahradničení, sadovnictví a vinařství (jen v jihovýchodní části území)</p>	<p>Nefunkční ochrana zemědělské půdy před rozšiřováním zastavěných území, vč. vyjímání nejkvalitnějších půd</p> <p>Vyšší procento zastavěných a zpevněných ploch</p> <p>Využívání orné půdy pro fotovoltaické elektrárny</p> <p>Vysoké procento zornění zemědělské půdy, velké lány, málo vegetačních prvků</p> <p>Degradace půdy větrnou a vodní erozí</p> <p>Nízká míra zalesnění, nízká ekologická stabilita a malá retenční schopnost území v jižní a východní části území</p> <p>Zranitelná oblast, tedy ohrožení vod znečištěním vlivem zemědělství (vyjma Moravského krasu),</p>

Komentář:

Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkce lesa jsou v SO ORP velmi nerovnoměrně rozmístěny. Ve východní a jižní části území ORP je vysoký podíl orné půdy. Nejvyšší podíl orné půdy (více než 80 %) mají k.ú. Podolí, Bedřichovice, Blažovice, Jiříkovice, Kobylnice, Telnice a Hajany. Nejnižší podíl orné půdy (méně než 20 %) je na severu, a to v k.ú. Vranov, Bílovice nad Svitavou, Babice nad Svitavou, Kanice, Březina, Ochoz u Brna, Hostěnice a Horákov. Naproti tomu, v CHKO a přírodních parcích je vysoký podíl lesů. Obce v Moravském krasu mají lesnatost více než 70 %, zatímco obec Jiříkovice nemá žádný les.

Jižní Morava patří mezi nejsušší oblasti ČR. Lány Dyjsko – svrateckého úvalu degradují větrnou erozí (ztenčuje se vrstva úrodné půdy), svahy pahorkatin jsou zase náchylné k vodní erozi.

V SO ORP Šlapanice máme vyšší procento zastavěných a zpevněných ploch z důvodu hustého osídlení a husté dopravní sítě. V důsledku rozvoje brněnské aglomerace a suburbanizace se již 25 let nebezpečně zvyšuje dynamika záboru půdy. Plošný rozvoj se realizuje převážně na zemědělské půdě, les je prozatím ušetřen.

Územními plány a jejich změnami obce vymezují další a další zastavitelné plochy (rozvojové lokality). Realizaci navrženého rozvoje obce plošně srůstají s Brnem a mezi sebou.

B.9. Občanská vybavenost a veřejná prostranství

Pozitiva	Negativa
Dobrá dopravní dostupnost Brna – dojíždka za vzděláváním	Suburbanizace a migrace do SO ORP se podílí na vyšších nárocích na občanskou vybavenost (zejména mateřské a základní školy)
Hustá a rovnoměrná síť školských zařízení a jejich dobrá dopravní dostupnost	Nedostatečná kapacita mateřských škol
Základní umělecké školy ve 4 obcích	Chybí střediska volného času
Vysoký počet zařízení sociálních služeb	Nedostatek sociálních bytů
Rovnoměrné rozmístění sociálních služeb v SO ORP	Chybí domov pro matky s dětmi
Vývoj věkové struktury nezatěžuje výrazně stávající kapacitu sociálních služeb	

Komentář:

Vlivem přistěhování obyvatel z Brna do obcí v SO ORP se zvyšují nároky na kapacitu mateřských školských zařízení a souvisejících stravovacích zařízení. S rostoucím věkem přistěhovaného obyvatelstva lze očekávat, že se budou zvyšovat i nároky na kapacitu základních škol, které jsou nedostatečně obsazeny. Střední školy se v dostatečné míře nachází v Brně. V území není středisko volného času, což by bylo dobré vybudovat vzhledem k rostoucímu podílu dětské složky obyvatelstva. Co se týče sociálních služeb, tak ve srovnání s nízkým indexem stáří ve většině obcí je vybavenost domovy pro seniory a dostupnost souvisejících sociálních služeb na dobré úrovni, další dostupná zařízení navíc nabízí Brno. Ve srovnání s ostatními SO ORP je vybavenost sociálními službami až nadstandartní. V SO ORP chybí domov pro matky s dětmi a je zde nedostatek sociálních bytů (Zdroj: Strategie území správního obvodu Šlapanice v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a bezpečnosti).

B.10. Veřejná dopravní a technická infrastruktura

B.10.1. Dopravní infrastruktura

Pozitiva	Negativa
<p>Dopravně výhodná poloha SO ORP v centrální části JMK a na křižovatce evropských multimodálních koridorů sítě TEN-T</p> <p>Hustá síť dálnic, silnic a železničních tratí sbíhajících se k Brnu, dobrá dostupnost krajského města</p> <p>Mezinárodní letiště Brno-Tuřany (leží částečně v k.ú. Šlapanice)</p> <p>Integrovaný dopravní systém veřejné dopravy JMK s jednotným jízdním dokladem a tarifem</p> <p>Městská hromadná doprava do Šlapanic a Modřic</p> <p>Dálkové a regionální cyklotrasy a cyklistické stezky</p>	<p>Velké přepravní výkony tranzitní, zdrojové i cílové silniční dopravy</p> <p>Přetížení dálnice D1 v úseku Kývalka – Holubice se sloučenými funkcemi tranzitními a obslužnými</p> <p>Průchod dálnic a silnic zastavěným územím nebo v jejich těsné blízkosti, chybějící obchvaty sídel</p> <p>Negativní vliv automobilové dopravy na životní prostředí a obyvatelstvo (zplodiny, prach, hluk, bezpečnost)</p> <p>Nevyhovující stavební a dopravně technický stav velké části silnic</p> <p>Nedokončená modernizace I. tranzitního železničního koridoru v úseku Česká Třebová – Brno</p> <p>Nevyhovující parametry železniční trati Brno – Přerov (významného mezinárodního koridoru Vídeň – Brno – Ostrava – Varšava) i mezikrajského kolejového propojení Brno – Jihlava – České Budějovice</p> <p>Zanedbaný technický stav ostatních tratí včetně zastávek, katastrofální stav železničního uzlu Brno</p> <p>Problematická organizace a přestupní terminály IDS JMK, chybějící parkoviště</p> <p>Pravidelné letecké spojení pouze do několika destinací</p> <p>Nedostatečná segregace cyklistické dopravy</p>

Komentář:

Správní obvod ORP Šlapanice, ležící v centru Jihomoravského kraje v přímé návaznosti na Brno, koncentruje významné transevropské i vnitrostátní dopravní tahy. Hlavní přepravní objemy jsou realizovány na silniční síti, proto je území nadměrně zatíženo automobilovou dopravou tranzitního, zdrojového i cílového charakteru. Schází efektivní kombinování různých způsobů dopravy spojených se sítí veřejných logistických center.

Jedním z možných řešení pro odlehčení silniční dopravy je modernizace železničních tratí a jejich využití pro optimalizaci veřejné hromadné dopravy v JMK. V současné době jsou i obce ležící na tratích nuceny primárně využívat autobusové spojení. Oddalování realizace potřebných dopravních staveb v brněnském metropolitním regionu komplikuje dopravu lidí do Brna - zapříčiňuje dopravní zácpy a s nimi spojené nehody, stres a časové ztráty.

Územím SO ORP vede hustá síť cyklistických tras, z nichž je však většina vedena po silnicích II. a III. tříd, což je z pohledu bezpečnosti nevyhovující.

B.10.2. Technická infrastruktura

Pozitiva	Negativa
<p>V území se nacházejí zařízení a vedení nadřazené technické infrastruktury, zejm. energetické</p> <p>Vysoké procento obyvatel připojených na vodovody pro veřejnou potřebu, kanalizaci a ČOV</p> <p>Dominantním palivem je zemní plyn</p> <p>Energetické využití odpadů z SO ORP ve spalovně komunálních odpadů v Brně</p> <p>Separace odpadů (sběrné dvory v obcích)</p>	<p>Omezení využití území zařízeními a vedeními TI, ochrannými a bezpečnostními pásmy (jižní polovina území)</p> <p>Fotovoltaické elektrárny umístované na úrodné zemědělské půdě (Sivice, Pozořice, Sokolnice)</p> <p>Nízký podíl využití bioodpadů a nízký podíl materiálového využívání komunálních odpadů</p>

Komentář:

V území SO ORP Šlapanice se vyskytuje nadřazená energetická infrastruktura:

- vedení elektrické přenosové soustavy a rozvodna v Sokolnicích
- ropovod Družba a produktovody
- ústřední ČOV v Modřicích
- vysokotlaké plynovody nad 40 barů

Správní obvod ORP Šlapanice je nadprůměrně saturován technickou infrastrukturou. Je to způsobeno polohou SO ORP v zázemí druhého největšího města ČR. Vyšší podíl obyvatel než činí průměr ČR i JMK je připojen na vodovod pro veřejnou potřebu, na plyn i na kanalizaci s ČOV. Na k.ú. Modřic se nalézá ústřední čistírna odpadních vod pro brněnskou aglomeraci, která čistí též odpadní vody ze Šlapanic a okolních obcí.

Komunální odpad se spaluje v nadregionálním zařízení pro energetické využívání odpadů - ve spalovně komunálních odpadů (SAKO, a.s.) v Brně. Skládky komunálního odpadu se v SO ORP nenacházejí, sběrné dvory odpadů jsou ve větších obcích. Cementárna v Mokré u Brna využívá použité pneumatiky jako přídavné palivo v cementárenských pecích. V SO ORP je jediné významné zařízení odpadového hospodářství, a sice skládka a zařízení na odstraňování nebezpečného odpadu firmy SATESO, s.r.o. ve Šlapanicích.

B.11. Ekonomické a hospodářské podmínky

Pozitiva	Negativa
<p>Začlenění SO ORP Šlapanice do druhé největší městské aglomerace v ČR (brněnské)</p> <p>Silná a rozmanitá hospodářská základna sousedící metropole</p> <p>Nové průmyslové a logistické areály v SO ORP (Modřice, Šlapanice, Moravany)</p> <p>Zábavní a nákupní centrum Olympia v Modřicích</p>	<p>Nedostatek pracovních příležitostí v obcích (vyjma měst Modřic a Šlapanic)</p> <p>Vysoké hodnoty denní vyjížděky za prací z okolních obcí do Brna</p> <p>Nadměrná koncentrace komerčních ploch, výrobních a logistických areálů v jižní a jihovýchodní části Brna a v územích</p>

<p>Poloha SO ORP na hlavních dopravních tazích</p> <p>Těžba a zpracování stavebních surovin v SO ORP (např. cihelna Šlapanice, cementárna Mokrý, lom Želešice)</p> <p>Prosperita stavebnictví v souvislosti s intenzivní bytovou výstavbou v regionu</p> <p>Mimořádně příznivé půdní a klimatické podmínky pro zemědělství v jižní a východní části území (Dyjsko – svratecký úval)</p> <p>Ekonomický potenciál mezinárodního letiště Brno-Tuřany</p>	<p>navazujících obcí (Modřice, Moravany)</p> <p>Výskyt brownfieldů (např. Šlapanice- areál ICEC, bývalé zemědělské farmy)</p> <p>Zemědělská produkce neslouží zásobování metropole</p> <p>Osazování úrodných polí solárními panely</p> <p>Těžba, zpracování stavebních surovin a rozvoj stavebnictví generují těžkou nákladní dopravu</p>
---	---

Komentář:

Geografická poloha SO ORP Šlapanice v brněnském metropolitním regionu umožňuje jeho obyvatelům využívat rozmanité nabídky pracovních příležitostí velkoměsta.

I přes podporu marginálních a znevýhodněných oblastí prostřednictvím nástrojů regionálního rozvoje sílí centrální pozice Brna díky jeho ekonomickému potenciálu. Tendence ke koncentraci pracovních míst v Brně může vést k ekonomické polarizaci v území vyvolávající zesílené dojížděkové proudy, a to i na delší vzdálenosti než dosud.

Hrozbou pro oblast Brna a jeho bezprostředního okolí je další soustředění ploch pro ekonomické aktivity (komerčních ploch, výrobních a logistických areálů), zejména v jižní a jihovýchodní části Brna, bez koncepčního a koordinovaného řešení dopravní a technické infrastruktury.

Ekonomickým tygrem Šlapanicka jsou Modřice, kam dojíždí za prací více než 4000 lidí denně.

Největším výrobním areálem na Šlapanicku je cementárna Mokrý, kde se ročně vyrobí až 900 tisíc tun cementu.

Z hlediska nevyužitých areálů se v SO ORP Šlapanice se vyskytují následující velké brownfieldy:

- Šlapanice - průmyslový areál v majetku spol. ICEC + stará ekologická zátěž
- Sokolnice – kasárna Předky při ul. Polní
- Sokolnice - areál živočišné výroby Dvůr Vladimírov
- Telnice – dopravní areál TBS u vlakového nádraží, dříve sloužil ČSAD
- Telnice - bývalý teletník na jihozápadě k.ú.
- Újezd u Brna - zemědělské družstvo při silnici II/418
- Újezd u Brna - vojenský areál na Staré hoře napojený ze silnice Sokolnice-Prace
- Velatice - areál zemědělského družstva v severní části k.ú.
- Hajany - rozpadající se zámek

B.12. Rekreační a cestovní ruch

Pozitiva	Negativa
<p>Rekreační možnosti omezené geograficky: území využívané pro pěší a poznávací turistiku, cykloturistiku a hipoturistiku, chataření a zahradničení</p>	<p>Omezené možnosti SO ORP pro zimní rekreaci a koupání</p> <p>Převážně zemědělské oblasti na jihu a východě</p>

<p>Množství turistických značených cest, naučných stezek, cyklotras, jezdeckých areálů (Řícmanice, Hostěnice, Viničné Šumice, Březina, Ostopovice)</p> <p>Nejvýznamnější cíle cestovního ruchu: CHKO Moravský kras a krajinná památková zóna bojiště bitvy u Slavkova</p> <p>Esteticky utvářená krajina (Lesnický Slavín)</p> <p>Místa spjatá s císařem Napoleonem i dalšími významnými osobnostmi (Bílovice nad Svitavou)</p>	<p>území nejsou pro rekreaci atraktivní</p> <p>Nedostatečná infrastruktura pro cykloturistiku</p> <p>Velké chatové a zahrádkářské osady u některých obcí (Popůvky, Nebovidy, Střelice, Ostopovice, Želešice, Kanice, Ochoz u Brna)</p>
--	--

Komentář:

SO ORP Šlapanice poskytuje především rekreační zázemí pro denní a víkendovou rekreaci obyvatelům Brna. Území má předpoklady zejména pro pěší a cyklistické výlety do přírody a za památkami (klášterní komplex ve Vranově, Mohyla míru).

Největším turistickými aktivitami regionu jsou Moravský kras (krápníkové jeskyně a další ojedinělé krasové jevy) a bojiště bitvy u Slavkova (místa spojená s císařem Napoleonem).

Místní obyvatelé se rekreují také zvelebováním vlastního obydlí a zahradničením.

Pokusit se vyřešit nedostatečné možnosti pro rekreaci u vody zatopením vytěžených lomů a zakládáním malých vodních nádrží (př. koupací biotop Kovalovice).

Fenoménem některých obcí v jižní a jihozápadní části SO ORP jsou chatové kolonie Brňáků. Nešvarem poslední doby je přeměna chat na trvalé bydlení.

B.13. Bezpečnost a ochrana obyvatel

Pozitiva	Negativa
<p>Zpracovaný povodňový plán pro SO ORP a město Šlapanice</p> <p>Městská a obecní policie působící na několika místech v ORP a s tím spojené snížení kriminality</p> <p>Zavedený systém krizového řízení</p>	<p>Existence starých ekologických zátěží</p> <p>Velké množství rizikových a nebezpečných míst na komunikacích v SO ORP</p> <p>Chybějící cyklostezky pro bezpečnou dopravu cyklistů</p>

Komentář:

Protipovodňová ochrana je řešena v Povodňovém plánu SO ORP a města Šlapanice. V území se nachází velké množství rizikových a nebezpečných míst na komunikacích, chybí ucelená síť cyklostezek pro bezpečnou dojížděku za prací, cyklisté jsou tak nuceni využívat frekventované komunikace a hlavní silniční tahy. Mezi další problémy patří například nedostatek chodníků, chybějící přechody a nebezpečné křižovatky (Zdroj: Strategie území správního obvodu Šlapanice v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a bezpečnosti).

B.14. Vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro udržitelný rozvoj území

Součástí rozboru udržitelného rozvoje území je **vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území.**

Na základě dosavadního hodnocení je zřejmé, že problémem SO ORP Šlapanice je silný urbanizační tlak generovaný městem Brnem, jako centrem osídlení a průmyslu. Tento tlak je zřejmý jak v oblasti průmyslové výroby, tak v oblasti bydlení. **Velký stavební rozvoj v krátké časové epoše je zřejmý na příkladu obcí**, kdy se za posledních 30 let některé z nich ztrojnásobily (Popůvky) nebo zdvojnásobily (např. Moravany, Troubsko, Nebovidy, Rebešovice, Kanice, Bílovice nad Svitavou). Nejatraktivnější pro novou výstavbu jsou města se zavedenou městskou dopravou (Modřice, Šlapanice) i další obce přímo sousedící s Brnem. Dochází k prostorovému **srůstání sídel** mezi sebou (např. Pozořice - Viničné Šumice – Kovalovice) a Brnem. V poslední době začínají být pro zájemce o bydlení zajímavé i obce vzdálenější od Brna obsluhované železniční dopravou. Některé obce v severní části území obklopené lesy už svůj rozvojový potenciál téměř vyčerpaly (např. Řícmanice, Kanice, Vranov). Lesní pozemky jsou prozatím pro zastavění nedotknutelné, zatímco **zábor zemědělské půdy**, i té nejkvalitnější, prochází bez účinného odporu veřejné správy.

Hnacím motorem suburbánního rozvoje jsou snahy lidí o uspokojení základní lidské potřeby - bydlení, zejména **bydlení v rodinném domě se zahradou** v klidném prostředí v blízkosti přírody a zájem vlastníků pozemků o jejich výhodný prodej. Zatím nic nenasvědčuje tomu, že by byl stavební boom v SO ORP Šlapanice za zenitem. Naopak zaznamenáváme trend výstavby stále větších rodinných domů na větších pozemcích. S rostoucí životní úrovní lidí rostou i jejich prostorové nároky na bydlení. Tento rozvoj však není v mnoha případech následován rozvojem související dopravní infrastruktury, a to jak novými komunikacemi, tak zkapacitněním stávajících. Tento jev generuje dlouhodobě vysoký podíl dopravy a z něj souvisejících doprovodných negativních jevů. (hluk a znečištění ovzduší, apod).

Suburbanizaci doprovází **omezování občanské vybavenosti** v menších sídlech. Schází dostupné služby, které jsou poptávány opět v Brně a to generuje další negativa nejen v dopravě, ale i z hlediska sídelní struktury a sociálních a hospodářských vazeb jednotlivých obcí. Suburbanizaci rovněž provází omezování sociálních kontaktů na úrovni obce a noví obyvatelé se zpravidla nezapojují do obecní pospolitosti, realizují se v Brně.

Specifickým problémem v území je využívání rozsáhlých rekreačních a zahrádkářských osad k trvalému bydlení, a to zejména bez dostatečné veřejné infrastruktury.

Znečištění ovzduší v brněnském metropolitním regionu je značné, přestože nejsou v posledních letech překračovány imisní limity pro ochranu zdraví. Dřívější hygienicky závadné průmyslové a zemědělské provozy byly výrazně utlumeny, případně modernizovány. Z hlediska kvality ovzduší jsou problematickými znečišťujícími látkami zejména prach frakcí PM10 a PM2,5, benzo(a)pyren a oxidy dusíku. Obyvatele obtěžuje zejména provozem na pozemních komunikacích stále dokola vířený prach a znečištění ovzduší z lokálního vytápění obytných domů. Oxidy dusíku produkuje zejména automobilová doprava. Troposférický ozón je celoevropský problém, jeho koncentrace kulminuje v létě, zejména při dostatku slunečního záření a vyšších teplotách vzduchu. Za větrných podmínek v době vegetačního klidu se ve větší míře vyskytuje prašnost z polí.

Významným problémem brněnské aglomerace je hluk z dopravy - vzhledem k hustému provozu na nadřazených komunikacích (D1, D2, I/52), krajské silniční síti (silnice II. a III. třídy) i frekventovaných železničních tratích. Obce v jihovýchodní části území obtěžuje také hluk z mezinárodního letiště Brno-Tuřany.

Na základě zjištěných podmínek v území bylo vypracováno vyhodnocení vyváženosti zhodnocením stavu tří „pilířů“ (environmentální, ekonomický, sociální) udržitelného rozvoje v obcích. Environmentální,

hospodářské a sociální podmínky jednotlivých obcí jsou hodnoceny jako dobré nebo špatné. Východiskem pro „vyhodnocení vyváženosti“ byly předchozí aktualizace ÚAP SO ORP Šlapanice a metodika MMR.

Vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území je obsaženo v následující tabulce:

obce	Územní podmínky			vyváženost vztahu územních podmínek pro udržitelný rozvoj území	
	pro příznivé životní prostředí	pro hospodářský rozvoj	pro soudržnost společenství obyvatel území	dobrý stav	špatný stav
	Z	H	S		
Babice nad Svít.	+	-	-	Z	H, S
Bílovice nad Svít.	+	-	+	Z, S	H
Blažovice	-	+	+	H, S	Z
Březina	+	-	+	Z, S	H
Hajany	+	-	-	Z	H, S
Hostěnice	+	-	+	Z, S	H
Jířkovice	-	+	+	H, S	Z
Kanice	+	+	+	Z, H, S	-
Kobylnice	+	-	+	Z, S	H
Kovalovice	+	-	+	Z, S	H
Modřice	-	+	+	H, S	Z
Mokrý-Horákov	+	+	+	Z, H, S	-
Moravany	+	+	+	Z, H, S	-
Nebovídy	+	-	+	Z, S	H
Ochoz u Brna	+	-	+	Z, S	H
Omice	+	-	+	Z, S	H
Ořechov	+	+	+	Z, H, S	-
Ostopovice	-	+	+	H, S	Z
Podolí	+	+	+	Z, H, S	-
Ponětovice	-	-	+	S	Z, H
Popůvky	-	+	+	H, S	Z
Pozořice	+	-	+	Z, S	H
Prace	-	-	+	S	Z, H
Prštice	+	-	+	Z, S	H
Radostice	+	-	+	Z, S	H
Rebešovice	-	-	+	S	Z, H
Řícmanice	+	-	+	Z, S	H
Silůvky	+	-	-	Z	H, S
Sivice	+	+	+	Z, H, S	-
Sokolnice	-	+	+	H, S	Z
Střelice	+	+	+	Z, H, S	-
Šlapanice	-	+	+	H, S	Z
Telnice	-	+	+	H, S	Z
Troubsko	-	+	-	H	Z, S
Tvarožná	+	+	+	Z, H, S	-
Újezd u Brna	+	+	+	Z, H, S	-
Velatice	+	-	+	Z, S	H
Viničné Šumice	+	-	+	Z, S	H
Vranov	+	-	+	Z, S	H
Želešice	+	+	-	Z, H	S

+ dobrý stav územních podmínek

- špatný stav územních podmínek

Stav územních podmínek pro udržitelný rozvoj území v jednotlivých obcích vykazuje značnou stabilitu. Obce se současně dobrým stavem podmínek životního prostředí, hospodářských i sociálních podmínek jsou Kanice, Mokrý-Horákov, Podolí, Tvarožná, Sivice, Újezd u Brna, Moravany, Ořechov, Střelice. Ostatní obce vykazují špatný stav jednoho nebo dvou pilířů (environmentální, ekonomický, sociální) udržitelného rozvoje.

Určení příčin nevyváženosti rozvoje území

Udržitelný rozvoj je idea, která nemá objektivní parametry. Vazby v území jsou složité, komplexní, jejich redukce na pilíře udržitelného rozvoje v území jednotlivé obce je velice zjednodušující. Život lidí se neodehrává v administrativních hranicích jediné obce. Co se může jevit jako „nevyváženost“ v měřítku jedné obce, je z hlediska širšího území nepodstatné (např. chybějící les v území určité obce).

„Nevyváženosti územního rozvoje“ v SO ORP Šlapanice pramení zejména z polohy v brněnském metropolitním regionu. Obce v SO ORP výrazně kooperují v hospodářské a sociální oblasti s Brnem - druhým největším městem ČR. Životní prostředí obcí je značně závislé na rozdílných geografických podmínkách; lesnaté obce na Dražanské a Bobravské vrchovině mají teoreticky lepší životní prostředí (vyšší koeficient ekologické stability) než zemědělské obce v Dyjsko – svrateckém úvalu. Životní prostředí v celém SO ORP je však negativně ovlivněno hlukem a zplodinami z dopravy a velkou prašností prostředí.

„Udržitelnost rozvoje území“ je jen částečně ovlivnitelná prostřednictvím nástrojů územního plánování, tedy změnami využití a prostorového uspořádání území. Vyváženost/nevyváženost rozvoje území je ovlivňována mnoha faktory. Nejvíce politikou státu (a Evropské unie), a sice tím, co se zrovna podporuje nebo umožňuje - např. průmyslové zóny, fotovoltaické elektrárny, snadné zábory zemědělské půdy pro výstavbu.

Využití a uspořádání území plánují kraje a obce prostřednictvím územně plánovací dokumentace (zásad územního rozvoje a územních plánů). Je na zastupitelstvech, pořizovateli, projektantech a dotčených orgánech, jak zodpovědně naplánují „udržitelný rozvoj území“ kraje/obce. Formu územního rozvoje ovlivňuje stavebnictví nabídkou stavebních technologií a materiálů a nakonec samotní investoři prostřednictvím svých stavebních záměrů a architektonického vkusu.

C. Okruhy problémů k řešení

Obecné požadavky na územně plánovací dokumentace obcí:

- územní plán zohlední a zapracuje požadavky na uspořádání území kraje obsažené v ZÚR JMK a jejich následných aktualizacích.
- územní plán prověří vymezení hodnot v území (zachování urbanistických, krajinných a přírodních hodnot území a definuje pro ně podmínky využití);
- územní plán určí při stanovení podmínek využití jednotlivých ploch (tzv. regulativů) zohlední i genius loci, tedy jedinečný charakter okolní zástavby.
- územní plán prověří stávající rozvojové plochy pro bydlení a občanskou vybavenost, jejich rozsah, potřebnost a účelnost vymezení s cílem posílení občanské vybavenosti území,
- umožnit rozvoj občanského vybavení v závislosti na demografickém vývoji a tedy na aktuální poptávce vymezením ploch smíšených obytných.
- územní plán vymezení a upřesní územní systém ekologické stability a zkoordinuje jeho návaznosti na území okolních obcí;
- územní plán v krajině prověří možnost doplnění zeleně s pěším a cyklistickým propojením mezi sídly navzájem
- územní plán prověří možnosti zvýšení prostupnosti územím, zejména možnost obnovy historických cest;
- územní plán prověří možnost vytvoření podmínek pro opatření proti eliminaci negativních účinků větrné a vodní eroze, posílení zvýšení zadržování vody v krajině;
- územní plán prověří možnost změny využití území nebo opatření, která by eliminovaly negativní dopady sucha nebo by k této eliminaci mohly přispět.
- územní plán prověří možnost umístění nových vodních ploch, vyhodnotí a doplní stávající koncepci v souladu s Plánem protipovodňových opatření, případně navrhne plochy, koridory či plošné rezervy pro realizaci protipovodňových opatření a vytvoří podmínky pro vsakování a opětovné využití atmosférických vod;
- při rozhodování o jednotlivých stavebních záměrech důsledně dbát na soulad s územním plánem.
- V ÚPD navrhovat koncepci plošného a prostorového uspořádání s ohledem na historický vývoj obce
- v územním řízení důsledně posoudit, zda je stavební záměr v souladu s územním plánem (podmínkami využití ploch) a s charakterem území.

C.1. Zjištěné nesoulady s nadmístní dokumentací

Dne 17. 9. 2020 byly vydány aktualizace č. 1 a č. 2 Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje s nabytím účinnosti dne 31. 10. 2020. Území SO ORP Šlapanice se týkají následující změny a úpravy z aktualizace č. 1:

- Troubsko – zrušení koridoru RDS01 – A, RDS08 – B, vymezení koridoru DS40; úprava ve vymezení koridoru DS10
- Ostopovice – zrušení koridoru RDS08 – B
- Nebovidy - zrušení koridoru RDS08 – B
- Moravany - zrušení koridoru RDS08 – B
- Hajany - zrušení koridoru RDS20, vymezení koridoru DS47
- Želešice - zrušení koridoru RDS20

- Modřice – zrušení koridoru RDS33 a DS39, vymezení koridoru DS52; vymezení protipovodňového opatření POP10
- Telnice – vymezení koridoru TEE02 a DS55, DS56
- Újezd u Brna - vymezení koridoru TEE02 a DS55
- Šlapanice – zrušení koridoru RDZ04-B, RDS05, vymezení koridoru DS42, úprava vymezení koridoru DS33
- Podolí, Velatice, Tvarožná, Jiříkovice, Sívce - zrušení koridoru RDS05, vymezení koridoru DS42
- Kanice, Bílovice nad Svitavou, Babice nad Svitavou - zrušení koridoru RDZ07, vymezení koridoru DZ12

Požadavky na ÚPD:

Je nutno prověřit vymezení nadmístních ploch a koridorů v ÚPD a zpracovat případné změny vyplývající z aktualizací ZÚR.

Zkratky

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
BMO	brněnská metropolitní oblast
BPEJ	bonitovaná půdně ekologická jednotka
ČSÚ	Český statistický úřad
D	dálnice
DI	dopravní infrastruktura
EVL	evropsky významná lokalita
FVE	fotovoltaická elektrárna
CHKO	chráněná krajinná oblast
IDS JMK	integrovaný dopravní systém jihomoravského kraje
JMK	Jihomoravský kraj
KrÚ JMK	Krajský úřad Jihomoravského kraje
k.ú.	katastrální území
LAPV	lokality pro akumulaci povrchových vod
MěÚ	městský úřad
MHD	městská hromadná doprava
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MO	Ministerstvo obrany
MZdr	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NN	nízké napětí
OP	ochranné pásmo
ORP	obec s rozšířenou působností
OV	občanská vybavenost
PM	suspendované částice
PP	přírodní památka
PR	přírodní rezervace
PÚR	politika územního rozvoje
PRURÚ	podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území
RURÚ	rozbor udržitelného rozvoje území
SO ORP	správní obvod obce s rozšířenou působností
SV	skupinový vodovod
stavební zákon	zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)
TEN-T	transevropska dopravní síť (Trans-European Transport Networks)
TI	technická infrastruktura
TR, TS	trafostanice, transformovna
ÚAP	územně analytické podklady
ÚAP SO ORP	územně analytické podklady správního obvodu obce s rozšířenou působností
ÚAP JMK	územně analytické podklady Jihomoravského kraje
ÚPD	územně plánovací dokumentace
VKP	významný krajinný prvek
VN	vysoké napětí
VR, VRT	vysokorychlostní trať
VVN	velmi vysoké napětí
VTL	vysokotlaký plynovod
ZPF	zemědělský půdní fond
ZÚR JMK	zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje
vyhláška	vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti

Podklady

- ÚAP SO ORP Šlapanice 2016 – 4. úplná aktualizace
- Aktuální údaje o území (od poskytovatelů údajů)
- Statistické údaje, zejména ČSÚ a ÚAP:
https://www.czso.cz/csu/czso/csu_a_uzemne_analyticke_podklady
- Vlastní průzkumy a zjištění
- Územně plánovací dokumentace
- ÚAP JMK 2017 – 4. úplná aktualizace
- Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje, ve znění 1. a 2. aktualizace (2020)
- Politika územního rozvoje ČR, ve znění 1.,2.,3. a 5. aktualizace (2020)
- <http://www.brownfieldy-jmk.cz/>
- Metodické návody MMR
- Standard sledovaných jevů pro územně analytické podklady obcí
- Pořizování aktualizací ÚAP obcí a krajů
- Analytické a koncepční dokumenty Jihomoravského kraje a města Brna, zejména:
- Územní studie sídelní struktury Jihomoravského kraje; zpracoval Urbanismus, architektura, design - Studio, spol. s r.o., 2014; pořídil Jihomoravský kraj
- Atlas brněnské metropolitní oblasti (Statutární město Brno, Kancelář strategie města, 2015)
- Turistické mapy, turističtí průvodci
- Strategie území správního obvodu Šlapanice v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a bezpečnosti -
<https://www.smocr.cz/shared/clanky/5448/%C5%A0lapanice.pdf>
- Územní studie Nadřazené dálniční a silniční sítě v jádrovém území OB3 Metropolitní rozvojové oblasti Brno (2017) - https://www.kr-jihomoravsky.cz/archiv/oupsr/urbanisticke_studie/WEB_US_okoli_Brna/01_text/us_jmk_I_text_kapB2_socioekonomie_web.pdf

Články:

- Kam se lidé stěhují z Brna? Lákají Bílovice či Popůvky
 - Autor: Michal Rapco, 03.09.2016
 - http://brnensky.denik.cz/zpravy_region/kam-se-lide-stehuji-z-brna-lakaji-bilovice-ci-popuvky-20160903.html
- Brno trpí suburbanizací
 - Autor: SF/pb, 22.06.2016
 - <http://www.stavebni-forum.cz/cs/article/24765/brno-trpi-suburbanizaci/>

Internet:

- *Internetové stránky obcí, MAPY.CZ, Wikipedia, ČÚZK, INSPIRE, suburbanizace.cz, eAGRI.cz, brownfieldy-jmk.cz, oenergetice.cz, lidova-architektura.cz, tourism.cz, osn.cz*